

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.

Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja

Skupnost latinskih držav?

Šele sedaj, ko je od tega minul kakšen teden, se začena javnemu mnenju sveta nekaj svitati, o čem so se utegnili general Franco, Mussolini in maršal Petain razgovarjati na sestankih v Bordigheri in v Clermontu Ferrandu. Gotovega kljub temu ne vemo nič in tudi tako hitro ne bomo zvedeli; gre le za domneve, ki so precej verjetne.

Od samega začetka je bilo lahko jasno, da voditelj Španije ni imel namena posredovati za mir med Anglijo in Italijo. Zaradi tega bi Mussolini gotovo ne bil prišel v Bordighero na razgovor, pri katerem je bil navzoč na Francovi strani njegov zunanji minister Serrano Suner, o katerem ve ves svet, da hudo sovraži Anglijo. Dinamika vojske je tako velika, da ni kar tako mogoče iztrgati iz nje državo, ki se je z eno stranko zvezala za biti in ne biti v dosegu ciljev, ki jih je proglasila za svojo življenjsko nujnost. Čemu je torej bilo treba sestanka na italijanski Rivieri? Lahko bi se domnevalo, da je želja držav osi, da bi Španija, ki je že poleti 1939 zamenjala nevtralnost z »nevojskujočim se stanjem«, bodisi aktivno, bodisi pasivno postala državama osi zaveznica pri poizkusu zavzeti Gibraltar, zapreti morsko ožino in pripomoči k k temu, da bi državi osi postavili vojsko v španskem Maroku, odkoder bi bilo mogoče prodirati preko francoske kolonialne posesti tja, kjer bi bilo mogoče ograjati angleške vojne sile v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Toda tudi ta domneva ne stoji. General Franco ne bi bil tako dober državnik, kakor brez dvoma je, če bi tvegala korak, ki ga ne bi napravil niti njegov drug in vodja španske falange, Serrano Suner, pa tudi ne kakšen politični čisto povprečnega formata. Španija je dežela, ki se vsepovsod krvavi na ranah, ki jih ji je prizadela državljanska vojska. Saj celo Švica, ki je nakopičena velike rezerve živil in surovin, toži zaradi posledic vojne, ki je povzročila resno gospodarsko stisko — kaj naj potem šele rečemo o Španiji? Ta je že po državljanski vojni potrošila vse svoje rezerve, razdejala svojo industrijo in izčrpala vse svoje kapitale ter se sedaj trudi, da bi postavila svojo kmetstvo in obrtno proizvodnjo zopet na noge, da bi imeli državljani vsaj za silo jesti. Španija je, kar se tiče uvoza, ki ji donaja nujno potrebnih živil in surovin, kakor glede svojega izvoza, ki prinaša denar, nujno odvisna od Velike Britanije, ki itak ves čas, zavedajoč se, da more Španijo popolnoma odrezati od prekomorskih dežel, pritiska na Španijo, naj se ne da zapeljati na pot, ki bi jo ona sama rada šla, pa ne more, če noče postaviti na kocko svojega obstoja in razvoja. To dejstvo je v Evropi v obeh taborih tako dobro znano, da pametni ljudje, ko so slišali o sestankih na jugu Evrope, sploh niso mislili na tako možnost.

Iz tega sledi, da sta se general Franco in Mussolini bržčas menila o vseh drugih rečeh, nego o teh, katere jima je pripisovala večina tiste evropske publike, ki sodi bolj po svojih čustvih, nadah in strahovih, kakor po treznem razsodku. Treba je vedeti, da se je general Franco sestal prej z Mussolinijem, kakor pa z voditeljem Francije, maršalom Petainom. To se pravi, da je hotel točno zvedeti mnenje šefa italijanske države, preden je začel razgovore z maršalom, ki so se tikali brez dvoma interesov vseh treh držav v sedanjem trenutku, še bolj pa v bodočnosti, ko bo treba misliti na to, kakšna naj bi bila po vojnem meteu nova doba Evrope. Francija, ki jo vodi maršal Petain, je popolnoma druga Francija, kakor ona, ki je pod vodstvom framsonstva podpirala prizadevanje mednarodnega boljševida, da bi Španija postala na skrajnem zapadu Evrope trdnjava evropske revolucije in znamenju marksizma. Bil je maršal Petain, ki je kot poslanik Francije, potem ko je prizadevanje ljudske fronte doživelo popoln polom, upostavljal kolikor toliko prijateljske odnose med Francijo in Španijo, ki je bila po pravici do dna duše užaljena zaradi zadržanja takratnih pariških mogotcev, ki so pošiljali španskim marksistom orožje, da bi zadušili upravičen odpor španske narodne duše proti anacionalnim elementom, pa so tako zakrivali, da je Španija odšla v protifrancoski tabor. General Franco, najboljši španski vojskavec, pa je bil tudi Petainov gojenec v slavnih pariški vojaški akademiji ter svojega svivolasega učitelja brezmejno spoštuje. Zaradi tega ni nihče bolj poklican, kakor on, da obravnavajo z maršalom Petainom vprašanja, ki prizadevajo interese Španije in Francije, pa tudi Italije. Francija zavzema važen položaj med Španijo in Italijo, kakor tudi med Španijo in Nemčijo, ker veže vse te tri države po kopni zemlji. Ona lahko obema, Španiji in Italiji, stori velike usluge in jima s svojim zadržanjem lahko veliko koristi. V kakšnem pogledu, tega danes še ni mogoče reči, pač pa bo v bodočnosti sodelovanje teh treh držav moglo veliko izdati na tehnični mirovni pogajanj, o katerih se danes še nikakor ne ve, ali bodo pogajanja med popolnoma premaganimi in na vsej črti zmagovitimi, ali pa bodo udeležene na njih velike in male sile, ki bodo spričo izčrpanih nasprotnikov na tehnično lahko položile svojo več ali manj težko besedo.

Zato ima kaj veliko za sebe misel, da je na sestanku v Bordigheri in v Clermontu Ferrandu bila sprožena misel tesnejšega sodelovanja med Španijo, Italijo in Francijo, ki jih združuje skupnost latinskega plemena. To je seveda bolj beseda kakor dejstvo, zakaj na to skupnost se moremo zanašati prav tako malo, kakor na slovansko ali germansko skupnost, ker niti ena, niti druga ali tretja niso igrale v odločanju usode narodov na evropski celini nikoli nobene odločilne besede; kvečjemu so bila ta gesla pomožna sila, če je kazalo, ali pa navadna krinka za druge namene. Torej skupnost latinske rase pri tej stvari ne bo igrala važne vloge, pač pa zemljepisni položaj teh treh držav, čijih obale tako na evropski, kakor na afriški strani, obkrožajo vsa zapadno polovico Sredozemskega morja. Tesnejše sodelovanje med temi državami bi bilo torej stvarno močno utemeljeno tako v političnem, kakor v gospodarskem pogledu in bi hkrati tudi moglo zelo jamčiti za njihovo politično in gospodarsko

S turško-bolgarsko nenapadalno pogodbo so povsod zadovoljni

Časopisne in radijske razlage tolmačijo splošno odobravanje in posebno poudarjajo, da ta pogodba ni razveljavila dosedanjih obveznosti Turčije in Bolgarije do tretjih držav

Bolgarski tisk:

»Nismo se odpovedali svojim težnjam«

Sofija, 18. febr. Razen besedila skupne izjave bolgarske in turške vlade prinašajo listi komentar o pomenu te izjave. »Zora« pravi: Turčijo zanima samo to, da Bolgarija ne napade nobene izmed njenih zaveznic. Tako se s to izjavo zagotavlja mir v vzhodni polovici Balkanskega polotoka, kar je tudi želja Nemčije in Sovjetske zveze. Bolgarija in Turčija bosta torej nadaljevali politiko prijateljstva, izvirajočo še iz zavezništva vojne, politiko, ki jo je v mirnem času oblikoval pakt prijateljstva, podpisan v Ankari meseca septembra 1925.

»Utro« pravi v članku svojega glavnega urednika Taneva med drugim: Današnji sporazum med obema državama bo, naj se dogodki razvijajo kakor koli, prihranil Balkanu mnogo pretresljajev po zaslugi prijateljstva med Turčijo in Bolgarijo.

»Zarja« prinaša uvodnik pod naslovom »Pomen izjave«. List pravi: Izjava o odnosih med Bolgarijo in Turčijo je politično dejanje, ki ima pomen ne samo za državi, od katerih izvira izjava, ampak tudi za druge države na Balkanskem polotoku.

Bolgarsko-turška izjava prihaja v trenutku, ko se je na Balkanu pričakovalo, da bodo nastale velike izpremembe. Mislili so, da bosta Bolgarija in Turčija neposredno sodelovali pri teh izpremembah. Tuji in domači listi so mnogokrat razpravljali o razmerju med Sofijo in Ankaro v zvezi z razvojem vojne, posebno v zvezi z italijansko-grško vojno. Poudarjali so turško stališče do zadržanja Bolgarije in možnost razširjenja vojne na Balkanu. Turški listi so odkrito izjavili, da je Turčija proti prehodu tuje vojske skozi Bolgarijo. Najnovejši dogovor med bolgarsko in turško vlado kaže v novi luči odnose med obema državama, v zvezi s tem pa tudi položaj na Balkanu.

Sofijska in ankarska vlada sta izmenjali misli o vojni in drugih dogodkih in se sporazumeli zastran nekih ugotovitev, ne da bi pri tem trpele njune pogodbe z drugimi državami. To pomeni, da ta izjava ne krši in tudi ne razveljavlja dogovora med Turčijo in Anglijo od oktobra 1939 in dogovora Turčije z balkanskimi državami iz leta 1937, ter tudi ne drugih turških pogodb. Prav tako pa to tudi pomeni, da bo Bolgarija ohranila svoje prijateljske zveze z državama osi, z Jugoslavijo in z drugimi državami, s katerimi jo vežejo njene koristi, ne da bi se odpovedala svojim izjavam. (A.A.)

Nemško stališče:

»Šele bodočnost bo pokazala vrednost te pogodbe«

Berlin, 18. febr. DNB. V zunanjem ministrstvu izjavljajo, da je uradno besedilo bolgarsko-turške izjave o prijateljstvu prispelo šele davi, tako da ni moči zavzeti uradnega stališča do te diplomatske listine.

V berlinskih političnih krogih izjavljajo pri tej priložnosti, da se sme bolgarsko-turška izjava o prijateljstvu, kolikor se že danes more to presoditi, smatrati za tvoren prispevek k ustalitvi položaja na evropskem jugovzhodu. Toda šele bodočnost bo pokazala, kako se bo to pokazalo v dejanju v podrobnostih. V omenjenih krogih nečenoje v zvezi s tolmačenjem bolgarsko-turške izjave govoriti o stališču tistih držav, na katere se omenjena izjava ne nanaša neposredno, navajajo pa nervoznost, s katero predvsem Anglija reagira, in iz tega sklepajo, da ta pogodba očitno nima mesta v znani vojni zasnovi londonske vlade. Tu posebno naglašajo, da izjava o prijateljstvu, ki sta jo podpisali turška in bolgarska vlada, očitno potrjuje voljo obeh držav, da si ohranita svobodne roke v svojih lastnih življenjskih prostorih in da se ima presojati ta izjava brez zveze z ostalimi kombinacijami in kot prispevek za pomiritev evropskega

jugovzhoda, torej kot ureditev vprašanja, do katerega je stališče Nemčije že zdavnaj znano. (A.A.)

V Turčiji:

»Napetost je popustila«

Ankara, 18. febr. b. Vse turško časopisje objavlja na prvi strani izjavo o nenapadanju in prijateljstvu Turčije in Bolgarije. Listi ne prikrivajo svoje velike zadovoljnosti, da je končno popustila napetost. Posebno važnost pripisujejo izjavi turškega zunanjega ministra Saradzoglua in nič manjšo važnost izjavi bolgarskega ministra v Ankari, katero priobčujejo vsi listi na prvi strani.

Grško mnenje:

»Med Grčijo in Turčijo še vedno obstoji vojaška zveza«

Atene, 18. febr. United Press: Grško javno mnenje je poročilo o nenapadalnem paktu med Turčijo in Bolgarijo sprejelo zelo ugodno. Vse grško časopisje brez izjeme podčrtava dobre strani te pogodbe, ki v ničemer ne razvezuje ne Bolgarije in ne Turčije dosedanjih obveznosti. Med Grčijo in Turčijo obstaja vojaška zveza. Nenapadalna pogodba med Bolgarijo in Turčijo Turčije torej ne odvzema od njene dolžnosti, da izpolni vse, kar ji nalaga vojaška zveza z Grčijo. Grški listi pristavljajo, da je ta pogodba zelo koristno orodje miru, kajti po besedah turškega zunanjega ministra bo sedaj mogoče balkansko ozemlje potegniti še dalje proč od vojne.

Stališče Anglije:

»Z našo vednostjo in našo odobritvijo«

London, 18. febr. b. Ob podpisu turško-bolgarskega prijateljstva pišejo »Times«, da vlada med turškimi in angleškimi generalnim štabom popolni sporazum in da je do te bolgarsko-turške izjave prišlo z dovoljenjem angleške vlade.

London, 18. febr. Londonski radio: Govornik v londonskem radiu je danes glede turško-bolgarskega nenapadalnega pakta označil stališče

Sodbe švicarskih in madžarskih listov o mirni in nevtralni politiki Jugoslavije

Švicarski list daje sliko o položaju na jugovzhodu z berlinskega razgledišča

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja daljše poročilo svojega dopisnika v Berlinu o razvoju diplomatskega delovanja veseli osišča na jugovzhodu Evrope. Berlinski članek piše med drugim:

Ze nekaj dni pričakovana pospešitev diplomatskih razvojov na jugovzhodu Evrope se je začela z obiskom jugoslovanskega ministrskega predsednika Cvetkovića in zunanjega ministra Cincar-Markovića v Nemčiji. V uradnih berlinskih krogih o tem ne govorijo nič. Toda po poročilih, ki jih dobimo v poučenih diplomatskih krogih, spada ta sestanek v okvir nemške balkanske politike.

Jugoslovanski državniki so potovali v Nemčijo na ljubezljivo povabilo nemške vlade in je bilo to potovanje seveda pripravljeno. Nemška vlada bi bila rada poučena o nevtralnem stališču Jugoslavije. Nemčija stoji pred velikimi odločitvami v vzhodni Evropi in je razumljivo, da bi rada ugotovila, da sme v vsakem primeru računati na nevtralnost Jugoslavije tudi takrat, če bi

angleške vlade kot zadovoljivo. Dejal je, da je Anglija zelo zadovoljna s podpisom tega sporazuma. Angleška vlada da je bila vedno in sproti poučena o razvoju pogajanj, ki so dovedla do pogodbe in nima nobenega povoda biti nezadovoljna. Turčija da je ostala zvesta svojim dosedanjim obveznostim do Anglije, istočasno pa je dala slovesen dokaz, da je miroljubna in da nima nobenih napadalnih namenov. Turčija je tudi napravila zelo hvalevreden poskus, da pritegne nase tudi druge balkanske države v skupnost, ki je odločena braniti svoj mir in svojo nevtralnost. Angleška vlada je to politiko odobrila in tudi sporazum sam v polnem obsegu odobrava.

Govornik je nadalje izjavil, da Anglija z veseljem sprejema na znanje izjavo bolgarske vlade, da nima nobenih napadalnih namenov. Iskrena želja angleške vlade je, da bi Bolgarija ostala nevtralna v polnem pomenu te besede in da bi ohranila svojo neodvisnost. Če bi se pripetilo, da Bolgarija izgubi oboje, to ne bo krivda Anglije, marveč krivda nasprotnikov Anglije. Kajti angleška vlada slovesno izjavlja, da ne bo storila ničesar, kar bi Bolgarija mogla tolmačiti kot napad na njeno neodvisnost ali na njeno nevtralnost. Od strani Anglije se Bolgarom ni treba bati nobenih težav. Razume pa se, da bo morala Anglija storiti primerne obrambne ukrepe, če bi se bolgarsko ozemlje po krivdi drugih spremenilo v bojno ozemlje proti njej sami ali proti njenim zaveznikom.

Nemške manjšinske čete v Romuniji

Instanbul, 18. febr. Assoc. Press: Voditelj nemške narodne skupnosti v Romuniji, Schmidt, je po poročilih, ki so prišla semkaj, objavil, da je nemška narodna manjšina organizirala svoje lastne milične čete, ki se imenujejo »Einsatz-Staffeln« (ES), odnosno »Deutsche Mannschaften« in ki štejejo že 35.000 mož.

20 nemških divizij v Romuniji

Ista poročila navajajo, da ima Nemčija zdaj v Romuniji že 20 divizij svojih čet (okroglo 400.000 mož), ki so začele prihajati v Romunijo na podlagi prošnje generala Antonescu nemški vladi, naj pošlje v Romunijo vojaške instruktore, da bi izvežbali romunsko armado. Osem teh divizij (150.000 mož) se nahaja že onstran Donave v Konstanci v romunski Dobrudži in bodo pripravljene za zasedbo Bolgarije, če in kadar pride ura za to operacijo.

nastopile kakšne diplomatske ali vojaške motnje na vzhodnem prostoru. Ni verjetno, da bi se bili razgovori razširili na vprašanje vstopa Jugoslavije v okvir trojne zveze. Nasproti precej nejasnim predstavam o stališču sil na vzhodu, predstavam, ki nastajajo iz kombinacij, ki sovjetskim in turškim virom prisojajo nekoliko pretirano težo, bi iz berlinskega razgledišča mogli postaviti naslednje pogoje:

1. Razširjenje nemškega delovnega območja, ki je nastalo po zasedbi romunskih petrolejskih vrelcev po nemških četah in tudi zaradi prihoda nemških učnih edinic v Romunijo, v smeri proti jugu, to se pravi proti Egejskem morju, je zelo verjetno.

2. Pristanek Bolgarije je za vsako takšno pobudo že vnaprej zagotovljen.

3. Jugoslavija je dala ponovno zagotovilo svoje stroge nevtralnosti.

4. Turčija, ki je sicer pripravljena s orožjem v roki odbiti vsak poskus kršitve svojega lastnega državnega ozemlja, pa naj pride od katerekoli strani hoče, se najbrže v balkanske dogodke ne bo vmešavala. (Podpis nenapadalnega pakta med Turčijo in Bolgarijo je to mnenje, napisano v »NZZ« pred nekaj dnevi, popolnoma potrdilo).

5. Odnosaji med Nemčijo in Sovjetsko Zvezo so takšnega značaja — in dejstva v zadnjih mesecih se to zadosti jasno pokazala — da o kakšnem sovjetskem vplivu na razvoj nemških načrtov ne more biti najmanjšega govora.

Madžarska presoja o stališču Jugoslavije do bodočih dogodkov na jugovzhodu

Budimpešta, 18. febr. Associated Press: Madžarsko časopisje posveča še vedno veliko pozornost jugoslovanskemu obisku pri Hitlerju v Nemčiji. Listi naglašajo, da ta obisk ni bil nekaj nepričakovane, nekaj nenadne, marveč samo nadaljna razvojna stopnja v že dalje časa trajajočem izmenjavanju misli med Nemčijo in Jugoslavijo po običajni diplomatski poti. Pobuda za to potovanje je očitno prišla iz Nemčije. Listi, ki še vedno ne poznajo vsebine teh razgovorov, menijo, da so pri trirurnem razgovoru obravnavali splošne odnose med Nemčijo in Jugoslavijo s posebnim ozirom na grško-italijansko vojno, na

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in deževno.

Zemunska vremenska napoved: Precej toplo, v glavnem oblačno, ponekod nekaj dežja in megla.

Angleško sporočilo v Sofiji

Anglija ne bo ograjala bolgarske nevtralnosti, toda bo prelomila z njo, ako krši njeno nevtralnost kakšna druga država

London, 18. febr. b. Ob priliki bolgarsko-turškega pakta je dal angleški poslanik v Sofiji bolgarski vladi po nalogu angleške vlade naslednjo izjavo:

neodvisnost. Tudi so te tri države katoliške in o svetovnih nazorih, ni brez pomena. Misel je v političnem pogledu precej podobna misli o zvezi balkanskih narodov, ki se je večkrat sprožila in njeno nujno potrebo uvidevajo vsi, ki so prizadeti, žal pa se še ni uresničila. Vidimo torej, da sta sestanka med španskimi, francoskimi in italijanskimi državniki bila daleč večjega pomena, kakor bi kdo mogel misliti, in da sta se tikala stvari, o katerih se je sanjalo le malokomu.

Misel je vsekakor pomembna; če se bo uresničila, pa je prav tako upanka, kakor marsikaj, kar se danes poraja sredi hudega vrenja sedanje dobe.

»Vlada Nj. Veličanstva bi pozdravila nevtralnost in neodvisno Bolgarijo, ki bi bila obvarovana od sedanjega oboroženega spopada. Zaradi tega se angleška vlada veseli tesnega in prijateljskega sodelovanja s svojimi sosedi. Anglija ne namerava ograjati bolgarske nevtralnosti in tudi nima interesa, da bi se Bolgarija zapletla v vojno.«

New York, 18. febr. b. Oddaja »CBC« je bila prekinjena danes ob 15.12 z objavo, da so ta trenutke sprejeti brzojavko poročevalca UP iz Sofije, ki se glasi:

»Anglija je izročila danes ob 14 pc svojemu poslaniku Williamu Rendellu bolgarski vladi noto, v kateri jo opozarja, da bo vsako pasivno zadržanje Bolgarije v primeri napada s tretje strani imelo za posledico prekinitev diplomatskih odnosov med Anglijo in Bolgarijo in da bo ta potopek vodil Bolgarijo naravnost v vojno.«

Politični zapiski

Vedno več pristašev sporazuma

»Hrvatski Dnevnik« prinaša uvodni članek, kjer najprej govori o sestanku naših zdravnikov v Berghofu, nakar naglašuje velike dobre posledice sporazuma, ki ga je treba odločno nadaljevati. Nato pa pravi: »Izstop bivšega pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića iz vlade ni v nikakoli zvezi s politiko sporazuma, ker je dr. Lazar Marković še naprej ostal pristaša te politike. Ta izstop je le posledica nesoglasja srbskih politikov glede čisto srbskih političnih vprašanj. Tako ga je treba tudi razumeti. Prav zaradi tega, ker je v tem vzrok demisije, z njegovo demisijo ni bila storjena nobena škoda sami ideji sporazuma. Akcija za zbiranje radikalov, ki se zdaj vnovič nadaljuje, bo tudi služila temu namenu. Nobenega dvoma ni, da bodo pri tem sodelovali vsi tisti čimlci, ki so že doslej na tem delali...«

Ne maramo posredovalcev in tolmačev!

Pod tem naslovom je v svojem »Srpskem ognjišču«, ki izhaja v Zagrebu za srbsko kmečko ljudstvo na Hrvaškem, Dušan Bogunović napisal uvodnik, kjer se peča s sporazumom, o katerem pravi, da je »iz temelja spremenil duha in delo narodnega in državne življenja Jugoslavije.« Nato pa napada predsednika izvršilnega odbora SDS g. Večeslava Vilderja, kateremu očita, da hodi v Belgrad tolmačiti mišljenje Srbov na Hrvaškem, čeprav se ne ve, ali je ta gospod Srb, Hrvat, Jugoslovian — ali kaj. Končno pa pravi: »Razumemo, da gospodje dr. Srdjan Budisavljević, Sava Kosanović in drugi hočejo biti tolmači mišljenja Srbov v banovini Hrvatske. Oni imajo to pravico, ker so Srbi, ker so se pečali s srbskim narodnim življenjem, čeprav nimajo za seboj večine. Ne razumemo pa, da isto v imenu Srbov dela gosp. Večeslav Vilder in da to sprejemata prav tako SDS kakor tudi HSS. Kot glasilo resničnega mišljenja Srbov v banovini Hrvatske enkrat za vselej pravimo, če gre za gospoda Večeslava Vilderja, da njega ne potrebujemo za posredovalca in tolmača med Srbi in Hrvati, med Zagrebom in Belgradom. To je eno. Drugo pa je, da zastopnike HSS, svojo javnost in vse politike zunaj banovine Hrvatske prosimo, naj to vzamejo na znanje ter naj se po tem ravna. Če bodo to sprejeli, se bo marsikaj med Srbi in Hrvati zboljšalo in zjasnilo.« — Omenjeni srbski list, se na drugem mestu izjavlja, da je glasilo skupine srbskih intelektualcev v Zagrebu, katera želi, da bi se odnosali med Srbi, Hrvati in Slovenci uredili na podlagi sporazuma, ker jih ni mogoče urediti na podlagi edinstva. Ta sporazum bi moral biti sklenjen med večino Srbov, večino Hrvatov in večino Slovencev, pravi list.

»Seljačka Sloga« o Matici Hrvatski

»Seljačka Sloga«, glasilo hrvatskega društva istega imena, se tudi peča z vprašanjem komisariata pri Matici Hrvatski ter napada bivšega predsednika Matice prof. Lukasa, češ da je izpodkopal vse tisto, za kar se je hrvatski seljački narod boril. Nato pa pravi: »Temu je napravil konec ban dr. Šubišić, ko je razpustil odbor Matice Hrvatske, ki je bil izvoljen po Lukasovem političnem govoru na zadnjem obecnem zboru, ter na njegovo mesto postavil za komisarja prof. Antona Martinovića. Šepetanje prof. Lukasa, češ da so tak boj on in njegovi tovariši vodili tudi zoper diktatorske režime, pa niti Zivković, niti Sršić niti, Jevtić niso razpustili odbora — to šepetanje ni umestno, ker: 1. odbor Matice Hrvatske ni vodil nobene boje. Ta boj je vodil in vzdržal hrvatski seljački narod. 2. Če ravnanje Matice Hrvatske v diktaturi imenujemo »boje«, to še nikakor ne opravičuje sedanjega ravnanja bivših Matičarjev. Nekaj drugega je, če se Hrvati bojujejo zoper nehrvatski in protihrvatski režim, nekaj drugega pa je spet, če to delajo nekateri zoper organizirano hrvatsko večino, in sicer istočasno, ko so zastopniki te večine začeli delati, da bi ta boj izrabili za hrvatski narod... Seljačka Sloga želi, da bi prof. Martinović svojo nalogo čimprej dobro pravil, kar naj bi se vrnil na svoje staro delo, ki ga je 20 let opravljal v Bosni in Hercegovini ter ga je lansko jesen nadaljeval tudi v gornji Hrvatski.«

»Pečeni golobi«

V broski »Riječi«, ki je glasilo SDS, piše dr. Krizman članek o pečeni golobih, kjer brez dvoma hoče zavrniti neko tujo propagando, katera se najbrž razširja tam doli: »Tudi v našem socialnem in gospodarskem življenju jih je, ki čakajo na pečene golobe. Ko bi bilo treba največ delati, se najmanj dela, zahteva pa največ. Kakor da bi se ljudem bilo nebo odprlo, ko se vsaka želja mora in more izpolniti. Po niti vsakdanjega kruha ni za vsakega dovolj. Sestavljajo se gospodarski programi, obravnavajo razne ideologije, katere obljubljajo raj na zemlji. Pa ne bo vse skupaj nič pomagalo. Ni napredka in človeškega blagostanja brez dela, brez gospodarske sposobnosti, brez discipline in brez zaupanja v svojo prihodnost. Delo pa mora biti toliko boljše in disciplina toliko večja, kolikor bolj je ogrožen obstanek naroda in kolikor bolj naj bi gospodarstvo služilo narodni skupnosti in socialnim namenom. Kmečki človek vse to dobro ve, kadar misli s svojo glavo. Ve, da pečeni golobi ne letajo. Delo na zemlji ga uči, da so prazne besede in upi brez koristi in niti ter da je vse v življenju treba izdelati, si priboriti in si ohraniti. Tako je tudi z našim narodnim položajem...«

(Nadaljevanje s 1. strani)

risotnost angleških letalskih čet v Grčiji, in na položaj Bolgarije. Razgovori so razčistili položaj na Balkanu. Potovanje samo ni nobeno čudo. Z ozirom na dobre odnose med obema državama je treba vendar le poudariti, da že dalje časa ni bilo neposrednih stikov. Knez Pavle je bil v Nemčiji že pred dvema letoma. V tem času so bili sicer številni medsebojni obiski ministrov in vladnih govornikov, toda temeljitejši razgovori ni bilo.

Odnosni med Jugoslavijo in Nemčijo so dobri, prijateljski in lojalni. Kajti, odkar je vojna izbruhnila, sta se obe državi potrudili, da sta ostali druga od druge strogo na prvotni črti. Po drugih balkanskih državah se mnogokrat sliši, kako obirajo in ljubeznivo Nemčiji postopa z Jugoslavijo. Medsebojni gospodarski razgovori so mnogo k temu prispevali. Jugoslavija pa si je brez dvoma tudi v zadnjih 19 mesecih pridobila brez vsakega dvoma velike zasluge za ohranitev miru na Balkanu. Čeprav imajo Srbi, Hrvati in Slovenci zelo vroče politično prav, se je Jugosla-

Politični dogodki

Pogovori med Cvetkovićem in Stanojevičem v ospredju zanimanja

Belgrad, 18. febr. m. Po povratku večine ministrov v Belgrad vlada v prestolnici zopet živahno politično življenje. V Belgradu je bilo tekom dneva več političnih sestankov in konferenc, ki so jih imeli člani kr. vlade. Razpravljali so o tekočih vprašanjih ter aktualnostih političnih dogodkov.

Belgrad, 18. febr. m. V Belgrad sta se davi vrnila iz Slovenije g. min. dr. Kulovec in prosv. minister dr. Krek, dalje se je vrnil iz Brčke minister za gozdove in rudnike dr. Kulenović. Nocoj pa pričakujejo g. predsednika Cvetkovića iz Niške banje.

G. minister dr. Kulovec je v svojem kabinetu reševal tekoče zadeve. Nato pa je sprejel razne deputacije ter izvršil več važnih posredovanj pri posameznih ministrstvih. Med deputacijami je sprejel tudi zastopnike tiskarnarjev in grafikov, ki so imeli te dni zborovanje v Belgradu, ter so razpravljali o raznih zadevah, ki se tičejo grafične stroke. G. minister je deputaciji obljubil vso pomoč.

Deputacijo je sprejel tudi prosvetni minister dr. Krek, ki je prav tako obljubil svojo naklonenost. V deputaciji je zvezo zastopal g. Hrovatin, grafični delavstvo pa g. Kosem. Prosvetni minister dr. Krek je imel dopoldne konferenco z načelnikom prosvetnega ministrstva in razpravljal z njim o vseh stvareh, ki se tičejo sestave proračuna.

Prometni minister inž. Bešlić je pregledoval računske oddelke v ministrstvu. Minister za telesno vzgojo Ljubomir Pantlić pa je konferiral z načelniki zaradi prenosov nekaterih zavodov kraljevine Jugoslavije.

Pozornost politične javnosti je bila usmerjena na večeraj začetni razgovor med predsednikom vlade Cvetkovićem in vodjo staroradikalov Aco Stanojevičem.

Umetna gnojila brez carine

Belgrad, 18. febr. m. Ministrski svet je na današnji seji sprejel odlok, s katerim je ukinjena carina na vsa umetna gnojila. S tem so postala inozemska umetna gnojila pristopna našemu kmetijstvu, domača gnojila pa se bodo morala poveniti, ker sicer ne bodo mogla konkurirati inozemskim gnojilom. Zaradi vojne sicer ne moremo uvažati toliko gnojil, kot bi jih sicer v mirnem času lahko, vendar pa se že zdaj oglašajo ponudniki. Po izjavi madžarskih tvrdk bo stal umetni soliter 175 din za 100 kg feo jugoslov. meja. Z ozirom na visoko ceno čilškega solitra, bo ta umetni soliter, ki je naravnemu popolnoma enakovreden, razen tega pa mnogo cenejši zelo dobrodošel našemu kmetu. Zato pričakujejo zastopniki inozemskih tvrdk velika naročila. Tudi zastopniki nemških tvrdk se zanimajo za nove odredbe, vendar dosedaj še niso dali ponudb.

Ravnateljstvo za prehrano v Belgradu je začelo lansko jesen akcijo za povenitev umetnih gnojil. Zbiralo je naročila zadrž za nakup dušika, ki ga je tovarna v Rušah na njegovo pobudo znižala za 20%. Kljub temu, da je znižana cena veljala samo do 31. decembra lanskega leta, je bilo po posredovanju ravnateljstva za prehrano prodanih okrog 150 vagonov apnenega dušika, kar pomeni za naše kmetijstvo prihranek, ki presega pol milijona dinarjev, od katerih odpade tri petine na Slovenijo, ki je to priliko izkoristila v največji meri.

Marko Cemovič umrl

Belgrad, 18. febr. Tukaj je umrl v 60. letu starosti Marko Cemovič, star publicist, kulturni delavec, diplomatski zastopnik bivše kraljevine Srbije in državni podtajnik notranjega ministrstva v pokoj.

Koliko je Nemcev v Jugoslaviji

Zadnja številka »Ravnopravnosti« prinaša članek, kjer poroča o številu Nemcev v naši državi. List naglašuje, da je pastor Baron na mariborskem zborovanju nemškega Kulturbunda trdil, da je Nemcev v Jugoslaviji 700.000, kar za njim poudarja tudi »Deutsches Volksblatt«. Državna statistika iz leta 1931 pa je našla vseh Nemcev v Jugoslaviji 499.969, ki so izjavili, da je njihov materin jezik nemški. »Ravnopravnost« dalje naglašuje: »Če od tega števila odštejemo število nemških državljanov in nemških Židov, dobimo 472.322 jugoslovanskih državljanov, ki so Nemci, kar znaša 3,4%.« Nato list pravi, da število Nemcev od leta 1921 v Jugoslaviji stalno pada. Iz Slovenije in drinske banovine se močno izseljujejo, v Vojvodini pa izumirajo, ker število nemških rojstev tamka stalno pada. V tem pogledu navaja »Ravnopravnost« številke iz statistike g. Wüschta, ki je spisal knjigo o tem vprašanju. Knjiga še ni izšla, pač pa je Wüschta sam v božični številki »Volksrufa« podal izveščke svoje knjige, kjer je tole dočkal: »Med 116 občinami v Vojvodini, kjer Nemci prebivajo v večjem številu, je 70 občin, kjer je v treh letih 1937—1939 — umrlo več Nemcev kakor pa se jih je rodilo. Med 77 občinami, kjer imajo Nemci večino, jih je le 22, kjer je bilo vsaj toliko rojstev, kolikor jih je treba, da se je vzdržalo številčno stanje. — Na drugi strani »Ravnopravnosti« pa beremo, da je glavno glasilo Kulturbunda »Deutsches Volksblatt« uvedlo posebno rubriko z zibelko, kjer po imenu navaja vse tiste nemške družine, kjer se jim je rodil četrti otrok, kar naj pripomore k povečanju nemške rodnoti.

vija v pravem pomenu besede zakoreninila v nevtalnostno življenje, ki ga je sprejelo tudi vse prebivalstvo. Takšnega razvoja bi pred dvema letoma nikdo ne bil pričakoval.

Zaradi tega mislijo, da so bili razgovori v Berchtesgadeni, ki so se tikali predvsem dveh vprašanj: 1. položaja, ki je nastal zaradi preloma med Rumunijo in Anglijo, ter 2. položaja, ki bi moral nastati v Bolgariji v primeru preloma med Nemčijo in Grčijo, prisrčni in obojestransko polni dobre volje. Jugoslavija bo, tako sodijo tukaj, tudi v primeru, da bi v Bolgariji nastopile kakšne motnje v zvezi z nemškimi četami, ki bi skozi njo šle na grško bojišče, ohranila svojo nevtalnost.

ker v Berlinu priznavajo in spoštujejo stališče Jugoslavije, da bi nedotakljivost svojega državnega ozemlja in vse svoje obveznosti strogo nevtalne države branila z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

vičem. Včerajšnjemu prvemu sestanku dopoldne je snoči sledil drugi sestanek, ki sta ga imela v banovinskem hotelu v Niški Banji. Sestanek je trajal tričetrt ure. Danes dopoldne se je g. predsednik vlade tretjič sešel v banovinskem hotelu s Stanojevičem. Razgovor je trajal od 10.40 do 11.40. Po sestanku je predsednik vlade izjavil časnika: »Danes ni nič novega, najnovejše je pa to, da potujem v Belgrad.«

Politični krogi polagajo temu sestanku veliko važnost v nadaljnjem razpletu in konsolidaciji naših notranjih političnih problemov. Stanojevič bo ostal v Niški Banji ter ga bodo obiskali še nekateri člani staroradikalnega političnega odbora iz Belgrada, med njimi predsednik Miloš Trifunović in Miloš Bobić. V Belgrad je davi dopotoval novi senator prota Kemanović.

Belgrad, 18. febr. m. V zvezi s političnimi razgovori, ki sta jih imela predsednik vlade Cvetković in vodja staroradikalov Aco Stanojevič, je davi dopotoval v Niško Banjo tudi zastopnik Ace Stanojevića, bivši minister Miša Trifunović, ki se je po prihodu v Niš takoj odpeljal v Niško Banjo, kjer je obiskal g. Stanojevića. Sestanek je trajal dalj časa. Časnikarjem je pred sestankom Trifunović samo izjavil, da jim ne more nič povedati. V Niški Banji bo ostal morebiti tudi do jutrišnjega.

Glede včerajšnjih in današnjih razgovorov, ki sta jih imela predsednik vlade Cvetković in gosp. Stanojevič v banovinskem hotelu v Niški Banji, poročajo iz Niša, da so ti razgovori potekali zelo ugodno, kar potrjuje tudi dobro razpoloženje obeh državnikov. O vsebini razgovora do sedaj še ni ničesar znanega, toda dobro poučeni krogi iz Niša poročajo, da sta se predsednik vlade in g. Stanojevič razgovarjala s stališča splošnih interesov in zunaj strankarskega okvirja. Gospod predsednik vlade je dopoldne ob 3.20 odpotoval z letalom v Belgrad.

Boris v Nemčiji?

Bukarešta, 18. febr. ap. V tukajšnjih političnih krogih so z velikim zanimanjem sprejeli tudi novice, da je bolgarski kralj Boris v strogem inkognitu odpotoval v Nemčijo, kjer se bo sestal s Hitlerjem. Kakšen naj bi bil cilj tega potovanja, ne vedo, vendar pa navajajo celo vrsto možnosti, med katerimi zelo pogosto omenjajo tudi željo Bolgarije, da bi si priborila izhod na Egejsko morje.

Predavanje angleškega mornariškega ministra

Washington, 18. febr. Reuter. Prvi lord angleške admiraltete Alexander je imel nocoj govor v radiu, kjer je opisoval delovanje angleške vojne mornarice na Sredozemskem morju v zvezi z vojno v Afriki. Opisal je velik delež, ki ga ima angleško vojno brodogradnjo pri tej zmagi, saj je mornarica prevozila ogromne tovore moštva in vojne materiala, saj je ona spremljala vojsko na suhem od zmage do zmage ter v hudih naporih oskrbovala njene potrebe.

Saj je tudi mornarica takorekoč onemogočila sovražniku vsak pomorski prevoz po Sredozemlju. Alexander je opisal vsa posamezna dejanja do bombardiranja Genove ter dejal, da bo angleško vojno brodogradnjo ostalo zvesto svojim izročilom in v času, ki prihaja, pokazalo, koliko je vredno in kaj zmora. Naj angleški narod zaupa svojemu brodogradnjo. Nato je govoril o nemških načrtih o novem redu v Evropi — ki jih je zavrnil — ter svoj govor zaključil s pozivom, naj angleški narod v viharju, ki se približuje, ostane trden, neizprosen, discipliniran.

Sovražnik bo napadel z velikansko oboroženo silo, po natančno izdelanem načrtu in spretno. Angleški narod bo pokazal, da zna braniti svojo domovino, ki je domovina svobode civiliziranega sveta. Naj bo angleški narod pripravljen za to veliko, zadnjo bitko za angleške otoke. Tudi v njej bo zmagal, če bo ostal zvest svojim vrlinam in bo ohranil vero v svobodo ter zaupanje v svojo moč in svoje vodstvo.

Ameriški zaščitni pasovi ob obeh obalah

Washington, 18. febr. Associated Press. Predsednik Roosevelt je danes objavil svarilo vsem tujim ladjam, naj brez posebnega ameriškega dovoljenja ne skušajo prihajati v območje ameriških pomorskih oporišč v Karibskem morju, na Atlanti in na Tihem morju. S to uredbo so ustanovljeni posebni pomorski in zračni zaščitni pasovi, ki jih tuje ladje ne smejo uporabljati, tuja letala pa ne preletavati.

Med zaščitne pasove spadajo:

Območje otok otoka Cilebra vzhodno od Puerto Rico, zaliv Kanahoe na Havajskih otokih, Kniška in Unalaska, dva otoka v bližini Alaske, otočje Palmyra, Johnson, Midway in Kingman na Tihem morju, otoka Tutuila in Guam na Tihem morju.

Med za plovbo prepovedana pristanišča spadajo pristanišče Culebra, zaliv Guantanamo na Kubi, pristanišče Pearl na Havajskih otokih, Guam, zaliv Subio na Filipinih, pristanišče Kiska v Longbeachu — San Pedro pred kalifornijsko obalo.

Zakon o pomoči Angliji pred ameriškim senatom

Washington, 18. februarja. b. V senatu nadaljujejo debato v znamenju naklonjenosti do Rooseveltovega načrta. Tako republikanski kakor tudi demokratični senatorji, so vsi razpoloženi za čim večjo pomoč Angliji. Republikanec Austin je dejal med drugim: USA bi rajši šle v vojsko kakor pa da pristanejo na tuje suženjstvo, ali da komu omogočijo, da premeša Anglijo. Senator demokrat Paper je v svojem govoru izjavil, da Amerika ne bo pustila Anglije, pa če bi morala stopiti v vojno. Amerika bo šla še dalje, če pomoč, ki jo sedaj nudimo, ne bo zadostovala. Senator Batley je izjavil: »Osvajalca se lahko ustavi samo z enim sredstvom in to je, da se ga premaga!«

Willkie obišče Kino

Cungking, 18. febr. DNB. Uradna poročevalska agencija Central News je izdala poročilo, v katerem pravi, da kitajska vlada pozdravlja namero Wendella Willkiea, da obišče Kitajsko. (AA)

Nastavljeni učitelji

Belgrad, 18. februarja. m. Prosvetni minister dr. Krek je podpisal odlok, s katerim so postavljani za učitelje (učiteljice) v Sloveniji naslednji abiturienti (abiturientke): Vincencij Bene pri Sv. Jurju pri Litiji, Alfred Tomazič, Bušeta vas, Jožef Brinovec, Zagradec, Stanislav Novčan, Mirna peč, Aleksander Bokorel, Hinje, Alojz Krumberger, St. Janž pri Krškem, Marija Dolinšek, Bela Cerkev pri Novem mestu, Franc Cvenkel, Gaberje, Miloš Setina, Podsenice, Marija Kos, St. Jošt, Metka Cimperšek, Knežja vas, Breda del Linz, St. Rupert, Matija Jamec, Sv. Jurij, Pavla Javornik, Crneča vas, Tatjana Lesjak, St. Ilj pod Turjakom, Irena Robič, Zagradec, Nada Ukmar, Bela Cerkev, Zlata Gogala, Brezidinje pri Litiji, Dragica Cimerman, Crni vrh, Melita Fabiani, Sv. Miklavž, Helena Heršak, Ostrica pri Dravogradu, Danilo Hanzurej, Remšnik, Nada Jamnik, Koprivnik, Julija Kudin, Marija Srežna, Majda Kurnik, Bertoče, Vladimir Klemenčič, Fiksin, Ivan Knez, Stogovci, Alojzij Mesarič, Sveti Duh na Ostrem vrhu, Miroslav Mikuš, Dobrovnik, Alojzija Dekrep, Sv. Kunigunda, Leopold Namar, Dobovec, Marta Perec, Trebelno, Rudolf Plevnik, Kremžovec, Sava Remec, Sv. Venčestelj, Marija Bebernik, Sporno, Alojzij Simončič, Lokavec, Miroslav Surkalović, Radatovič, Jožef Verbič, Serdica, Metka Berlić, Kamčevci, Anton Zagrenik, Zusem, Veronika Plevnik, Sv. Anton na Pohorju.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 18. febr. b. Snoči ob 22.40 se je z ljubljanskim brzovlakom vrnil v Zagreb hrvatski nadškof dr. Stepinac, ki se je mudil v Rimu, kjer ga je sprejel v avdiceno sv. oče.

Zagreb, 18. febr. b. Ban drinske banovine Stanoje Mihaldič je danes obiskal bana Hrvatske dr. Šubišića.

Sušak, 18. febr. b. V četrtek pride na Sušak senjsko-modruški škof dr. Viktor Burić na posvetovanje o delovanju KA.

Dubrovnik, 18. febr. b. Včeraj sta dospeli v Dubrovnik pismi dveh članov posadke »Durmitora« in sicer strojnika Antona Lonza in mornarja Ivana Osijana. Oba sporočata svojem, naj ne bodo v skrbeh.

Zagreb, 18. febr. b. Danes je bilo v Zagrebu dano v promet novo domače zdravilo proti sladkorni bolezni »Protaminzink insulin«. Razlika med tem insulinom in stari je v tem, da je delovanje novega insulina mnogo daljše. Stari insulin je deloval okrog osem ur in ga je moral bolnik jemati trikrat dnevno, dočim traja novi 24 ur. Cena domačega »Protaminzink insulina« je za 50 odstotkov nižja od inozemskega. Pridelujejo ga iz naših domačih jadranskih rib.

Zagreb, 18. febr. b. Guverner Narodne banke dr. Radosavljevič in viceguverner dr. Belin sta se sešla z zagrebškimi finančniki, nato pa sta odpotovala v Ljubljano, kjer se bosta posvetovala s slovenskimi gospodarskimi krogi.

Ena tretjina mesta Santander zgorela 20.000 ljudi brez strehe

Madrid, 18. febr. DNB. Po zadnjih poročilih je požar v Santanderu uničil tretjino mesta. Uradna agencija je izvedela, da je požar uničil štiri cerkve, katedralo, poslopje finančne uprave, carinarico, centralo za socialno pomoč, tobakno zalogo in mnogo trgovskih in ostalih poslopij. Požar je zajel tudi trgovsko središče mesta, kjer je popolnoma zgorelo nekaj trgovskih hiš. Do sedaj se je ugotovilo, da je brez strehe približno 20.000 oseb, ki so jih začasnno naselili v bivšem kraljevem letnem dvorcu. Ranjenih je bilo nad 100 oseb. (AA.)

Madrid, 18. febr. Stefan. Po najnovejših poročilih je ogenj v Santanderu uničil tretjino mesta. Škoda je izredno velika. Ena oseba je pri nesreči našla smrt, 111 jih je pa ranjenih. Zdi se, da je ogenj zdaj pogazen in da popravljajo železniški, brzojavni in telefonski promet. Podobne nesreče ne pomnijo v Santanderu od takrat, ko je neki parnik, poln dinamita, eksplodiral v pristanišču. (AA.)

Viharji na Portugalskem

Lizbona, 18. febr. Havas. Ker se je vreme znatno popravilo, so začeli v tistih portugalskih krajih, kjer so včeraj divjale hude nevihte in so nastale povodnji, z vso vneto odkopavati razvaline in popravljati škodo. V Lizbonski okolici je škoda precej velika. Poleg Lizbone je najbolj trpel Porto. Po dosedanjih poročilih je zaradi včerajšnje povodnji in nevihte našlo smrt 100 ljudi, okoli 500 jih je pa ranjenih. 30 manjših ladij se je potopilo. (AA.)

Darlan v Parizu

Vichy, 18. febr. Havas. Podpredsednik vlade admiral Darlan, ki je imel danes daljši razgovor z maršalom Petainom in vojnimi ministrom generalom Huntzingerjem, je odpotoval v Paris. Sestal se bo z nemškimi veleposlanikom Abetom in morda tudi z Lavalom. Vsebinska razgovorov med Darlanom in predstavniki Nemčije ni znana.

Vojna škoda v Franciji

Vichy, 18. febr. Havas. Po radiu je govoril minister za promet Berthelot. V svojem govoru je razložil delo vlade, da bi se popravile porušene naprave. Izjavil je, da je bilo v zadnji vojni popolnoma porušeni 60.000 poslopj, 190.000 poslopj in naprav pa je bilo težje poškodovanih. Dodal je še, da bo vlada v finančnem oziru olajšala nesrečnim družinam, da bi obnovile svoje domove. (AA.)

Šolstvo na Poljskem

Berlin, 18. febr. DNB. V zvezi s trditvijo londonskega radia, da je šolski pouk v generalnem guvernementu popolnoma onemogočen in da po šolah v protektoratu poučujejo samo v nemškem jeziku, ugotavljajo na pristojnih mestih, da je v generalni guverneriji okoli 10.000 ljudskih in strokovnih šol, ki jih obiskuje približno milijon poljskih otrok. Na njih poučuje 24.000 poljskih učiteljev v poljskem jeziku in po poljskem učnem načrtu. V protektoratu se nadaljuje celotni češki šolski učni načrt, po katerem poučujejo tudi na ljudskih, mešanskih, višjih strokovnih šolah v češčini. Narodna in univerzitetna knjižnica v Pragi, kakor tudi državne in univerzitetne knjižnice v Brnu so že dolgo na razpolago javnosti. (AA.)

Nespremenjen položaj po bojiščih

Hujši letalski napad na London - V Albaniji se vrše boji na ustaljeni fronti
V Afriki uspehi abesinskih četnikov v Godžamu

V Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 18. febr. AA. Stefani. Uradno poročilo 256 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Včeraj so se bile na grški fronti srdite bitke. Sovražnik je imel silno velike izgube. Boji so se bili v odseku 11. armade. Sovražniku se ni posrežilo premakniti naše vojne črte. Tudi naše izgube so bile obširne. Naša letala so ves dan sodelovala s četami in bombardirala ter obstreljevala s strojnimi sovražnikove oddelke.

Grška poročila

Atene, 18. febr. Atenska agencija. Poročilo št. 114 grškega generalnega štaba se glasi:

Naše čete so po srditih bojih krajnjega značaja zasedle nove postojanke. Ujele so 100 sovražnih vojakov. Grško in angleško letalstvo sta obstreljevali sovražne postojanke. Izgub ni bilo nobenih.

Na konferenci tiska je vladni tolmač dejal, da je bilo v zadnjih devetih dneh sestreljenih 34 italijanskih letal, grške, odnosno angleške izgube pa znašajo v istem razdobju tri letala. Glede operacij na fronti je dejal, da so grške čete napredovale na srednjem odseku fronte, da je bil na severu sorazmerno mir, na jugu pa da je bil odbit italijanski protinapad.

V Afriki

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 18. febr. Stefani. Poročilo štev 256 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Cirenska: Skupine nemškega letalskega zbora so izvedle bombardiranje nad zaledjem sovražnikovih oporišč v Cirenaiki.

V Egejskem morju so sovražnikova letala letela nad italijanskim otočjem in metala žaljive in eksplozijske bombe.

V Vzhodni Afriki na fronti v Eritreji letalsko delovanje. Na kenijski fronti je neka naša kolona pognala v beg sovražnikove tanke in mehanizirane čete. Naše čete so popolnoma zaprle vhod v pristanišče Kisimajo, nato so pa to oporišče izpraznile. V tem odseku se boji nadaljujejo. Ob spodnji Džubi smo zavrtili srdite sovražnikove napade, ko je hotel prekoračiti reko.

Abesinski podkralj Mussoliniju

Rim, 18. febr. UP. Mussolini je danes sprejel od podkralja Abesinije vojvode Aoste zahvalno brojavko, da ga je imenoval za generala letalstva. V brojavu pravi podkralj med drugim: »Vztrajali bomo nekje v imperiju za vsako ceno. Italijanski narod je pripravljen na največje žrtve, da doseže zmago.«

Italijani še drže Džarabub

Rim, 18. febr. Stefani: »Giornale Radio« je omenjal junaški odpor italijanske posadke v Džarabubu. Izjavljal je, da se ta posadka daleč v puščavi že več tednov upira vsem sovražnim napadom, kar je dokaz borbenosti in vztrajnosti italijanskega plemena. Kakor dokazuje ta primer, so Italijani sposobni ne samo za junaško borbo, ampak znajo tudi umirati, ker vedo, da se vojskujejo in umirajo za višji življenjski vzor. Zgodovina bo z zlatimi črkami zapisala junaške žrtve italijanske posadke v Džarabubu. (AA)

Žrtve bomb v Genovi

Trst, 18. febr. Italijanski listi sedaj pišejo, da je pri obstreljevanju Genove bilo 144. mrtvih in 272 ranjenih.

Genova, 18. februarja. Stefani: Danes dopoldne se je pripeljala iz Florence princesa Piemontska. Prebivalstvo ji je priredilo prisrčen sprejem. Princeza je obiskala bolnišnice z ranjenci, ki ležijo tam po nedavnem napadu angleškega brodograja na Genovo. Princeza si je ogledala tudi bolnišnice, kjer ležijo vojski in častniki, ranjeni v sedanji vojni. Princeza je imela za vsakega ranjenca nekaj toplih in bedrilnih besed. Nato si je princesa ogledala okraje, ki so najbolj trpeli od topniškega obstreljevanja britanskega brodograja. Pri tem se je posebno zanimala za povzročeno škodo in izrekla svoje veliko zadovoljstvo sprito hitre obnove poškodovanih okrajev. V bolnišnicah in na ulicah so ljudje princeso kar najtopleje pozdravljali. (AA)

Angleška poročila

Kairo, 18. febr. Reuter. Vojno poročilo vrhovnega poveljstva angleške vzhodne armade se glasi:

Abesinija: Zaradi uspešnega delovanja abesinskih četnikov so Italijani izpraznili Dan-

gelo in druge važne postojanke v Godžamu (Gojjam).

Na drugih frontah se položaj ni spremenil. (Dangela ali Dangheli leži 200 km od sudansko-abesinske meje in 50 km južno od jezera Tsana ter je važno križišče potov, ki prihajajo iz severa proti jugu in od zahoda proti vzhodu.)

Delovanje angleškega letalstva

Kairo, 18. febr. b. Reuter. Včerajšnji dan je potokeel v znamenju velikih letalskih podvigov letalstva avstralskih letalskih skupin in južnoafriškega letalstva. Hudi letalski napadi so bili nad Sicilijo, Dodekanezom, Albanijo, Libijo, Eritrejo, Abesinijo in italijansko Somalijo. Nad Libijo so se spopadli avstralski bombniki z nemškimi in sicer nad zaprekami pri Bengaziju. V letalskih bojih je bilo sestreljeno nemško letalo, ki je strmoglavilo v morje. Posadko so ujeli. Tudi nad Kenom v Eritreji, kjer se Italijani hudo upirajo, je letalstvo zelo živahno in neprestano bombardira nasprotnika. V italijanski Somaliji utrjujejo južnoafriške čete zavzete položaje in so potisnile Italijane čez reko Džubo. Letalstvo je zažgalo vojaške zgradbe in napadalo zbirališča čet. Vzhodno od Rudolfovega jezera južnoafriške čete napredujejo. Na obali Indijskega oceana je bil potopljen 7.000 tonski italijanski parnik.

Keren brani 15.000 italijanskih vojakov. Angleži napredujejo proti Gondaru. V tem delu so Angleži očistili podminirana tla. Pri bombardiranju Comissa in Catanije so napravili veliko škodo na vojaških in pristaniških objektih. Uničenih je 5 letal in eno vodno letalo.

Vojna na morju

London, 18. febr. Reuter: Admiraliteta poroča: V srednjem delu Sredozemlja so angleška letala, dodeljena vojni mornarici, potopila neko nemško trgovsko ladjo za približno 4.000 ton, ki so jo Italijani rabili za oskrbovanje. Letala, dodeljena brodogradnji, so tudi uspešno napadla neko italijansko oskrbovalno ladjo za približno 6.000 ton. Ko so letalci poslednjič videli to ladjo, so ugotovili, da se potaplja in da se iz nje vije gost dim. Videi so tudi, da mostvo zapuščala ladjo in da se rešuje s čolni. Angleška letala, dodeljena vojni mornarici, so dalje poškodovala neko italijansko ladjo za 5.000 ton in neko italijansko pomorno vojni ladjo. Vsa naša letala so se po vseh teh napadih vrnila nepoškodovana. Ti napadi niso identični z napadi letal, dodeljenih vojni mornarici, na trgovske ladje v srednjem Sredozemlju, o čemer poroča glavni stan angleškega letalstva na bližnjem vzhodu dne 18. februarja. (AA)

Napad na Suez

Kairo, 18. febr. Reuter. Danes so nemška letala priletela nad Suez in metala bombe. Škode ni nobene, tudi človeških žrtev ne.

Angleško-nemško bojišče

Nemška poročila

Berlin, 18. februarja DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Borbena letala so včeraj izvedla uspešne letalske napade na važne vojne cilje angleškega otočja. Bombe so povzročile požare in razdejale pristaniške naprave na vzhodni obali. Letala so z nizkim poletom nad neko industrijsko napravo jugovzhodno od Hulla povzročila hude eksplozije. V nekem petrolejskem skladišču na zahodnem Škotskem je nastal požar. Druge uspešne napade smo izvedli na skladišča na Šetlandskem otočju.

Napadi smo tudi angleške ladje in potopili neko 4000 tonsko ladjo. Večji oddelki borbenih letal so vrgli zažgalne in eksplozivne bombe na London in uspešno napadli pristaniške reflektorske naprave na južnovzhodni, južni in vzhodni obali. Sovražnikova letala niso letela nad ozemljem Nemčije in tudi ne nad zasedenimi pokrajini. Protiletalska obramba je zbila neko borbeno letalo tipa »Bristol-Blenheim«. Pomorske sile so prav tako zbile neko sovražnikovo letalo.

V nočnih poletih smo v Rokavskem prelivu uničili pet angleških zapornih balonov. Dve letali pogrešamo. Izmed petih nemških letal, o katerih je poročalo včerajšnje poročilo, da jih pogrešamo, se je en medtem vrnilo. (AA.)

Nemške navedbe o angleških letalskih izgubah

Berlin, 18. februarja DNB: Kakor je DNB izvedel, v Angliji niso točno navedli števil tistih angleških letal, ki so jih uničile nemške oborožene sile in so Angleži netočno navedli tudi število letal, ki so jih izgubili v bojih z Italijo. V času od 9. do 15. februarja so Italijani v letalskih bitkah sestrelili vsega 55 angleških letal, na tleh pa uničili 37 letal, torej je bilo izločenih iz borbe vsega 92

angleških letal. V nasprotju s tem pa so na italijanskem bojišču Nemci izgubili 5 letal, Italijani pa eno letalo. Anglija je torej v skladu s tedenskim poročilom skupaj izgubila pri letalskih bitkah 55 letal, v letalskih bitkah z Nemčijo je izgubila 69 letal, v bojih z Italijo pa vsega 92 letal, to je torej skupaj 161 letal. (AA.)

Angleška poročila

London, 18. februarja Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

V pretekli noči je sovražno bombno letalstvo delovalo v mnogo večjem obsegu. Glavni napad je bil namenjen londonski okolici ter vzhodnim delom Anglije. Sovražni bombniki so prihajali v nepretrganih valih 3 in pol ure ter metali zažgalne in rušilne bombe. Nastali so številni požari, ki pa so bili hitro pogaseni. Škoda na splošno ni velika. Napad na vzhodne dele Anglije pa je bil mnogo daljši in je stvarno trajal ves noč. Zadetih je bilo nekaj nevojaških ciljev, toda tudi tukaj je škoda neznatna. Človeških žrtev ni veliko. Z izjemo enega okraja v Londonu, kamor so padle rušilne bombe in kjer je bilo nekaj ljudi ubitih, človeških poškodb ni bilo veliko. Tudi iz zahodne in severne Anglije javljajo, da so prihajali posamezni bombniki in metali bombe, toda škode niso napravili. Štiri sovražna letala so bila sestreljena.

Reuterjev dopisnik pristavlja, da so sovražni letalci imeli očitno namen, zažgati okolico Londona, toda niso uspeli, ker je bila protiletalska obramba zelo uspešna. Drugod v Angliji je ugotovljeno, da sovražna letala niso mogla prodrati daleč mimo obale v notranjost dežele. Reuterjev dopisnik pripominja, da je bil včeraj popoldne nad Norfolkom sestreljen nemški strmoglavnik, dva druga pa sta bila tako pohabljeni, da najbrže nista prišla nazaj na vzletišče.

Človeške žrtve letalskih bomb

Notranje ministrstvo poroča, da je v preteklem tednu zaradi letalskih napadov izgubilo življenje 1502 oseb, ranjeni pa je bilo 2012 oseb.

Letalsko ministrstvo poroča: Davi malo pred sončnim vzhodom je protiletalska obramba sestrelila v Norfolku neko sovražnikovo letalo. Nočne patrole so uničile sovražnikovo letalo, ki smo ga zbili preteklo noč. (AA.)

Angleške navedbe o izgubah na morju

London, 18. februarja Reuter. Admiraliteta poroča:

V tednu, ki je končal preteklo soboto popoldne, znašajo angleške izgube na trgovskih ladjah 9 ladij skupno 19.000 tonami, zavezniške izgube pa 4 ladje skupno 7500 tonami, torej skupno 13 ladij z okroglo 27.000 tonami.

V zadnjih 4 mesecih je sovražnik izgubil za 257

„Rdeča krogla se dviga nad Tihim morjem, vendar pa še ni razloga za vznemirjenje“

Japonska ima pripravljenih 50 vojnih ladij za napad na Nizozemsko Indijo

Cunking, 18. febr. Tass. Glavno vladno glasilo objavlja članek, v katerem pravi, da je Anglija z minami zavarovala ves preliv, ob katerem leži Singapur. To da dokazuje, da je Anglija sedaj pripravljena upreti se nadaljnjemu japonskemu prodiranju proti jugu, nadalje, da vlada popolno soglasje in sodelovanje med Anglijo in Združenimi ameriški državami, v kolikor se tiče skupne obrambe Nizozemske Indije. List zaključuje svoj članek s pripombo: »Rdeča krogla na Tihem morju se dviga, toda za enkrat ni nobenega razloga za preplah, kajti Japonska, ki je morala svoje prodiranje v Sibirijo prenehati ob sovjetskem odporu, ki je morala svoj vdor na Kitajsko ustaviti zaradi odpora Kitajske, bo tudi sedaj klonila pred združenim odporom Amerike in Anglije.«

Šest dokazov, da bo Japonska nastopila proti jugu

Newyork, 18. febr. b. PA poroča iz Sanghaja, da na podlagi naslednjih šest točk zaključujejo, da mora priti do nekega japonskega nastopa in da so vse pomirjevalne izjave le krinka, da bi premetili sovražnika.

- 50 japonskih vojnih ladij je v polni bojni pripravljenosti zbranih v kitajskih in indokitajskih vodah okrog otoka Hajnana.
- Vrhovni poveljnik japonske mornarice je dospel v Saigon, kjer so glavne moči japonske mornarice in številne ladje za prevoz čet.
- Japonska ima pripravljeno ekspedicijsko vojsko 10 divizij, od tega šest divizij v Kantonu in štiri na Formozo.
- Angleški poslanik Craigie je v soboto opomnil japonskega zunanjega ministra Macuoka, naj Japonska s premikanjem vojske in mornarice preneha izživati.
- Japonski časopis »Asahi« obtožuje Anglijo, Ameriko, Avstralijo in Nizozemsko Indijo, da načrtno obkrožujejo Japonsko.
- Japonski zunanji minister Macuoka je izjavil včeraj v japonskem zgorjem domu, da je Nizozemska Indija odbila pridružitve novemu redu v Vzhodni Aziji pod vodstvom Japonske.

Pomirljive izjave v Tokiu

Tokio, 18. febr. DNB: Zastopnik tiskovnega oddelka pri japonski vladi, poslanec Išii, je podal včeraj na konferenci tujega tiska izjavo, v kateri se bavi s položajem na Daljnem vzhodu. Išii je podčrtal, da ta izjava ne more veljati kot sporočilo japonske vlade. Razni vznemirljivi glasovi, pravi izjava dalje, so ustvarili vtis, da je položaj v Vzhodni Aziji obupno napet. Japonsko je presenetilo ravnanje nekih

V Rimu napovedujejo nenapada'no pogodbo med Japonsko in Sovjet. Rusijo

Rim, 18. febr. b. Italijanski časopisi prinašajo poročilo UP, po katerem pričakujejo, da bo kmalu podpisana pogodba o nenapadanju med Tokiem in Moskvo. Rimska »Tribuna« piše o tem in pravi,

Ogl. reg. pod št. B. 1318 od 15. XII. 1938

tisoč ton ladjevja, med katerimi je italijanskih ladij za 170.000 ton. Ladje so bile uničene ali po posadkah samih, ali pa od angleških in zavezniških oboroženih sil. Dosedanje skupne izgube sovražnikov od začetka vojne pa do zadnjega tedna presegajo 2 milijona ton.

Prehrana v Angliji

London, 18. februarja Reuter. V spodnjem domu je imel minister za prehrano lord Woolton govor, v katerem je napovedal nadaljnje znatne ekscitve v prehrani Anglije. Uvozna močnost v Anglijo je zmanjšana je dejal, zaradi sovražnega delovanja in zato, ker svoje ladje potrebujemo za prevažanje vojaštva in vojnega materiala. Angleži si bodo morali odreči masekaj, je dejal, toda ostalo bo toliko, da gladovali ne bodo. Glede kruha je dejal Woolton, je položaj zelo dober in ni treba imeti nobene skrbi za dolgo dobo naprej. Glede slanine, sira, jajc in mesa pa je položaj slabši. V zadnji vojni je vse to Anglija dobivala iz Nizozemske. Danes ta prihod odpade. Moral bo predpisati zelo stroge omejitve. Glede sira eploh nima upanja, da bi ga mogel še dati v večjih množinah. Tudi glede mesa, ki ga Anglija uvaža, je položaj slab. Mesu se bo treba pač v glavnem odreči. Toda meso ni edini živež Angležev. Zadosti je krompirja, zadosti je kolerabe, zadosti raznih povrtnin, več kakor zadosti je raznih jedilnih olj, katerih zaloge bodo trajale dolgo naprej v bodočnosti. Tudi mleka ne bo zmanjkalo. Fižola in boba je v izobilju. Posebno koleraba, ki je bogata na vitaminih, je postala angleška nacionalna jed in bo v mnogem nadomestila sadje, ki ga bo težko uvažati iz tujine. Angleška vlada bo po svojim nadzorstvom zasejala 10.000 ha zemlje s kolerabo. Tudi če bule in česnja je v izobilju. Čebulo bo zasejala vlada sama na prostoru 5000 ha. V Angliji je dosti živine, evinji in perutnine, vendar bo treba paziti, da živali, ki bi jih s svojimi lastnimi sredstvi ne mogli preživljati, ne bomo redili. Pač pa upa, da bo dobil zadostne količine mlečnega prahu, tako da bo oskrba z mlekom v vsakem primeru zadostna. Tudi pomaranče in limone prihajajo v ogromnih množinah, ker boče Anglija imeti velike zaloge teh vitaminov, ki bodo postali potrebni, kadar se bo čutilo pomanjkanje drugih živil, ki so za ohranitev telesne moči potrebna.

držav, ki se bavijo s to dozdevno napetostjo, zato želi izrečno podčrtati, da ni vzrokov za alarmantne glasove o položaju na Daljnem vzhodu. Japonska ponavlja, da ima trojni pakt izključno miroljuben namen. Ni torej nobene skrbi, čeprav bi se moglo govoriti o nekakšni bojazni zaradi angleških in ameriških ukrepov vojnega značaja, o katerih je poročal japonski tisk. Resna bojazen, nastala zaradi tega ravnanja, je Japonsko prisilila k ugotovitvi, da ne sme izgubljati časa in da mora izdati nujne ukrepe za primer najhujšega v Tihem oceanu. Sedanji položaj zahteva skrajno odgovorno državno vodstvo. Japonska se trudi na vse načine, da bi se ustvarili normalni odnosi, in sicer ne samo v Vzhodni Aziji, ampak tudi povsod drugod na svetu. Vseleslo je v veliki meri odgovorne za obnovo svetovnega mira. Takšno odgovornost more nositi samo razumno državno vodstvo.

Na vprašanje, kaj naj se razume pod »pripravami vojnega značaja angleške in ameriške vlade«, je zastopnik japonske vlade omenil priprave na otokih Samoi in Guamu in miniranje morja okoli Singapooreja.

Na neko drugo vprašanje je zastopnik japonskega tiskovnega oddelka odgovoril, da je zadnje dni angleški poslanik v Tokiu, Craigie, govoril z zunanjim ministrom Macuokom in se pri tem dotaknil vprašani, ki so v zvezi s splošnim položajem. Toda Craigie ni z ničimer predlagal, naj bi Japonska posredovala za mir. (AA.)

50 japonskih vojnih ladij pri Hainanu

London, 18. febr. Reuter. Izvedelo se je, da je bilo iz Sanghaja v Hainan premeščenih 11 vojnih ladij iz tretje skupine japonskega brodograja. V Hainanu je že druga skupina japonskega brodograja in je tam sedaj 50 vojnih ladij in okroglo 200 japonskih letal. Po poročilih iz Cunkinga objavlja kitajski tisk pod velikimi naslovi ukrepe, ki jih je izdala angleška vlada, zlasti pa ukrepe o polaganju min in o selitvi angleških državljanov iz Taiskega (Siama) itd. Menijo pa, da to še ne pomeni, da bi morale priti do vojne v južnem delu Tibega oceana, ampak da so vse to samo varnostne odredbe, kajti le malo je verjetno, da bi Japonska storila kaj senzacionalnega, kakor bi bil na primer napad na Singaporo ali pa napad na Nizozemsko Indijo. Pač pa bo Japonska postopoma čakala na razvoj položaja v Evropi. Kitajsko uradno glasilo »Daily News« piše, da je Japonska izdala obširne odredbe, da pripravi morebitno razširjenje proti jugu.

Italijanski general Cabiati o načinu nemškega vdora v Anglijo

Rim, 18. febr. b. Italijansko časopisje te dni mnogo piše o možnosti nemškega vdora v Anglijo. General Cabiati piše v obširnem članku o možnosti vdora in pravi:

V zadnjem času precej govore o vpadu in to še celo s strani najmiroljubnejših nemških organov. O tem napadu je govoril tudi admiral Räder, pisalo pa je o tem tudi nemško uradno časopisje. Vedno so poudarjali, da bi moral nemški vpad na angleški otok predstavljati naraven zaključek veličastnega vojnega napada, ki traja že nekaj mesecev. Vpad bi se moral izvesti v trenutku, ko bi se z letalskim sodelovanjem dosegel cilj, da se uniči angleško obrambo, ali pa da se onemogoči proizvodnja na sovražnem otoku, ali pa da se vpliva na moralo angleškega ljudstva. Pravi trenutek za vpad pa bo izbralo nemško vrhovno poveljstvo. Pred tem vdorom je v Angliji velik strah. Da se bo vdor v resnici izvršil, slutijo iz nekaterih ne-navadnih napadov nemških letal. General Cabiati pravi dalje, da strokovnjaki, ki se bavijo s tem vprašanjem, računajo s možnostjo treh obdobij vdora:

1. pripravljalna doba;

Zasedanje banskega sveta

Razprava o upravi, kmetijstvu in prehrani

Obči in upravni oddelek

Po referatih obeh oddelkov se je začela dne 17. t. m. proti večeru razprava, v kateri so govorniki izvajali v glavnem naslednje:

G. Likar Josip je govoril o finansiranju podeželskih občin pokazal na zgled, ki ga je dala njegova občina Kostanjevica, ki je vpeljala takse na izvoz lesa in našla lepe dchodke, ki jih je porabila za popravila občinskih potov, za policijsko nadzorstvo prometa in za pogozdovanje. Tudi taksa na nepremičnine, ki je bila določena na dve pari od kvadr. metra, se je lepo obnesla. Podčrtal je potrebo, da se uredijo plače državnih in samoupravnemu uradništvu in posebej pokazal na skrajno nizke plače slovenskih duhovnikov. Tako vaški župniki ponekod prejajajo nekaj nad 700 dinarjev plače na mesec, pri tem pa imajo fakultetno izobrazbo.

G. dr. Miler Ferdo je prosil g. bana, naj skuša preprečiti, da bi kmečka posestva postala predmet spekulacije. To se opaža prav zadnje čase na Štajerskem in je v veliko škodo našega kmečkega življa. Tudi bo treba nastopiti proti delitvi že itak premajhnih kmečkih posestev. Predlaga, naj se uvede tudi prislilno pravilno obdelovanje plodne zemlje in želi, da bi šolska vzgoja ne dala le uništene, ampak tudi srčne in narodne izobrazbe in da bi se pritegnili učitelji prosvetnemu delu med ljudstvom. Pozdravlja omejitve policijske ure in prosi, da bi se vsaj na severni strani čim več žrtvovalo za ureditev cest, saj to že zahteva ugled naše države na zunan. Predlaga, naj se da pobuda, da bi se spekulacija z zemljišč pravilno obdela, čeprav je to zadeva države. Prav tako naj se posebej obdavi konjunkturi dobičkarji, ki jih je gotovo povsod nekaj. Ukreniti je treba vse potrebno, da industrija brez sankcij ne bo mogla bežati v druge kraje in pri tem puščati na svojem prvotnem mestu tisoče in tisoče brezposelnih.

Ljubljanski župan g. dr. Jure Adlešič je orisal važnost in nujnost ureditve plač vseh javnih nameštencev. Zrtev te podražitve so v največji meri prav nižji državni in samoupravni uslužbeni in je zato beda pri njih najhujša. Najrazličnejše kategorije delavstva so dobile od tedaj, ko se je začela draginja, že dvakrat ali trikrat povzihanje svojih mezd. Celo viničarji dvakrat. Le javni nameštenci so dobili malenkostni dodatek in se čutili zelo zapostavljeni. Po pravici se sprašujejo, če bodo sami morali nositi posledice draginje, kljub temu, da so hrbtenica vsega državnega življenja in da na njih sloni javni red v državi. To vprašanje je treba rešiti radikalno, vzporedno z vrednostjo dinarja. Govorilo se je že o stabilizaciji dinarja, prav tako o oddaji premoženja. Nič se ni izvedlo. Čas pa zahteva, da se draginja zaustavi in plače uredi. Banovina tega seveda ne more sama urediti, pač pa država. Glede na to bo predlagal posebno resolucijo o regulaciji plač javnih nameštencev, kjer bo poudarjena želja, naj se upošteva pri regulaciji družinskih moment in da naj bo regulacija trajna za ves čas izrednih razmer.

G. Kolman Josip je poudaril, da bodo občine morale povisati proračune za vzdrževanje cest, saj bodo morale zaposlovati brezposelne. Prosi, naj se tudi podeželskim občinam dovoli prirastkarina kot izredna davčina. Opozarja na težave občin, ki jih imajo s plačili za svoje uslužbence, in predlaga, naj občine podpirajo gasilstvo, da ne bo prisiljeno prirejati veselic.

G. Deželak Ivan prosi, naj se potrdi sklep okrajnega cestnega odbora v Laškem, po katerem se vsem uslužbenecem zaradi draginje izplača trinajsta plača. Predlaga namesto nakazne družinske knjižice. Opozarja na ogromno uradno poslovanje občin, ki ga marsikdaj še po nepotrebnem višje upravne oblasti povečajo z naročili za najrazličnejše statistike. Prosi, naj se za vzdrževanje nezakonitih otrok, ki imajo očete v drugih banovinah, najde dokončna rešitev, ki bo prisilila do izpolnjevanja obveznosti tudi take očete.

G. Hartner Ferdinand se pridružuje glede predlogov za povzihanje plač javnim nameštencem in nato v obširnem govoru razlaga težave, ki nastajajo zaradi svojstvene ureditve zemljiške knjige

v okraju Murska Sobota in Lendava. Tam so svoj čas po nekdanjih madžarskih zakonih urejali katastrske sezname, ki so pa nepopolni, tako da se napake vlečejo kar naprej. Ker po stari navadi vsi dediči dedujejo v naravi, nastaja ogromno solastnikov. Posamezne parcele pa se drobe neprenehoma naprej. Ker bi bila izdelava nove zemljiške knjige draga, bo treba najti enostavnejši in cenejši način in prosi g. bana, naj se sprejme glede tega resolucija, ki jo prečita in ki predlaga, naj se razširijo zakoni, ki v takih primerih veljajo v drugih banovinah, ali pa naj se izda uredba, ki bo omogočila uspešno delo.

Gosp. Serbinek prosi, naj prometna policija strogo pazi na neprevidne avtomobiliste, ki so še vedno dokaj brezobzirni in ki med kmečkim prebivalstvom veljajo večnoma za zelo brezobzirne vozače. V imenu kmečkih posestnikov svojega okraja se zahvaljuje g. banu, ki se je zavzel, da so bile izplačane odškodnine za zemljišča, ki so jih posestniki morali odstopiti za javne namene.

Gosp. Zorenč Alojzij kaže na težave, ki jih imajo župani, če se prebivalstvu dozdeva, da se podpre družinam k vojakom poklicanih ne delijo pravično.

Poudarja, da po dolgoletnih prošnjah še sedaj ni rešeno, da bi župani imeli vsaj enkrat na mesec brezplačno vožnjo na železnici. Priporoča naklonjenosti g. bana prezadolženo občino Koze in zgodovinske cerkve okraja. Zemljiška knjiga in sodišče v Kozej nam se spet upostavijo.

Gosp. Kuder Ludvik prosi, naj banska uprava posreduje, da bi se tudi organizmom, ki so zelo slabo plačani, zvišali dohodki, in izroči v ta namen posebno resolucijo. Predlaga, naj se tudi za kurate bolnišnice preskrbi, da bodo napredovali in imeli plače kot drugi uradniki. Glede na proračunsko postavko o otroških zavetiščih prosi, naj se upošteva zlasti rudarski revirji, kjer je mladina še posebej izpostavljena nevarni propagandi.

Župnik Josip Klek opozarja, da v Prekmurju zlasti mladoletniki vse preveč segajo po alkoholu in prosi, naj bodo organi pri preganjanju alkoholizma čim bolj strogi. Priporoča, naj bi se vsaj mladini, ne samo tisti, ki je že morda včlanjena v raznih kulturnih društvih, omogočila nadaljna izobrazba na skupnih predavanjih, ki naj bi jih omogočila banovina. Društvom, ki pa opravljajo prosvetno delo, naj se prisloži na pomoč s podporami. Glede cerkva je mnenja, da bi morala država vsaj za obneje cerkve žrtvovati nekaj več, že iz prestižnih razlogov.

V svojih obmejnih krajih. Glede zemljiške knjige bo ureditev potrebna tudi glede na cerkvena posestva.

Gosp. Nande Norak pozdravlja predlog, naj občine javijo, koliko poslov iz prenesenega delokroga opravljajo, saj so dejansko prav v zadnjem času silno preobremenjene. Predlaga, naj čim več revizorjev v kratkem začne revidirati občinska gospodarstva. Pozdravlja omejitve plesnih dovoljenj in strogost okrajnih načelstev v tem pogledu. Namesto gasilskih veselic naj društva raje nabirajo prispevke. Veselice pa naj se prirejajo le ob velikih jubilejih. Prepove naj se podeželskim trgovinam točenje alkoholnih pijač. Za fige, iz katerih se večinoma kuha le žganje, naj se uvedejo posebne sprevodnice. Urediti bi treba plače občinskih uslužbenecov, čeprav bo to težko, ker imajo nekatere občine precejšnjo davčno osnovo. Glede občinskih proračunov prosi g. bana, naj bo širokogruden glede trošarin. Pri nabavah rezervne hrane za občine je banska uprava prisločila na pomoč in odprla občinam razne fondе. Drugim občinam, ki fondov nimajo, naj se dovolijo posebnim posojila. V zadevah žaljenj časti naj se uvedejo občinski posredovalni uradi, da bodo odpravljene nepotrebne pravde. Glede mnogih od teh vprašanj predlaga posebne resolucije.

Gospod ban je nato nekaj čez pol 9. zvečer zaključil zborovanje in omenil, da je razprava k prvemu in drugemu poglavju banovinskega proračuna zaključena.

Delo za naše kmetijstvo

Ljubljana, 18. februarja.

Dopoldanska razprava banskega sveta se je začela danes dopoldne ob pol devetih s poročilom načelnika kmetijskega oddelka inž. Podgornika. Iz tega poročila posnemamo:

Za strokovno kmetijsko izobrazbo skrbe stalne kmetijsko-gospodinske šole in strokovni tečaj. Letos delujejo 4 banovinske kmetijske šole, 2 banovinski kmetijsko-gospodinski šoli, 8 zasebnih kmetijsko-gospodinskih šol ter 10 garnitur za prirejanje 3 mesečnih banovinskih kmetijsko-gospodinskih tečajev. Poleg tega je banska uprava priredila nad 100 eno- in dvodnevni kmetijskih in kmetijsko-gospodinskih tečajev. Kmetijske šole je obiskovalo 185 kmečkih fantov, gospodinske šole 267, 3 mesečne tečaje pa 439 fantov in deklet.

V šolskem letu 1940.—41. je banska uprava ustanovila 55 novih kmetijskih in gospodinskih nadaljevalnih šol, tako da je skupno število vseh teh šol naraslo nad 444, vendar je radi omejenih denarnih sredstev delovalo le 139 nadaljevalnih šol, katere je obiskalo 2950 rednih učencev in učenk. Važnejša kmetijska predavanja pa je poslušalo še nad 6000 kmetovalcev. Na nadaljevalnih šolah je delovalo 347 rednih in 92 izrednih predavateljev. Največ šol in najbolj obiskane so šole v Prekmurju in na Ptujem polju. Za delo v nadaljevalnih šolah se je učiteljsko pripravljalo v posebnih tečajih. Končno je banska uprava postavila iz vrst učiteljev kmečko-nadaljevalnih šol 6 nadzornikov za kmečko-nadaljevalne šole.

V lanskem letu je imela banovina veliko dela za nabavo semenskega blaga. Težave so bile že s preskrbo semenskega krompirja, še večje pa so bile težave s preskrbo ozimnega semena, le manjši del potrebe je bil krit z domačim semenjem, večji del pa je bil nabavljen v Slavoniji. Za nabavo ozimnega semena je banovina porabila 1 milij. 355.555 din in ga dejala onim, ki so trpeli radi vremenskih neprilik. Banska uprava je za znatnimi sredstvi podpirala za zboljšanje domačih proizvodov semena.

Nadalje je banovina porabila mnogo sredstev za zatiranje miši in žitnih smeti.

O hmeljarstvu pravi poročilo, da se vrši pospeševanje te panoge s predavanji, nadalje s prispevki za nabavo strojev. Preživlja pa naše hmeljarstvo težke čase, ker mu je zaprt ameriški trg, tako da je od lanskega pridelka 26.000 stotov ostalo neprodanih še 5000 stotov.

Po poživlivi kreditnega združništva je bila največja skrb posvečena produktivnemu, nabavnemu in prodajnemu združništvu.

Načrt za pospeševanje kmetijstva

Za leto 1941. je v programu delo 5 celoletnih kmet. šol in 2 zimske kmetijske šole. Poleg kmetijskih šol bodo delovale tudi 2 banovinski kmetijsko-gospodinski šoli in 8 zasebnih takih šol. Prirejenih bo 33 kmetijsko-gozdarskih tečajev. Največjo pozornost pa bo banovina posvetila poglobitvi dela v kmečkih in kmečko-gospodinskih nadaljevalnih šolah. Število vseh šol bo okoli 140.

Pri pospeševanju poljedelstva je omeniti, da so se začeli poskusi z gojitvijo sladkorne pese pri nas. Če se bo letos ta poskus obnesel, bi se drugo leto zasadila pesa v večjem obsegu. Ta kultura bi bila zelo pomembna za naše revne kraje na Dolenjskem. Nadaljevalo se bo tudi selekcijsko delo. Pri govedoreji bo glavna skrb posvečena zvišanju produktivnosti. V svinjeriji bodo vpeljane posebne matične knjige za odbrane živali v svinjerijskih središčih. V konjeriji bo banovina skrbela predvsem za zadostno število plemenskih žrebcov. Banska uprava je izdelala obširen načrt za bodočo selekcijsko širjenje štajerske kokoši. Donosnost kokošijere bo znatno dvignilo kopunjenje. Pospeševanje čebelarstva se bo nadaljevalo z že začeti akcijami. V ribarstvu bo treba revidirati ribarske okraje na bivšem Kranjskem. Vinarstvo bo podpirala banovina z dajanjem posojil in direktnim podpiranjem vinarških združenj. Zaradi varstva sadnega drevja je nujno potrebno, da se izvajajo vse zakonite odredbe. Sadna trgovina zahteva posebnih ukrepov. Pospeševati bo treba gojitev zelenjavi za trg. V združništvu bo predvsem podpirano produktivno združništvo, nato pa vse blagovno združništvo. Končno bo podana točna slika pedološkega sestava naše zemlje, kar bo banovina izvrševala obenem s kmetijsko poskusno in kontrolno postajo v Ljubljani.

Gozdarstvo

Iz poročila šefa oddelka za gozdarstvo g. inž. Cvetka Božiča posnemamo:

Ker daje država premalo za podšumarska mesta, je morala tudi lani in letos prisločiti banovina s sredstvi za 4 podšumarska mesta. Banovina krije tudi vse izdatke za državno nižjo gozdarsko šolo v Mariboru. Gojencev je sedaj 35.

Banovina oskrbuje sedaj 12 drevesnic, odpadli sta drevesnici v Ratečah na Gorenjskem in v Ptuj, dočim so bile ustanovljene 3 nove drevesnice (pri Dravogradu, v Ptuj in pri Logatcu na v zakup vzetem zemljišču, tako da ima sedaj banovina 15 drevesnic. Opustile se bodo postopno stare drevesnice v Celju, Kanniku in Litiji. Lani so banovinske drevesnice oddale 3.9 milij. sadik v vrednosti 0.22 milij. din. V splošnem gozdni posestniki radi posegajo po gozdnih sadikih. Prireditve večjih dnevoev za pogozdovanje se je udeležilo lani 924 učiteljev in 31.755 učencev.

Zaradi slabega vremena se je lani pogozdovanje začelo kasno, radi pomanjkanja oseba pa so se dela tudi znatno zavlekla. Banovinski odbor za propagando gozdarstva vrši veliko delo. Gozdovi so se v letu 1940. močno izkoriščali. V programu je določen večji znesek za pogozdovanje sečin in gozdnih goličev, nadalje za pogozdovanje Krasa in slaborodnih zemljišč. Stroške vzdrževanja drž. nižje gozdarske šole v Mariboru bo še naprej krila banovina. K sestavi obširne statistike, ki jo je predpisalo ministrstvo, prispeva banovina z majhnim zneskom.

Veterinarstvo

Za veterinarski odsek je podal poročilo šef tega oddelka g. dr. L. Hribar in posnemamo iz njegovega poročila:

Slinavka in parkljevka je lani napravila precejšnjo škodo. Ker se ni bilo bati novih vnosov te bolezni, je banska uprava omilila svojo naredbo za preprečitev slinavke in parkljevke iz leta 1938. Vrančini prisad se je pojavljala predvsem v krajih, kjer obratujejo tovarne in strojarne za obdelovanje kož s pomanjkljivimi čistilnimi napravami. Šumeči prisad ali šuštalec je bil kmalu omejen samo na okužene dvorce s temeljito razkužbo in zasilenjem cepljenjem. Steklina je lani zavzela večji obseg, najbolj so bili prizadeti okrajji Šmarje, Celje in Ptuj. V naši banovini svinjska kuga ne vlada stalno v nobenem okraju, temveč se vnaša predvsem s klavnimi svinjami z mesom in drugih banov. Največ svinjske kuge je bilo v okrajjih: Maribor, Dravograd, Krško, Črnomelj in Ptuj. Svinjska rdečica se stalno pojavlja v vseh okrajjih, vendar ni tako obširna, ker je bila večina svinj zavarovana z zaščitnim cepljenjem (225.771 svinj v 55.947 dvorcih). Novembra se je v raznih okrajih pojavila nalezljiva ohromelost svinj, ki doslej pri nas še ni bila ugotovljena (imenuje se Tješinska bolezen). Dosedaj poskusna cepjenja obetajo, da bo mogoče zdrave svinje ogroženih dvorcev obvarovati pred pretečo okužitvijo.

Mnogo kužnih bolezni, ki se morajo prijavljati, lani sploh ni bilo prijavljeno, ker se tudi dejansko niso pojavile.

Za mesoglednike-lajke bodo prirejeni 6 tedenski tečajji. Občine naj bi si nabavile vse Sermejev aparat za humano ubijanje živali.

Opaža se, da se razni trgovci z živino in prekupčevalci, zlasti oni, ki kupujejo živino v mejnih predelih sosedne banovine, skušajo na vse načine izogniti veterinarski kontroli. Zlasti na dolenjskih cestah ter v brežiškem in šmarnskem okraju se vsak dan opažajo transporti po cestah.

Prehrana Slovenije zagotovljena

Poročilo predsednika Preveda g. Snoja

G. ban je po zaključenih poročilih kmetijskega oddelka omenil, da bo v okviru kmetijskega oddelka podano tudi še poročilo o PREVODU, ki sicer ni bilo na programu, pa je potrebno, da bodo člani informirani o vsem delu za preskrbo Slovenije. Poročilo je dal predsednik PREVODA in bivši minister g. Fr. Snoj.

Slaba letina

Lanska letina je bila izredno slaba, kar nam dokazujejo že količine pridelane pšenice. L. 1938 je naša država pridelala okrog 300.000 vagonov pšenice. L. 1939 288.000 vagonov pšenice, lanski pridelek pa je dal le 180.000 vagonov pšenice, torej približno 100.000 vagonov manj kakor normalna leta. Ker je bilo že l. 1939 vojno leto, smo tedaj veliko izvozili od našega preseška in prišli v l. 1940 brez zaloga. Poleg tega pa je potrebnost v vseh državah in tudi pri nas zaradi vojnih raz-

Sejmov je v naši banovini mnogo preveč, zato bi kazalo manjše sejne postopno opustiti. Poslovanje s živinskimi potnimi listi je urejeno z novim pravilnikom, ki je stopil v veljavo dne 16. januarja 1940.

Banski upravi je podrejen še državni veterinarski bakteriološki zavod in banovinska podkovska šola v Ljubljani. Oba zavoda sta brez lastnih prostorov, zanje pa je banovina nakupila sedaj posestvo v Trbovem, kjer bodo zgrajene tudi stavbe.

V načrtu za 1941 je povečana postavka za nabavo cepiv proti živalskim kugam, ki se morajo po zakonu prijavit. Vendar pa tudi ta postavka ne bo mogla kriti vseh potreb. Cepljenje proti svinjski kugi bo brezplačno.

Najtežje bo zatiranje nove kuge, nalezljive ohromelosti pri svinjah, ker še ne poznamo zanesljivega cepiva. Da se v bodoče bolje zaščiti zdravje ljudi in živali, je absolutno potrebno, da se klanje živali vrši vsaj v večjih krajih na enem mestu (mestni ali občinski klavnici) in da pregled mesa vrši ali živnozdravnik ali pa osebe, ki imajo o pregledu mesa potrebno temeljito izobrazbo. V tej smeri gre tudi prizadevanje banske uprave.

Urejanje hudournikov

Poročilo gozdnotehniškega oddelka za urejanje hudournikov je podal njegov šef g. inž. Štrancar. Iz poročila je posneti, da je bilo za urejanje hudournikov na razpolago lani 4.76 milij. din, od tega iz banovinskega proračuna 735.000 din, iz banovinskega sklada za javna dela 450.000, iz banovinskega bednostnega sklada 1.255.000, iz državnega proračuna 780.000, prispevke ministrstva za gozdove in rudnike je znašal 1.2 milij. din, prispevek gradbenega ministrstva pa 340.000 din. Od vseh teh kreditov je porabljenih 3.2 milij. din. neporabljenih je 1.5 milij., od tega približno 1.3 milij. din državnih kreditov, ki so bili odprti šele pozno lani in 0.2 milij. din banovinskih kreditov.

Hudourniška dela se izvajajo, oz. se bodo izvajala v 18 okrajih in na 37 mestih. Večina kreditov (82%) se je porabila za nadaljevanje že začelih del. Za nova dela se je porabilo okoli 18%. V bodočem letu bodo vpotevana v večji meri dela v dravski dolini, v slovenjgraškem, šmarnskem in brežiškem okraju.

Povodnji so lani prizadele veliko škodo, pri tem pa so se dobro izkazala že izvedena hudourniška dela. Tako je prav poučen primer regulacije Ribnice, ki je preprečil veliko škodo. Radi večjih mezd in višjih cen gradbenega materiala so narasli stroški pri urejanju hudournikov.

Doslej je bilo v naši banovini izvedenih hudourniških del za 36 milij. din, od tega 5 milij. din pod Avstrijo, 31 milij. din v Jugoslaviji. Toda za naprej bodo tudi še potrebna znatna sredstva. Samo dovršitev že začelih del bo zahtevala v prihodnjih 10 letih okoli 90 milijonov din. Vsa hudourniška dela, ki jih bo treba izvesti v prihodnjih 10—20 letih, bodo stala na osnovi cenitev po dosedanjih izkušnjah 150—200 milijonov dinarjev.

Predlog banovinskega proračuna ne vsebuje vseh kreditov, ki jih banska uprava namerava porabiti za urejanje hudournikov. Ker se financiranje torej deli, bo razdelitveni načrt in program odvisen v prvi vrsti od zneskov, ki bodo določeni za hudourniška dela iz skladov in državnih prispevkov. Nato je g. inž. Štancar naštel vsa dela, ki so v programu in bi izvršitev teh del zahtevala okoli 1 milij. din. Dela so razporejena po vsej banovini. Zaradi premajhnih kreditov odsek ne bo mogel izvrševati hudourniških pogozdovanj v večjem obsegu. Ker se zgolj z gradbenimi ukrepi hudourniki ne morejo urediti trajno, bo odsek posvetil brigo tudi pravilnemu gospodarstvu v hudourniških okrajih.

Agrarne operacije

Iz poročila komisije za agrarne operacije, ki ga je podal komisar g. Pokorn, je razvidno, da je komisija v glavnem izvedla vsa dela, ki jih je imela v programu. Nadaljevala so se terenska dela na komasacijskih zemljiščih v Jerneji vasi in v Dragovanji vasi v Beli Krajini na površini 180 ha. Dejansko je bila izvedena komasacija poljedelskih zemljišč v Cerkljah, Crenjci in Zasapu na Krškem polju na površini 520 ha. Velik je bil gospodarski uspeh te zlozbe. Zaradi zmanjšane števila parcel po zlozbi je omogočeno obdelovanje prav do meje, kar je dalo 5 ha in 63 arov obdelovalne zemlje.

V svrhu ureditve gospodarstva na skupnih zemljiščih je bilo ugotovljeno posestno stanje in deležne pravice pri 6 agrarnih skupnostih, preeenjeni so bili gozdovi 5 agrarnih skupnosti, gospodarski pašni redi so bili izdelani za 16 agrarnih skupnosti, gozdno-gospodarski načrt pa je bil izdelan za 3 skupnosti. 17 skupnih zemljišč je bilo prevzetih v nadrobno delitev. Melioracije v okviru agrarnih operacij se niso mogle izvajati v veliki meri. Z banovinsko podporo se je lani začelo kultiviranje beokranjskih stelnikov (na ozemlju izvršene komasacije v Podlogu). Ta dela bodo trajala dve leti. Komisija za agrarne operacije vodi stalno planšarsko statistiko o 243 planinah. Paslo se je lani na planinah (preračunano na glavo odrasle goveje živine) 11.881 glav goveje živine. Število živine je naraslo.

Urejanje agrarnih odnošajev je še nujno potrebno. Več kot tretjina površine poljedelskih zemljišč ali okoli 500.000 ha je potrebno komasacije. Na četrtini kulturne površine (okoli 435 tisoč ha) je potrebno urejati in nadzirati gospodarstvo agrarnih skupnosti. Od te površine zavzemajo 54.000 ha, na katerih se vsako leto povprečno pase 12.500 glav odrasle živine. Na programu je sistematično kultiviranje belokranjskih stelnikov, ki pokrivajo približno eno četrtino površine Bele krajine. Pri agrarnih skupnostih in skupnih zemljiščih se bodo nadaljevala začeta dela. Isto velja za melioracije. Končno bo povečano tudi vzgojno delo.

mer postala večja. Tako je razumljivo, da nismo bili v stanju, da bi od lanskega pridelka pšenice izvozili en sam vagon in so govorice, ki to trdijo, neutemeljene. Nasprotno: ostali smo dolžni Nemčiji še 1000 vagonov pšenice iz l. 1939. Teh 1000 vagonov smo kasneje kupili v Slovaški in izvozili v Nemčijo. Tudi v našo državo smo že lani začeli uvažati žito in moko iz Slovaške. Da izvoz pšenice ni bil kriv pomanjkanju pri nas, dokazuje tudi trgovinski saldo, ki ga imamo z Nemčijo, saj smo ji dolžni nad eno milijardo dinarjev. Druga leta smo take obveznosti pokrili z jesenskim izvozom. Ni bil torej izvoz vzrok pomanjkanju, ampak slaba letina in večja poraba.

Položaj Slovenije

glede na pšenico in moko je jasen. Imamo je dva okraja, ki sama zase pridelata toliko ali celo nekaj več kot potrebujeta: Dol. Lendava in Mur-

Zasedanje banskega sveta

ska Sobota. Pri nas porabimo na leto na glavo približno 180 kg žita, Lendava in Sobota pa ga pridelata okrog 200 kg. Mnogi drugi okraj pa so v pridelku daleč pod potrošnjo. Radovljica pridelata žita komaj 25 kg na glavo. V mnogih drugih okrajih tudi ni nujno boljše. Zato moramo vsako leto uvoziti v Slovenijo 10 do 12.000 vagonov žita ali odgovarjajoče količine moke. Lansko jesen smo uvozili, ko je bila še moka prosta, okrog 2.000 vagonov moke v Slovenijo. To so dopeljali trgovci. Do konca decembra je PREVOD nakupil še 1400 vagonov žita. V decembru smo računali, da bomo dobili mesečno 250 do 300 vagonov pšenice ter smo pri tem računali, da bomo dosegli okrog 2000 vagonov pšenične zaloge. Prav tako smo računali, da bo kriza v prehrani nastopila šele konec februarja. Zal pa je kriza nastopila že v decembru in je nam ostala le še pripravljena zalog 1400 vagonov. Ostalo ni drugega, kakor da smo začeli misliti na raciniranje zato, da bodo revni in bogati imeli enak delež v že napravljnih zalogah za prehrano. Računali smo, da bo v Sloveniji treba izdati 750.000 nakaznic, kar bi pomenilo izdatke 280 vagonov pšenice mesečno. Ker smo že v decembru izdali 200 vagonov, smo morali že v začetku januarja uvesti omejitve. Če bi prosto prodajali zaloge, bi lahko oddali 600 vagonov pšenice in bi nam ostalo še komaj za februar. Ker so pa v januarju trgovine in občinski uradi omejevali izdajanje, smo prihranili 300 vagonov in tako mogli z zadostno zalogo uvesti nakaznice. Sprva smo jih hoteli le v mestu, pravičnost pa je zahtevala, da jih doli tudi dežela. Do prihodnje žetve bi rabili 420 vagonov pšenice. Prvega januarja pa smo imeli le še okrog 1100 vagonov zalog ter smo mogli računati v celoti še na uvoz okrog 1000 vagonov. Prav to je bil razlog, da so nakaznice dobili vsi.

Nakaznice

Po izdanih predpisih so bile nakaznice razdeljene in je PREVOD do ponedeljka razposlal že ogromno število 874.000 nakaznic. Od tega je bilo 615.000 nakaznic za odrasle, 130.000 nakaznic za mladino in 129.000 za otroke. To število nakaznic odgovarja 310 vagonom moke na mesec. Dodeljene so bile tudi dodatne karte za težake. Na teh bo razdeljenih nadaljna dva vagona, nato še pet vagonov za gostilne, dva in pol vagona za belo pecivo in pet vagonov za bolnišnice. To pšenico je treba seveda zmlati. Pri taki potrošnji bodo naše zaloge vzdržale do sreda aprila. Dogovor s ministrstvom za prehrano, ki je bil napravljen pred nedavnim, nam je zagotovil po štiri vagonne moke dnevno. Na žalost smo v prvih desetih dneh dobili namesto 40 vagonov le 18, to pa zaradi tega, ker tudi PRIZAD dobiva le majhne količine na trgu.

Ministrstvo za prehrano pripravljala važna pooblastila, da bo dobilo prikrita zaloge žita. Računajo, da je skritih po žitornodnih krajih še 12.000 vagonov pšenice. Če bomo te zaloge odkrili, bo vsa država prav lahko zvožila. Poleg tega se država trudi, da bi pšenico dobila tudi od drugod. Tako jo bomo dobili nekaj iz Bolgarije (v zameno za modro galico). Slovaška bo zamenjala sto vagonov pšenice za drugo industrijsko blago, ki ga bo treba dobaviti iz Slovenije; morda se nam bo to posrečilo. Prav tako bo skušala država dobiti žito iz Madžarske. Po sedanjem stanju je preskrba Slovenije zagotovljena do konca maja in sta v negotovosti samo naslednja dva meseca. Prav to dejstvo še dokazuje, da je bila uvedba nakaznic nujna.

Letina koruze

Letina koruze je bila, hvala Bogu, dobra in smo pridelali v državi 500.000 vagonov in skoraj 100.000 vagonov več kot v normalnih letih. Nismo pa imeli nobenih starih zalog. Težave zaradi koruze so v glavnem, ker sušilnice niso pravočasno začele delati. Tako je n. pr. banovina Hrvatska, ki je sama dovolj koruze pridelala, uvozila koruzo iz Banata. Kasneje pa bo Hrvatska imela sama 20.000 vagonov koruze za izvoz. Tudi težave s prometom, pomanjkanje vagonov itd., so povzročile zamude. Tudi uredba o prometu s koruzo je dokaj nerodna, saj nudi skoraj enako ceno za nesušeno koruzo kot za sušeno. Pri nas je potrošnja koruze mnogo večja. Prej jo je šlo okrog 300 vagonov, sedaj pa že 800 vagonov na mesec. Dnevno dobivamo 30 vagonov koruze od Prizada. V kratkem bo tudi naravno sušena koruza dovolj suha, nakar bo prenehalo vsako pomanjkanje, ki pa pri nas ne izvira samo iz teh težav, ampak tudi

iz težav, v katere so zašli mlini. Mi imamo namreč 2500 mlinov, toda malo velikih. Saj smo svoje čase uvažali le moko. Sedaj pa morajo ti mlini zmlati na mesec okrog 350 vagonov pšenice in 550 vagonov koruze. Vsi večji mlini pa zmoejo pri normalnem obratu komaj 800 vagonov na mesec. Zima pa je obrate mnogih mlinov celo ustavila.

Nadaljnja težava je v tem, da niso maksimalne cene za druge vrste žita. Zato bo treba urediti cene vsemu žitu, tako da bo preprečena špekulacija, ki se je tudi polastila na primer bele moke, ki jo dobite na črni borzi po 14 din kg. Vsa ta vprašanja, ki zadevajo seveda vso državo, pa bodo v kratkem odločno rešena.

Sladkor

Druge skrbi preskrba s sladkorjem. V tolažbo naj jim bo, da dobivamo na mesec 5 vagonov sladkorja več v Slovenijo, kakor pa l. 1939. Izdaja nakaznic za sladkor pa je zelo težka. Prvič je t reba imeti v takem primeru že zadostno zalogo doma, ker karte morajo biti isto kot blago. Drugič je za poraba sladkorja pri nas silno različna. Vinorodni kraji Slovenije porabijo na osebo na leto kvečjemu do 4 ali 5 kg sladkorja letno. Rekord ima v tem okraj Dol. Lendava, ki porabi na leto na osebo 2½ kg sladkorja, ali mesečno 19 dkg na osebo. Nasprotno pa okraj Radovljica porabi letno na osebo 23 in pol kg sladkorja, ali skoraj mesečno dva kilograma na osebo. Ker so po drugih okrajih razmere prav tako različne, čeprav manj ekstremne, je razdelitev s pomočjo nakaznic skoraj nemogoča. Ker pa je dobava urejena, je začasno tudi ta rešitev, da dobi vsaka občina toliko sladkorja, kot ga je prejela v letu 1939., popolnoma zadovoljiva in ne more nastopiti nikjer nobeno pomanjkanje. Te podatke o sladkorju je dobil PREVOD s pomočjo obširne ankete, ki jo je izpeljal po vseh občinah in okrajih.

Riž

Prvo tromesečje smo dobili v Slovenijo 48 vagonov riža, za drugo tromesečje smo dobili že 58 vagonov. Sedaj se pogajamo z Italijo, da nam da še 20 vagonov riža. V tem primeru bo riž lahko postal nadomestek za moko, zlasti v mestih in industrijskih krajih. Glede masti je položaj zadovoljiv. Imamo 30 vagonov zalog, ki jih je napravila zasebna trgovina in ji je priskočil na pomoč PREVOD s tem, da ji poravnava stroške obresti od založenega denarja. Poleg tega pa je PREVOD nabavil sam še 18 vagonov masti.

Za olje je bila lanska letina surovini slaba. Medtem, ko smo normalna leta pridelali 6000 vagonov sončničnih semen, smo jih lani le 4500 vagonov. Ker pa tri mesece olja skoraj ni bilo dobiti, smo s tem prihranili, kar smo manj pridelali, tako da smo do junija brez skrbi. Bučnega semena smo dobili prav toliko kot lani od banovine Hrvatske, 80 vagonov bučnega olja pa še dobimo. Če bodo ljudje pametni, bo šlo vse v redu. PREVOD deli olje po kartoteki, v kateri ima vseh 9000 slovenskih trgovcev. V to kartoteko se vpisuje, koliko in kdaj je trgovec dobil olja. Fižola smo morali nekaj izvoziti. Vendar ima PREVOD okrog 100 vagonov fižola v zalogi, zato smo lahko brez vseh skrbi. Kako pa nastane razburjenje po nepotrebnem, pa naj pove primer: Slovenija porabi letno 130 vagonov modre galice. Vsa ta zalog je za letos že v Celju. Pred nedavnim pa je neka ljubljanska veletrgovka razposlala po deželi okrožnice, naj si kmetije čim hitreje nabavijo galico in priporočala, naj nakupijo zalogo tudi za prihodnje leto. Če bi ljudje sedaj to hoteli napraviti, bi za nekatere galice zmanjkalo, čeprav je zalog modre galice popolnoma zadostna.

Dosedanje delo Prevoda

Ministrstvo za prehrano bo v nekaj dnevih izdalo uredbu o organizaciji prehrane. Do junija bo šlo še vse po starem tiru, nato pa bo v vsa vprašanja prehrane uveden sistem in disciplina. Kako ogromno delo je opravil Prevod v štirih in pol mesecih svojega obstoja, si tisti, ki nimajo vpogleda v delo, skoraj ne morejo zamisliti. V tem času je Prevod odposlal 15.400 dopisov. Pri tem pa je imel prva dva meseca 14 uradnikov, danes pa jih ima 29. Denarni promet je do zadnjega januarja znašal 530 milij. din. Ima kartoteko vseh trgovcev detaljstov, in na kupe raznih statistik, ki mu pomagajo pravično delitev živil. Če kje nastopijo kakšne težave, je treba to upoštevati, saj se še vse organizira v želji, da se čim bolj odpomore stiski, v katero bi lahko zašli.

Razprava o našem kmetijstvu

S tem so bila zaključena poročila. K razpravi se je prijavilo 30 govornikov. Prvi je spregovoril g. dr. Sajovic, ki je pozdravil uredbo o prisilni obdelavi sposobnega sveta, zlasti za kočevski okraj. Za Kočevje prosi, naj se gozdna drevesnica v Kočevju razširi, prav tako pa tudi razsadnica sadnega drevja. Podprejo naj se Slovenci ob Kolpi, ki so zaradi propada krošnjastva brez za služku, a pridni in sposobni. Ker bo na Kočevskem večje število kmetij na razpolago, bi bilo primerno poskrbeti, da pridejo nanje res sposobni kmečki gospodarji, ki se bodo potrudili, da bodo iz zemlje čim več pridobili.

G. Stuhelj Alojzij se je dotaknil boja trgovskih krogov proti kmetijskemu blagovnemu združenstvu in prošil bansko upravo, naj podpre združenstvo, zlasti v ljubljanskem okraju. Tukajšnja zadruga je nakupila velika skladišča in bi bilo prav, če bi jih kupila Privilegirana družba za silose. Izročili je še posebno spomenico o vinogradništvu.

Predsednik kmetijske zbornice g. Martin Stehlovec je najprej poudaril, da obžaluje, da je proračun za kmetijstvo v primeri s prejšnjim letom nekoliko nižanj. Pozdravil je znatni znesek za kmetijsko izobrazbo in poudaril, da kmečko nadaljevalno šolstvo ne izpolnjuje svojih nalog. Razlog je v pomanjkanju primernega učitelstva. Predlaga omejitve enorazrednih šol in predlaga naj se v ljudskih šolah daje že osnovni kmetijski pouk, katerega naj kmetijske nadaljevalne šole še posplošijo. Sedanje učne moči pa žal nimajo slika z zemljo, zlasti ne žentstvo. Kmetijska zbornica je izdelala sodoben načrt. Kmetijske nadaljevalne šole naj pridejo pod prosvetni odelek in naj se izločijo iz kmetijskega. Neobdelana zemlja naj preide v roke tistih, ki bi jo radi obdelovali. Zvišanje proizvodnje pa bo mogoče doseči le z umetnimi gnojili. Odpravi naj se trošarina na cement za gnojilne jame. Padla pa bo živinoreja, ker ne bo krme. Podpirajo naj se majhne melioracije, ki jih lahko kmet sam opravlja. Glede uvedbe sodobnih kmetijskih strojev, naj se uvede poseben referat na banski upravi, ki bo lahko kmetom pravilno svetoval. Prosi g. bana naj stori čim več, da bo prodan lanski pridelek hmelja. Živinozdravniški pomočniki naj bodo le za

nujno prvo pomoč, skuša pa naj se odpomoci jalovnosti živine in naj se zato določi posebna strokovna moč. Za zatiranje sadnih škodljivcev, naj se za večje okolišje organizirajo letne kolone, ki bodo škropile. Vinarstvu škodujejo nestalne cene modre galice, ki bi morala biti maksimirana. Naj že izide zakon o pospeševanju vinogradništva. Podrta ogromno škodo, ki jo dela zaljev v sadjarstvu. Banovina naj skuša pomagati kmetijskemu združenstvu s tem, da posreduje pri najetjih ugodnejših posojil pri PAB-i. V gozdarstvu naj se preprečuje nesmiselno izkoriščanje gozdov. Zgradba hudournikov zasluži vse priznanje, odsek za agrarne operacije pa se naj posveti zlasti gornejarskemu okraju. Slovenski kmet pri draginji, ki je nastala, ni nič pridobil, pač pa izgubil. Najbolj se je podražilo žito, ki ga mora sam kupovati, in so zato krivični očitki, da slovenski kmet v sedanjih časih bogati. Petletko, ki jo je napovedalo kmetijsko ministrstvo, pozdravlja in predlaga, naj bi s pripadajočimi sredstvi za Slovenijo razpolagal ban. Poudarja, da komunizma na kmetih ni in se zahvaljuje banu za naklonenost do Kmetijske zbornice. Na koncu prečita resolucijo, ki obravnava glavne točke njegovega govora.

Govorniku je odgovoril ban g. dr. M. Natlačen, ki je ugotovil, da je glede proračuna kmetijskega oddelka v zmoti, saj znaša letos za devet mesecev proračun 8.594.380 din, medtem ko je lani za prvih 9 mesecev znašal le 7.714.715 din, če ne upoštevamo zavodov. Če upoštevamo še te, pa znaša novi proračun za prvih 9 mesecev 11.111.360 din, kar pomenja da je proračun v celoti za devetmesečno dobo zvišan za 1.167.500 din. Nato je bila razprava prekinjena.

Popoldanska razprava

Pri debati k referatu kmetijskega oddelka je govoril popoldne prvi svetnik g. Jan Jakob (Radovljica). Zavzemal se je za dopolnitev kmetijske šole v Poljčah. Prosil je, naj bi g. ban še naprej podpiral prenovljeni Gospodarsko zvezo, ki kljub neugodnim časom dobro napreduje. Predlagal je posebno resolucijo glede gnojnih jam in cementa.

G. Prelog Franc prosi, naj bi oblast omogočila cenene dolgoročne kredite. Halozam naj se pravočasno preskrbi dovolj semenskega krompirja. Oblast naj stopi na prste šušmarjem v lesni trgovini. Nastopa proti povišanju vinskih trošarin. Galici naj se cene znižajo.

G. Pevec Ignacij poudarja, naj se da zemlji, kar ji gre. Vendar naj se še enkrat doseže trošarine prosti cement za gnojne jame.

G. Majersič Ivan nastopa za ureditev lovskega vprašanja, preišče naj se, koliko je še neobdelane zemlje, in ta naj se obdela.

G. Alojzij Zorené smatra, naj bi bila izobrazba kmečkega ljudstva bolj praktična, kmetijski referenti naj bi se ne zaposlovali v pisarnah, temveč na terenu. Predloži resolucijo za znižanje cen modre galice. Lov naj ne bo luksuz, temveč naj lovski predpisi res pomagajo kmetom, sadjarjem in vinogradnikom. Naj se sistematično regulira Solta.

G. Kršinič Ludevik prosi večji znesek za pomoč vinogradnikom, zlasti v obliki galice. Ker ni sušilnice in skladišč, prekupei izrabljajo naše kmete in jim po sramotni ceni plačujejo sadje. Za Vodno zadrugo v Dobovi prosi podporo.

G. Kugovenik Jurij (Prevalje) poroča, da je v njegovem okraju še mnogo neobdelane zemlje. Ni pa poljskih delavcev. Prebivalstvo naj se za kmečko delo vzgoji. Prevalje in mežška okolica naj dobi vsaj tisto prehrano, ki ljudem po kartah gre. Benoinski karte naj dobe tudi kmetje za svoje stroje.

G. Peter Sadravec predlaga, naj se preskrbi galica vinskim krajem. Lov je šport, naj se to ukline, zajca pa naj bo dovoljeno vsakemu pobijati. Predlaga, naj se ustanovi tovarna za modro galico.

Ženska hvala

razkraj čez
noč nesnago
v perilu!

Funkcionarji Narodne banke v Ljubljani

Nov način financiranja izrednih državnih potreb

Ljubljana, 18. febr. »Slovenec« je bil prvi list v državi, ki je že lanskega septembra opozarjal na posledice prevelike zadolžitve države pri Narodni banki, v zvezi s tem na povečanje obtoka bankovcev in na kvarni vpliv, ki ga ima povišanje obtoka plačilnih sredstev na cene, ki so narasle v izredno znatni meri. Postopno je prihajalo to spoznanje tudi na merodajnih mestih, zlasti pa ob imenovanju nove uprave Narodne banke. Z nastopom novega guvernerja Narodne banke gosp. dr. Radosavljeviča smo slišali tudi izjave o potrebi stabilnosti vrednosti našega denarja tudi na notranjem trgu.

Jasno je postalo, da se mora nehati z nadaljnjo zadolžitvijo pri Narodni banki in jo je treba celo zmanjšati. Ker pa so v zvezi s tem tudi tehnična vprašanja, za katera je potrebno sodelovanje denarnih zavodov v državi, sta se podala guverner Narodne banke g. dr. Milan Radosavljevič in viceguverner dr. Ivo Belin po konferenci z zastopniki bank v Belgradu tudi v Zagreb in Ljubljano, da se posvetujeta z zastopniki denarnih zavodov.

V torek popoldne sta prišla oba najvišja funkcionarja Narodne banke tudi v Ljubljano in sta imena daljšo konferenco najprej s članom izvršnega odbora Narodne banke g. Ivanom Aysencem, ki je prisostvoval vsem nadaljnjim konferencam. Nato pa se je ob pol dvanajstih začela v prostorih Narodne banke konferenca, katere so se udeležili predvsem zastopniki večjih denarnih zavodov v Ljubljani. Prišli pa so na to konferenco tudi zastopniki denarnih zavodov iz Maribora, Celja in Novega mesta, tako da se je v resnici lahko slišala beseda zastopnikov slovenskih denarnih zavodov. Na konferenci je bilo zastopanih okoli 30 denarnih zavodov e svojimi najvažnejšimi funkcionarji, med njimi predsednik Društva bančnih zavodov g. dr. Ivan Slokar in drugi.

Uvodno je guverner Narodne banke g. dr. Radosavljevič najprej orisal osnovna načela za novo akcijo, ki naj privede do razbremenitve Narodne banke kot funkcionarja izrednih državnih potreb. Ta razbremenitev je mogoča, če se najdejo potrebna sredstva drugod in to od narodnega gospodarstva. Vloga Narodne banke je tu delno posredovalnega značaja, ker gre istočasno tudi vzporedno akcija za upostavitve rednih razmer na našem denarnem in kapitalnem trgu, torej pri denarnih zavodih. Država naj bi za svoje potrebe izdajala posebne bone, ki bi jih po Narodni banki plasirala pri denarnih zavodih. Ti boni naj bi bili od 6 mesecev do dveh let in naj bi imeli primerno obrestno mero (plačljivo v naprej). Ti boni naj bi se tudi mogli eskontirati pri Narodni banki v primeru potrebe za gotovino, vendar ne tako, da bo ponovno breme vse emisije prišlo na Narodno banko. Za amortizacijsko službo teh bonov bi se osnovala posebna blagajna, ki bi ji finančno ministrstvo prepustilo donos specialnega prispevka za narodno

obrambo. Ta posebna blagajna bi imela posebno upravo, katero bi tvorili: guverner Narodne banke in odlični zastopniki našega gospodarstva. Ta uprava bi kontrolirala amortizacijo in režijo posebne blagajne.

V te bone bi lahko plasirali denarni zavodi in posamezniki svoje odvisne blagajniške rezerve in varčevalci svoje prihranke. Na ta način bi se v obliki državnih posojil, katerih višina seveda ne bi bila fiksno določena, povrnila gotovina v Narodno banko, ki bi bila s tem razbremenjena.

Boni bi imeli seveda tudi razne ugodnosti, kot jih imajo državni papirji, n. pr. tvorili bi pribitno postavko, bili bi prosti rentnega davka itd. Bili pa bi privlačni tudi za občinstvo zaradi svoje posebnosti.

Iz izvajanja guvernerja dr. Radosavljeviča je bilo razvidno, da uprava Narodne banke in z njo vred drugi merodajni faktorji upoštevajo pomen varčevanja za kapitalni trg, kjer naj država dobi potrebna sredstva. Kajti če bo upostavljeno varčevanje, potem bo držali lažje za denar. Je pa upostava varčevanja, odn. nagnenja k njemu vezana na predpogoje, katere skuša Narodna banka v svojem delokrogu ustvariti. Predvsem skrbi sedaj v veliko večji meri za likvidnost denarnih zavodov in nam daje njena kreditna politika poročstvo, da se ne bodo ponovile napake, katere smo delali v prejšnjih letih. Le če se omogoči varčevanje na zdravi podlagi, je možno financiranje izrednih potreb države kot to zahtevajo interesi države. Danes so interesi državne obrambe nad vse in njim morajo služiti vsi ukrepi, ki so potrebni v današnjih časih.

V zvezi s tem je treba poudariti tudi dejstvo, da je za prihodnji četrtlet in petek sklicana seja koordinacijskega odbora za bankarstvo, katerega tvori pet predstavnikov bank iz banovine Hrvatske in pet predstavnikov bank iz ostale države, članov posvetovalnega odbora za bankarstvo, med njimi tudi Slovenci. Naloga tega koordinacijskega odbora je izdelati podrobne načrte za upostavo likvidnosti onih denarnih zavodov, ki so še pod zaščito in izdelati zdrave osnove za nadaljnji razvoj vsega bankarstva v državi, da se ne bodo pojavljale nevarnosti za naš denarni in kreditni sistem. S tem bo opravljeno tudi veliko delo, ki je potrebno za ustalev naših finančnih razmer, da bo prenehal z denarne strani oni vzgon za cene ki je povzročil v največji meri dviganje naših cen in s tem napravil zmedo v našem gospodarskem in socialnem življenju.

Obisk visokih funkcionarjev Narodne banke v Ljubljani kaže, da se zavedajo važnosti takojšnje rešitve financiranja izrednih državnih potreb z drugimi sredstvi in da se tudi na drugih poljih dela za normalizacijo razmer v našem kreditnem sistemu, kar bo prineslo korist za državno finančno politiko, posredno pa vsem državljanom.

Podatki za krušne nakaznice za marec

Banovinski prehranjevalni zavod objavlja: Vkljub temu, da so bili pozvani vsi občinski in mestni preskrbovalni uradi z našo okrožnico od 5. II., da najkasneje do 15. februarja sporoče Prevodu točno število potrebnih krušnih nakaznic za mesec marec, se je na ta poziv do 19. februarja odzvala komaj polovica vseh občin.

Prevod poziva tem potom zadnjikrat vse one preskrbovalne urade, ki tega do sedaj niso storiili, da najkasneje v dveh dneh nujno pošljejo zahtevane podatke. Občinam, od katerih Prevod do 21. t. m. ne bo prejel teh podatkov, nakaznic za marec sploh ne bo poslal, a prav tako te občine ne bodo dobile niti moke. Razen tega bo Prevod objavil v časopisju imena vseh onih preskrbovalnih uradov, kateri tega poziva ne bodo vpoštevali.

Borze

Dne 18. februarja 1941.

Denar

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 21.534.421 din, na belgrajski borzi 23.360.000 din, od tega 216.263 in 568.000 mark, 143.243 švicaških frankov in 168.497 dolarjev. — V efekatih je bilo prometa na belgrajski borzi 670.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt	174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark	1772.00—1792.00
Solun 100 drahem	38 den

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 37.65—38.35

Curih. Belgrad 10, Pariz 7.70, London 16.175, Newyork 431, Bruselj 79 nom., Milan 21.725, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.60, Oslo 38.50 nom., Kopenhagen 83.50 nom., Sofija 4.25, Lizbona 17.265, Budimpešta 85, Atene 3, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.125, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 101.375.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 101—102, agrarji 55—56, vojna škoda promptna 482 do 483, begluške obveznice 85—86, dalm. agrarji 80.50—81.50, 8% Blerovo posojilo 106—107, 7% Blerovo posojilo 100—101, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97—98. — Delnice: Narodna banka 7000 denar, Trboveljska 390—400, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 100 denar, agrarji 56 denar, vojna škoda promptna 479 denar, begluške obveznice 85 denar, dalm. agrarji 81 blago, 6% šumske obveznice 81 blago, 4% sev. agrarji 56—56.50, 8% Blerovo posojilo 106.50 denar, 7% Blerovo posojilo 101 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97 denar. Delnice: Narodna banka 7000 denar, Priv. agrarna banka 205 denar, Trboveljska 380—390 (380), Sladkorne tov. Bečkerek 700 denar.

Belgrad Drž. papirji: 7% invest. posojilo 101 denar, vojna škoda promptna 480—481.50 (480, 480.25), begluške obveznice 85.50—86 (85.50), dalm. agrarji 81—81.50, 6% šumske obveznice 81.25 den., 4% sev. agrarji 55.25—55.75 (55). 8% Blerovo posojilo 107 denar, 7% Blerovo posojilo 102 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 98 denar. — Delnice Priv. agrarna banka 214 depar.

21tni trg

Sombor. Oves hač. srem. slav. 405—410. — Ječmen hač. okolica Sombor 62/63 kg 570—580. — Fižol hač. beli 2% 620—625. — Tendencja neizpremenjena. — Promet majhen.

Drobtine novice

Koledar

Sreda, 19. februarja: Konrad, spoznavalec, Julijan, mučenec; Mansuet, škof; Marcel, mučenec.
Četrtek, 20. februarja: Sadot, škof in mučenec; Eleuterij, škof in mučenec; Nil, škof in mučenec; Leon škof.

Letopis

19. februarja 1473. L. se je rodil v Torunju na Poljskem Nikolaj Kopernik, reformator astronomije. Njegovo delo »De revolutionibus orbium coelestium libri VI.« (1543. l.), ki je plod celotnega njegovega življenja, predstavlja največji napredek v razvoju prirodnih znanosti.
19. februarja 1865. L. se je rodil v Stockholmu Sven Hedin, švedski raziskovalec in pisatelj, najuspešnejši potnik-znanstvenik našega časa, učenjak velike dejavnosti in vztrajnosti.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla ga. Marija Gerdina, soproga uradnika drž. žel. v p. Pogreb rajne gospe bo danes ob 5 popoldne v Zal. kapelica sv. Janeza, na pokopališču k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Domačim naše sožalje!

Steklenice politrake in Franz Josef, kupimo.
DROGERIJA KANC, Ljubljana, Zidovska ulica 1

— Angleški konzulat v Ljubljani sporoča, da je odprl svojo pisarno na Tyrševi cesti št. 15, I. nadstropje, hiša kavarnе »Evropa«, in da so uradne ure od 9.—13. ure. Telefonska št. 3802. V večeršnjem sporočilu številka ni bila točna.

— Koncert Glasbene Matice ljubljanske v Belgradu. V nedeljo 23. t. m. ob 20.45 bo izvajal pevske zbor Glasbene Matice ljubljanske v Kolarčevi dvorani Verdivjev Requiem z velikim orkestrom Belgrajski filharmonije. Solistične vloge bodo peli: Zlata Gjurgjenac, Franja Golobova, Jože Gostič in Zarko Cvejič. Dirigent ravnatelj Polić. Na koncert opozarjamo naše rojake v Belgradu. Vstopnice se dobijo pri blagajni Kolarčeve ustanove.

— Pohitite z naročilom p. Plusove knjige »Izjavajmo Kristusa«, ker bo naklada skoraj posla. — Knjiga se dobi v knjigarnah ali pri KA deklet, Ljubljana, Miklošičeva cesta 17.

— V noči od 17. na 18. februar so neznan zlikovec vstopil v stanovanje Avsica Franca, zidarskega mojstra v Seneberju 18, in odnesli: 1 črno žensko obleko, 1 plav ženski plašč, 5 svilenih rut, 1 plavo torbico, 45 m šifona za blazino in 42 m platna za kapne, dalje 7 narejenih rjuh, 1 črno bojo in 450 din gotovine. Kdor koli bi zaelel koga pri prodaji imenovanih predmetov, lepo prosimo, da javi takoj najbližji orožniški postaji ali pa oškodovanemu v Seneberju.

— Iz Legije koroških borcev. V nedeljo 23. februarja bosta dva občna zbora krajevnih organizacij naše Legije, in sicer bo prvi v Rajhenburgu ob 9 popoldne (v gostilniških prostorih Lendovšek), drugi pa v Zagradcu na Dolenjskem ob 15 v prostorih g. Orla Alojzija. Vabimo vse člane iz Rajhenburga in okolice, kakor tudi člane iz Zagradca, da se polnoštevilno udeležijo svojih občnih zborov. — Ljubljanska krajevna organizacija Legije pa bo podala obračun dela na V. občnem zboru ki bo 1. marca ob 20 v restavracijskih prostorih »Pri levu« na Gosposvetski cesti. Pridite kot stari borci točno in zanesljivo.

— Avtobus Ljubljana-Bloke-Prezid vozi redno. Odhod iz Ljubljane ob 15.40, postajališče Krevkov trg.

— Vožni red hrvatskih avtobusnih linij. 118 avtobusnih podjetij v banovini Hrvatski obratuje na 183 avtobusnih linijah, ki se dotikajo preko 900 krajev. Doslej ni bilo mogoče dobiti voznega reda o avtobusnem prometu v hrvatski banovini, čeprav je ta promet, kot je razvidno iz gornjih števil, zelo razširjen. Sedaj je pa izdala Banaka vlast Hrvatske banovine izčrpen in zelo okusen vozni red, ki ga je okrasila s 45 zelo vabljivimi fotografijami raznih krajev in pokrajin svojega področja. Razpečavanje avtobusnega voznega reda je prevzelo Društvo za tujski promet v Zagrebu, ki je dostavilo primerno količino voznega reda vsem biljetarjem »Putnika«, kjer ga vsakdo na željo dobi.

Po državi

* 4000 nepravilno izpolnjenih prijavnic. Tudi v Zagrebu ima mestna občina veliko nepravilnosti v ogromnim materialom, ki ga nudijo prijave za odmero hrane. Te nepravilne povečujejo napačno izpolnjene prijavnice, ki jih je kar 4000. Mestna občina bo prizadete osebe pozvala kar preko časopisov, da popravijo napačno izpolnjene prijave.

* Štiri nove gimnazije. Banska oblast v Zagrebu ima v načrtu gradnjo štirih novih gimnazij, in sicer v Novi Gradski, Senju, Osijeku in Slavonskem Brodu. Poleg tega je že skoraj dovršena gradnja gimnazije v Gospiću. Stroški za vsako gimnazijo bodo znašali 7 milijonov 500 tisoč dinarjev.

* Kako je z »Dubom« in »Durmitorjem«? Zdjaj je že precej doznano, da pogršeni park »Dub« ni potopljen. Iz Los Angelesa je namreč dospelo pismo nekega Pavlovića, da je njegov brat Ante, ki je mornar na parniku, živ in zdrav. Glede drugega parka, »Durmitorja«, pa je nedavno prišla vest, da je odplul iz Kisimaje v Mogadiscio v italijanski Somaliji, po vsej verjetnosti zato, ker so se v Kisimaji vodile borbe med angleškimi in italijanskimi silami.

* Kmet, ki je kupil tramvaj. V Novem Sadu je te dni policija ujela prefriganega ptčka, ki je izvajal iz ljudi denar na ta način, da jim je ponujal za mal denar možnost, da uspešno inserirajo v časopisih. Ta slepar je med drugim tudi osumljen, da je on tisti, ki je izvil od nekega kmeta v Belgradu nad dvajset tisoč dinarjev, češ da mu bo preskrbel tramvajski voz, s katerim bi se navadni kmet zelo rad vozil.

* V nedeljo je zadivjal nad Siskom silovit vihar, ki pa je bil deset minut izginil, kakor da ga nikjer več ni. Čez je tako silen, da je razbil mnogo šip, ruval drevesa in metal ljudi po tleh. Sredi največjega strahu meščanov pa je vihar naglo izginil.

* Obilnice smrti Matije Gubca in Antona Radiča so Zagrebčani v nedeljo slovesno proslavili na Markovem trgu. Najprej je bila v Markovi cerkvi služba božja, nato pa je bilo na trgu zbo-

rovanje, na katerem je govorilo več govornikov. Popoldne pa je v zagrebškem radiu predaval senator dr. Ivan Pernar o obeh velikih hrvatskih možeh.

Ljubljana, 19. februarja

Gledališče

Drama: Sreda 19. februarja: Šesto nadstropje. Red Sreda. — Četrtek, 20. februarja: Cigani. Red A. — Petek, 21. februarja: Zaprt. (Gostovanje v Celju: Zaprti vrata). — Sobota 22. februarja: Šesto nadstropje. Izven.

Opera: Sreda, 19. februarja: Rusalka. Red premierski. Gostovanje tenorista zagrebške opere, Josipa Gostiča. — Četrtek, 20. februarja: Sabeka kraljica. Red Četrtek. Gostovanje Josipa Gostiča. — Petek, 21. februarja: Zaprt. (Generalka). — Sobota, 22. februarja: Tri stare škatle. Premiera. Opera. Izven.

Radio Ljubljana

Sreda, 19. febr.: 7 jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Po daljnih krajih (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.30 Pisan drobiž (plošče) — 14 Poročila in objave — 17.30 Iz Dvočakovih skladb (plošče) — 17.45 Mladinska ura: a) Sport v literaturi (prof. Fr. Vodnik); b) Ob 100 letnici rojstva Ant. Dvočka (predavanje in plošče); c) Delaj z nami (M. Zor) — 18.30 Plošče — 18.40 Ali je delo v gospodinjstvu poklic (ga. Franja Petrič) — 19 Napovedi in poročila — 19.25 Nac. ura: Vojaško predavanje — 19.40 Plošče — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljublj. opere, v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar); v 2. odmoru: Napovedi in poročila.

Drugi programi

Sreda, 19. februarja. Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20 Ork. in solisti — Praga: 20.30 Dvočakova I. simfonija, 22.30 Smetanova opera »Prodana nevesta« — Solija: 20 Schumannove skladbe — Beronimster: 19.10 Ravelove skladbe — Budimpešta: 19.30 Opera — Ital. postaje: 21 Simfonični koncert — Sottens: 20.30 Mozart-Bach — Švedske postaje: 19.30 Kabaret.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (14.18 m); 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m); 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m); 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Pustno zabavo priredi v nedeljo, dne 23. t. m., v dvorani Delavske zbornice SK Planina. Za zabavo in dobro voljo Vam jamčimo! Pričetek ob 9! Pridite polnoštevilno!

»Veseli dan ali Matiček se ženi« bo na pustno nedeljo, dne 23. t. m., ob 5 pop. v franciskanski dvorani. Med odmorom bo pol kuplete g. Podgoršek. Če se hočete zabavati, si oskrbite vstopnice v predprodaji, ki je od četrta dalje v trgovini Sfiligij.

»Oj ta prešmentana latinčina« je komedija, ki jo bodo v soboto ob 8 zvečer v franciskanski dvorani uprizorili šentjakobčani. — Predprodaja vstopnic v pekarni Petrič poleg cerkve sv. Florijana. — Med odmorom igra domači šramel.

Predavanja

Predavanje Pedagoškega društva. V ponedeljek, dne 24. t. m. bo predaval g. dr. Vinko Brumen o temi »Pedagoški pomen tujih kultur«. Predavanje bo ob 18 v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi. Vsi, ki se zanimajo za aktualno predavanje, vabljeni. Vstopnine ni.

O licu in liku Triglava bo imel predavanje ob številnih slikah in kratkem filmu dr. Vinko Brumen. Predavanje bo ob 18 v dvorani Delavske zbornice ob osmih zvečer.

Postavitve, napredovanja in preместitve banovinskega uradništva

Zdravniki

Postavljen je: dr. Šaruga Rudolf, zasebni zdravnik v Gor. Lendavi za banovinskega zdravnika združene zdravst. občine Ljutomer.

Napredovali so: dr. Svetina Franca, zdravnik združene zdravst. občine Sv. Jurij ob Juž. žel. v pol. skup.; dr. Tanjšek Vinko, zdravnik združene zdravst. občine Sv. Pavel pri Prebrodu v V. položajno skup.; dr. Matko Karel, zdravnik združene zdravst. občine Radeče v V. pol. skup.; dr. Konvalinka Konstantin, zdravnik združene zdravstvene občine Toplice v IV. pol. skup., 2. stopnje; dr. Ogorevc Martin, zdravnik združene zdravstvene občine Rogatec v V. pol. skup.; dr. Valič Viktor, zdravnik združene zdravst. občine Predvor pri Kranju v VI. pol. skup.; dr. Lautner Pavel, zdravnik združene zdravst. občine Gornji grad v VI. pol. skup.; dr. Weigl Bruno, zdravnik združene zdravst. občine Sv. Trojica v Slov. gorah v V. pol. skup.; dr. Vučk Stefan, zdravnik združene zdravst. občine Murska Sobota v V. pol. skup.; dr. Strnad Valerija, zdravnik združene zdravstvene občine Zeleniki v V. pol. skup.; dr. Hudelist Vinko, zdravnik združene zdravst. občine Brežice v V. pol. skup.; dr. Perpar Stanko, zdravnik združene zdravstvene občine Logatec v VI. pol. skup.; dr. Turk Jakob, zdravnik združene zdravst. občine Sevnica ob Savi v VI. pol. skup.; dr. Jagodič Simon, zdravnik združene zdravstvene občine Slov. Bistrica v V. pol. skup.; dr. Vouček Pavel, zdravnik združene zdravst. občine Polzela v VI. pol. skup.; dr. Mejač Leopold, zdravnik združene zdravst. občine Lož v VI. pol. skup.; dr. Silan Stanko, zdravnik združene zdravstvene občine Vitanje v VI. pol. skup.; dr. Skulj Stane, zdravnik združene zdravst. občine Mokronog v VI. pol. skup.; dr. Volbank Josik, zdravnik združene zdravst. občine Kranjska gora na dosedanjem mestu v VI. pol. skup.; dr. Ramšak Adolf, zdravnik združene zdravst. občine Črna v VI. pol. skup.; dr. Lesnika Roman, zdravnik združene zdravst. občine Mozirje v VI. pol. skup.; dr. Komotar Ciril, zdravnik združene zdravstvene občine Lukovica v V. pol. skup.; dr. Kramberger Ludvik, zdravnik združene zdravstvene občine Sv. Lenart v Slov. gorah na dosedanjem službenem mestu v V. pol. skup.; dr. Erat Boštjan, zdravnik

+ Kanonik Janko Barle

Na Zagreba je prišlo žalostno sporočilo da je tam umrl eden najbolj čislanih zagrebških kanonikov, Slovenec Janko Barle. S tem je prenehal živeti človek, ki je združeval v eni osebi slovenskega in hrvatskega kulturnega delavca celo v taki meri, da je kot vedno zaveden Slovenec postal največji zgodovinar in poznavalec hrvatskega stolnega mesta. Ob sedanjem propagiranju kulturnega sodelovanja med obema narodoma, je kanonik Barle bil naravnost simbol takega delovanja ter je postal zaslužen za oba naroda.

Kot Slovenec je pisal mnogo slovensko, še ko je bil bogoslovec zagrebškega seminarija. Pisal je v Dolenjske novice, v Angelčka, Vrtec in Dom in svet pod raznimi imeni in šiframi (J. B., B.-e., Pogorelec). V Dom in svet je konec prejšnjega stoletja redno poročal o hrvatskih knjižnih dogodkih. Udeleževal se je tudi literarno (nekaj črtic v Domu in svetu). Sodeloval je tudi pri Slovanu, Ljubljanskem zvonu, mnogo pa pri našem dnevniku. V Izvestju muzejskega društva je napisal več zgodovinskih razprav v l. 1895 do 1905, v Domu in svetu pa tista leta mnogo narodopisnih stvari, kakor v Letopisih Slovenske Matice. Predmet slovenskega pisateljstva je bilo poleg leposlovja predvsem narodopisje, navade Belokranjcev, kakor na pr. spisi: Ženitovanjski običaji Belokranjcev, Iz narodne zakladnice (zbirka pregovorov) itd. Od l. 1899 pa se je posvetil skoraj

izključno hrvatskim kulturnim vprašanjem, kajti za stalno se je naselil v Zagrebu, kjer je postal l. 1893 uradnik v škofijski pisarni, pozneje njen kancler, nato kanonik stolne škofije ter je kot tak vodil tudi velike kulturne ustanove: bil je ravnatelj nadškofijske tiskarne, predsednik Cecilijanskega društva ter marljiv raziskovalec škofijskega arhiva.

Kot hrvatski pisatelj je pisal članke iz hrvatske zgodovine v Obzor, v Katoliški list, napisal je zgodovino sv. Marka in župnijske sv. Ivana, pisal je zgodovino zagrebškega arhidiakona. Svoje članke je priobčeval v resnih hrvatskih znanstvenih revijah, kakor n. pr. Vestnik zemaljskega arhiva, Vijestnik arheoloških društva itd. Opisal je tudi zgodovino Varaždinskih toplih. Od l. 1913 pa urejuje hrvatski glasbeni časopis Sv. Cecilija, ki je utiral pot cerkveni glasbi. Svoj list je spravil na mednarodno višino, kakor trde strokovnjaki, ki so ga smatrali za najboljšega poznavalca cerkvene glasbe, slovanske pa še posebej. Na tem področju je storil veliko delo za splošno hrvatsko kulturo.

Ceprav se je Barle udeleževal na več poljih, cerkvenem, karitativnem, glasbenem, zgodovinskem, cerkvenopravnem, je vendar največ zaslug — poleg glasbenega dela — dosegel s svojim delom kot narodopisec ter lokalni zgodovinar. Posebej je raziskaval zgodovino zdravstva v Zagrebu ter je eno zadnjih njegovih del izdala Akademija znanosti ter obsega slovensko narodopisno področje. Prinosi slovenskim nazivima biljal Njegova zgodovina zagrebških zdravnikov, lekarn in sploh razvoja zdravstva je za mesto nad vse zanimiva in temeljita, temeljnega značaja. Največje njegovo delo pa je zgodovina Turpolskih župnij, kjer je obdelal tudi najstarejšo zgodovino teh krajev na podlagi škofijskega arhiva, ki ga je skrbno raziskaval. Bil je prijatelj z velikim škofom Strossmajerjem, kateri je ob 50 letnici napisal posebno knjigo, ki je izšla pri Jeronimskem društvu. Za zasluge v hrvatskem kulturnem delovanju je bil l. 1921 imenovan za dopisnega člana Jugoslovanske akademije v Zagrebu.

Sedaj ne živi več ta neutrudni slovensko-hrvatski delavec, ki se je vedno smatral za Slovenca ter je vedno rad prišel med slovensko kolonijo v Zagrebu.

Rodil se je v Budnji pri Vipavi, učitelju Barletu, se preselil z očetom v Podzemlje in pozneje v Novo mesto, po maturi stopil v zagrebško bogoslovje in tako za vedno ostal v Zagrebu, ki bo tudi njegovo poslednje počivališče. Postal je hrvatski kulturni delavec, pa ne kot Vraz temveč kot Slovenec, ki je v Zagrebu dobil novo domovino in ji je služil z isto ljubeznijo, kakor bi svoji.

Ob smrti tega odličnega zagrebškega duhovnika in kanonika smo ožaloščeni tudi Slovenci, katerih dobro ime je čuval v Zagrebu in med Hrvati. Njegov spomin pa bo gotovo živ vedno kot svetel simbol medsebojnega kulturnega sodelovanja. Naj počiva v miru!

Sestanki

Sestanek srednješkolskih veroučiteljev bo drevo ob osmih v društveni sobi Semenčica ul. 2. Ker smo srednješkolski odsek KD zopet poživili, se bodo njegovi sestanki odslej redno vršili ob sredah zvečer v društvenem lokal.

Družba svete Elizabete bo imela svoj redni občni zbor dne 23. februarja ob pol petih popoldne v Marijanišču s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsedstva. 2. Poročilo tajnice. 3. Poročilo blagajničarke. 4. Slučajnosti. — Pred občnim zborom bodo ob štirih v kapelici litanije z blagoslovom. Družba s tem vabi ne samo članice, da se ga vse polnoštevilno udeležijo, ampak prikaže tudi, da jo počaste številni prijatelji in dobrotniki družbe.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek. Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Av gust, polic. stražnik III. razreda-zvaničnik III. skupine pri predstojništvu mestne policije v Kranju za polic. stražnika II. razreda-zvaničnika II. skupine na dosedanjem službenem mestu; Pavlič Jernej za polic. stražnika-pripravnika v III. skupini zvančnikov pri upravi policije v Ljubljani; Simič Martin za polic. stražnika-pripravnika v III. skupini zvančnikov pri upravi policije v Ljubljani.

Napredovali so: Erjavce Alojzij, polic. stražnik II. razreda-zvaničnik II. skupine pri upravi policije v Ljubljani za polic. stražnika I. razreda-zvaničnika I. skupine; Kotnik Mihael, polic. stražnik II. razreda-zvaničnik II. skupine pri upravi policije v Ljubljani za polic. stražnika I. razreda-zvaničnika I. skup.; Velak Maks, polic. stražnik II. razreda-zvaničnik II. skupine pri predstojništvu mestne policije v Mariboru za polic. stražnika I. razreda-zvaničnika I. skup.; Zavec Ivan, policijski stražnik II. razreda-zvaničnik II. skupine pri predstojništvu mestne policije v Mariboru za polic. stražnika I. razreda-zvaničnika I. skupine; Kovacec Josip, polic. stražnik II. razreda-zvaničnik II. skup. pri predstojništvu mestne policije v Mariboru za polic. stražnika I. razreda-zvaničnika I. skup.; Levec Andrej, polic. stražnik II. razreda-zvaničnik II. skupine pri upravi policije v Ljubljani za polic. stražnika I. razreda-zvaničnika I. skup.; Flakus Josip, polic. stražnik II. razreda-zvaničnik II. skupine pri predstojništvu mestne policije v Mariboru za polic. stražnika I. razreda-zvaničnika I. skupine.

Premeščeni so bili: dr. Slapar Jože, sekundarni zdravnik v banovinski bolnišnici v Slovenjem Gradcu v zdravstveno občno Novo mesto in postavljen za zdravnika zdravstvene občine; Seiberl Josip, podnadzornik polic. agentov pri predstojništvu mestne policije v Mariboru k upravi policije v Ljubljani; Romih Franca, banovinski upravno-pisarniški uradnik pri mr. banskim upravi v Ljubljani k okr. načelnstvu v Slovenjgradec; Golob Roza, banov. uradn. pripravnica v banovinski bolnišnici v Murski Soboti h kr. banski upravi v Ljubljani.

Upokojena sta bila. Podgornik Gregor, policijski stražnik I. razreda-zvaničnik I. skupine pri upravi policije v Ljubljani, in Pavlič Josip, policijski višji agent-zvaničnik I. a pol. skup. pri upravi policije v Ljubljani. — Sprejeta je bila odstavka na banovinsko službo, ki jo je podala dr. Debevec Rozina, uradniška pripravnica v banovinskem inštitutu za raziskavanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani.

Požar v Rovišah pri Sevnici

V Rovišah, komaj četrte ure od Studenca pri Sevnici, je v soboto zvečer okrog devete, ure nenadoma nastal požar. Iz neznanih vzrokov je pričelo goriti pod kozolec Matije Makarja. Ker je bil kozolec vezan s skednjem, oboje pa napolnjeno s senom in slamo, sta bila oba objekta v plamenih še preden je bilo mogoče stopiti v akcijo gasilcem, ki so opozorjeni po platu zvona takoj prihiteli na kraj nesreče. Ker je obstajala nevarnost, da zavzame požar širši obseg, so gasilci s svojo brzgalno zaščitili sosedna poslopja, ki so po večini krita s slamo. Makarju je poleg kozolca dvojnika pogorela tudi večja zaloga drv, par težkih voz z vso opremo in več drugih predmetov. S skednjem pa mu je pogorela tudi vsa krma za živino. Celokupna škoda se po sedanjih razmerah cení nad 40.000 din. Kako je prišlo do požara, zaenkrat še ni znano, širi pa se domneva, da je bil ogenj podtaknjen.

LJUBLJANA

Prerojena Kolezija

Delavci, ki jih je odbor za zimsko pomoč zbral v prvi vrsti med brezposelnimi družinskimi očetmi, že vso zimo kopljejo bazen za veliko novo ljudsko kopališče v Koleziji, ki bo popolnoma urejeno veljalo gotovo dosti nad 2,5 milijona dinarjev. Namesto stare trhe Kolezije dobi južni del mesta sodobno urejeno kopališče z igrišči na zemljišču, ki meri nad 10.000 m². Ob Gunduličevi ulici bo kopališče dolgo 180 m, ob Hajdrihovi pa 75 m. Imelo bo kar tri bazene, in sicer za plavalce 50 m dolgi in 20 m široki veliki bazen, za neplavalce 20 m dolgi in 15 m široki bazen, za najmanjši droljib pa še posebej 40 m² obsegajoči bazen, kjer bodo po mili volji lahko čofali po vodi in bredli ter ta bazen zato imenujemo brodišče.

V glavnem kopališčnem posloju bo 42 družinskih kabin ter 360 omaric za moške in 280 omaric za ženske, poleg teh pa posebni prostori za športnike in ločni prostori za športnice, prostori za nadzorstvo kopališča ni za kopališčne osebe ter za blagajno, okrepčevalnico s kuhinjo za čaj in druge tople pijače, brivnica, prostori s prhami, prostorna stranišča ter v prvem nadstropju tudi stanovanje za upravnika kopališča. Tribuna bo amfiteatralna s štirimi terasami, kjer bo prostora za 2500 gledalcev. Za sončenje bodo okrog glavnega bazena ležišča, kjer bo dosti prostora za vse kopalce, ki ne bodo v vodi ali na igriščih. Športnikom bo na razpolago veliko tekalske, prostor za karko in prostor za odbojko, prostor za skok v višino in prostor za tenis, za otroke pa z vsemi pripravi urejeno prostorno igrišče, na drugi strani Gradašice bodo pa odrasli imeli tudi dvoje balnišča, kolesarji pa pred glavnim vhodom v Gunduličevi ulici pokrit prostor za kolesa.

Težka, zidarska, železobetonska, umetno kamnoseška in tesarska dela za novo kopališče so že razpisana in upamo, da bodo pri licitaciji 5. marca gotovo že tudi oddana. Če izredne razmere dandanašnjega časa del ne bodo preveč zavlačevale, se bomo jeseni že lahko kopali v prerojeni Koleziji in uživali sonce in čisti zrak na zares sodobno urejenih igriščih. Tako bo spet južni del našega mesta dobil veliko in vsemu prebivalstvu koristno privlačnost, Ljubljancem pa res pravo veliko ljudsko kopališče.

ZIMO

IZ LASTNE PREDILNICE
KUPITE NAJČENEJE PRI
»ZIMA«, GOSPOSVETSKA C. 1

I Angleško društvo v Ljubljani opozarja svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo z običajnim dnevnim redom danes ob 8 zvečer v društvenih prostorih v Tavčarjevi ulici 12.

I Lovci! Umrl je naš zvesti loveški tovariš gosp. Jakob Sedej, gostilničar v Ljubljani. Na njegovi zadnji poti dne 19. t. m. ob pol 5 popoldne iz kapelice sv. Jakoba na Zalah ga spremimo v loveških oblekah in ga ohranimo v trajnem spominu. — Tovariši — lovci.

I Korošci in Korošice! V četrtek, dne 20. t. m. se udeležimo slovesnosti rekvima (obletnice) za našega dobrotnika in častnega člana, vladnega svetnika Emilijana Lileka. Sveto opravilo bo ob 7 uri pri glavnem oltarju franciskanske cerkve v Ljubljani. — Klub koroških Slovencev.

22. februarja vsi na Grafično prireditel v Del. zbornico

I V petek 21. t. m. bo v mali Filharmonični dvorani koncert na dveh klavirjih, ki ga bosta izvajali Marta Osterc in Silva Hraševac. Vstopnice v Matični knjigarni.

I Mozartov godalni kvartet iz Gradca bo koncertiral prihodnji ponedeljek 24. t. m. ob 20. v mali Filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

I Glasbena šola »Sloge« ima v sredo dne 19. t. m. ob 18. v svoji glasbeni dvorani II. interni nastop gojencev. Nastopijo gojenci raznih instrumentalnih oddelkov in mladinski zbor.

I Na dodatne krušne karte za bolnike bodo na sladkorni boleznijo lahko namesto bele moke dobili tudi Grahamov kruh ali moko, ker jim bela krušna moka škoduje. Ker je pa Grahamov kruh kot specialiteta precej drag, saj ga nekateri smatrajo za luksuzno pecivo, moramo gospodinje poučiti, kako lahko same zamesijo in spečejo tak kruh, ki ga smejo jesti diabetiki ali bolni na sladkorni boleznijo, posebno zdrav je pa za ljudi, ki bolehalo na slabi prebavi. Grahamov kruh je pečen iz pšenične moke. Če daste v mlin 100 kg pšenice, dobite za Grahamov kruh 85 kg moke. Torej Grahamov kruh je pečen iz pšenične moke, ki je v njej

še prav mnogo otrobov. Prav dober in zdrav kruh pa lahko spečete tudi, če vzamete 1 kg sedaj predpisane pšenične krušne moke in 1 kg ržene moke ter tej zmesi primešate še 30 dkg ali nekoliko več otrobov. Iz te mešanice boste dobili 3 kg težko štruco prav dobrega in okusnega kruha, ki se dolgo drži ter je zdravju in prebavi zelo koristen. Kdor je slaboten ali bolehen, naj torej je tak kruh, kakršnega je naš kmet, pa bo zdrav in krepak ter bo imel vedno dober apetit, njegovi otroci pa rdeča lica.

I Nadomestek za pravi poper smo dobili tudi v Ljubljani in ga dobimo že povsod. Ker je pravi poper zaradi težkega prevoza po morju silno drag, je prodaja zdravi neškodljivega poprogega nadomestka dovoljena, vendar pa mora biti ta umetni poper natančno in jasno označen za nadomestek. Seveda pa mora biti nadomestek tudi vsaj polovico cenejši od pravega popra. Trgovci, ki bi poprov nadomestek prodajali za pravi poper, bi bil seveda prav strogo kaznovan ter bi ga oškodovani kupci gotovo takoj prijavili mestnemu tržnemu uradu ali pa upravi državne policije.

I Pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani bo imel svoj redni letni občni zbor dne 27. februarja 1941 ob 18.30 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. V primeru nesklepnosti bo občni zbor pol ure kasneje.

MARIBOR

Velika ponarejevalska afeta pred sodiščem

Maribor, 18. febr. Danes zjutraj se je pričela na mariborskem okrožnem sodišču razprava o največji ponarejevalski aferi, kar jih naša kriminalna zgodovina pozna. Razprava bo trajala danes in jutri najbrže ves dan, saj sedi na zatožni klopi kar 28 obtožencev, sodišče pa mora zaslišati ali prečitati izpovedbe nad 200 prič. O aferi smo svoječasnno, ko je bila odkrita obširno poročali.

Cevlarski mojster Franc Majcen iz Pobrežja pri Mariboru se je že pred časom seznanil s prošlim ponarejevalcem denarja, bivšim učiteljem Vabičem ter z gostilničarjem Grašičem iz Studencev. Domenili so se, da bodo ponarejali denar. Grašič je našel na Vrhovem pri Radečah skrito mesto pri posestniku Jožefu Majhencu, kateremu je obljubil bogat delež na dobičku. Stanovali so v posebni sobici, hrano jim je pa nosila domača dekla Franciška Zimsek. Ker jim je primanjlovala denarja za nakup materiala, ga je dal nekaj na razpolago Majhencu, poleg tega pa je pripeljal Majcnov znanec Jurij Bogomil iz Maribora na Vrhovo bivšega mariborskega gostilničarja Ivana Merlaka, ki se je tam prepirčal, da znajo ponarejalci res svoj posel, nato pa jim je dal na razpolago 4800 din. Na Vrhovem so ponarejalci izdelovali prve bankovce po 500 din, ki so bili dobro izdelani. Izdelal jih je Vabič, pomagala pa sta mu Majcen in Grašič ter se tako dobro izvežbala. Z Vrhovega je poslal Majcena v Zagreb svojega znanca Antona Zuraža, da bi tam zamenjal 13 ponarejenih bankovcev. Zuraža pa so v Zagrebu prijeli ter je izdal skrivališče ponarejevalcev. Medtem pa so Vabič, Grašič in Majcen Vrhovo že skrivaj zapustili, ker so se z Majhencem zaradi njegove pohlepčnosti sprih. Ko so prišli orožniki na Vrhovo, glavnih ponarejevalcev že niso več našli, pač pa so prijeli Majhena, pri katerem so našli nekaj ponarejenih petstotakov ter nekaj napol izdelanega denarja. Ponarejevalska trojka se je z Vrhovega preselila v Laznico pri Limbušu, od tam pa v Maribor, ponarejevalsko orodje in material pa so imeli skrito v gramoznici na Tezmem. Vabič je bil medtem od sodišča poklican, da gre odslužit svojo staro kazen. Majcen in Grašič pa sta sklenila, da bosta na svojo roko nadaljevala ponarejanje.

Grašič je našel novo skrivališče pri gostilničarju Stempiharju v Zagorju ob Savi. Priporočil ga je tam Grašičev znanec mesarski mojster Košir iz Zagorja. Majcen in Grašič sta se preselila v Zagorje ter nadaljevala s ponarejanjem. Košir je dal za priprave na razpolago 19.000 din, Stempihar pa 1800 din. S tem denarjem sta ponarejevalca kupila v Zagrebu razne risalne potrebščine ter majhen tiskarski stroj. Delo je naglo napredovalo in kmalu sta imela lep kup bankovcev po 500 din izgotovljenih. Koširju in Stempiharju sta dala vsakemu po 10 komadov, toda ta dva sta hotela imeti še več. Zaradi tega so nastali tudi v Zagorju spori med ponarejalci in njihovimi družabniki. Medtem pa so oblasti povsod iskale ponarejevalce, toda Grašič in Majcen sta bila tako dobro skrita, da niti njuni domači niso vedeli, kje

Najvažnejše uradne osebnosti pri otvoritvi mednarodnega zimsko-sportnega tedna v Garmisch-Partenkirchenu.

se nahajata. Majcen je nekajkrat prišel domov na Pobrežje pri Mariboru, pa ni povedal, odkod prihaja.

Medtem pa je postajalo razmerje med Majcnom in Grašičem na eni ter Stempiharjem in Koširjem na drugi strani vse bolj napeto. Košir in Stempihar sta hotela za uslugo, da skrivata in skrbita za ponarejevalca, imeti glavni del dobička. Ker sta slutila, da bi ponarejevalca rada popihala, sta ju imela zaklenjena v njuni podstrešni sobici. Stempihar pa je ponoči celo spal v sosednjem prostoru, da bi mu dragoceni ptički ja ne ušli. Kljub temu pa sta Majcen in Grašič begnili. Skrivaj sta razparala rjuhe s postelje ter si splela iz tega vrvi, po kateri sta se spustila skozi okno iz sobe na tla. S seboj sta vzela tudi večji del ponarejenega denarja ter kličej, tiskarski stroj, ki bi bil pretežak, pa sta morala pustiti. Ko sta se spuščala po vrvi, je Majcen, ki je jako suh, srečno prispel na tla, Grašiču, ki je precej težek, pa se je vrv utrgala ter je telebnil z višine 8 metrov na tla in se močno poškodoval. Z Majcnovo pomočjo pa je vendar prikraval do Trbovelj, kjer sta si najela avto ter se odpeljala na Dravsko polje. Tu sta se nastanila pri nekem kmetu ter čakala, da se je Grašič popravil. Nato pa se je Majcen zmenil s posestnikom Jakobom Tomaničem v Skorbi pri Ptujju, da bosta pri njem nadaljevala s ponarejanjem ter sta mu zato obljubila 50 izvodov ponarejenih petstotakov. Tomanič ju je res skril v sobico na gospodarskem posloju. Obenem sta ponarejevalca razširila mrežo svojih zaupnikov ter sta začela po njih na veliko spravljati denar v promet. Pri tem pa so oblasti enega od teh razpečevalcev prijeli. Izdal je izvirni falsifikatov in nekega lepega dne so se pojavili detektivji v Skorbi pri Tomaniču. Majcna so prijeli, Grašiča pa niso našli doma. Uspelo mu je, da se je še nekaj časa skrivaj; ker so ga pa preganjali kakor kakšno zver, se je slednjič sam prijavil pri mariborskem sodišču.

Ko pa sta bila oba ponarejevalca že v zaporu ter vsi njuni pomagači na Štajerskem polovljeni, pa so na Dolenjskem in v ljubljanski okolici še vedno prihajali v promet falsifikati iz Majcen-Grašičeve delavnice. Slednjič se je pojasnila na zanimiv način tudi ta skrivnost. Majcnov sin Alojz se je v času, ko je bil oče že zaprt, odpeljal v Zagorje ter se oglasil pri Stempiharju in Koširju ter zahteval od obeh denar, češ da jim doma slaba gre, odkar je oče v zaporu ter jim morata zaradi tega oba pomagati. Res je izsilil nekaj denarja. Ko so doma sredstva pošla, je mladi Majcen spet na prigovarjanje svoje matere pisal v Zagorje Stempiharju in Koširju po denar. Ker pa denarja ni dobil, je iz jeze oba ovdal. Orožniki so ju prijeli ter je aretacija obeh uglednih osebnosti vzbudila v Zagorju ogromno pozornost.

Na podlagi vseh ugotovitev so izračunali, da so ponarejevalci napravili vsega 1200 komadov bankovcev, kar predstavlja vrednost 600.000 din. Od tega števila pa je prišlo v promet kakih 150 primerkov. Nad 100 so jih oblasti že zaplenile, nekaj pa jih gotovo še kroži okrog.

Sodišče je obtožilo zaradi ponarejanja denarja, podpiranja z denarjem, skrivanja ponarejevalcev in razpečevanja falsifikatov skupno 28 oseb. Pisana družba obtožencev je sestavljena takole: Majcen Franc, 44letni čevlar s Pobrežja pri Mariboru; Grašič Anton, 42letni gostilničar iz Maribora; Vabič Mohor, 37letni bivši učitelj in zasebni uradnik iz Maribora; Majhenc Josip, 50letni posestnik v Vrhovem pri Radečah; Zimsek Franciška, 51letna služkinja pri Majhencu v Vrhovem; Kolarič Jožef, 36letni mesarski mojster iz Maribora; Bogomil Jurij, 32letni prevoznik iz Maribora; Merlak Ivan, 65letni zasebnik iz Maribora, italijanski državljani; Zuraž Anton, 54letni zasebni uradnik iz Zagreba; Belec Josip, 31letni ključavničar iz Grlave; Stajnko Ignac, 30letni čevljarški pomočnik iz Grlave; Tomanič Jakob, 62letni mali posestnik v Skorbi, Košir Stefan, 50letni mesarski mojster iz Zagorja; Stempihar Jožef, 36letni gostilničar iz Zagorja; Stempihar Marjica, 28letna Stempiharjeva žena; Kosi Josip, 50letni trgovec iz Krizevcev pri Ljutomeru; Majcen Alojz, sin prvooobtožence s Pobrežja; Habjan Josip, 31letni trgovci potnik iz Studencev; Malunec Milka, 47letna poljedelka iz Zdencev pri Zaprešiču; Malunec Josip, delavec iz Zdencev pri Zaprešiču; Vugrin Martin, 49letni delavec iz Zdencev; Vrus Ivan, 21letni mehanik od Sv. Miklavža na Drav. polju; Kostanjevec Eliza, 43letna žena prevoznika iz Rogoz; Kostanjevec Ivan, 30letni pomočnik iz Rogoz; Kostanjevec Ivan st., 50letni prevoznik iz Rogoz; Senekovič Tomaž, 43letni delavec s Pobrežja; Tomanič Janez, 27letni ključavničar iz Skorbe; Meglič Stanko, delavec iz Slovenje vasi pri Ptujju.

I Okrajni načelstvi v Mariboru pozivata vse lastnike vozniških izkaznic — šoferskih legitimacij —, da poteče rok za njih podaljšanje dne 28. februarja t. l. Zamudniki se bodo kaznovali.

I Kongregacija za gospe ima jutri sestanek ob 4 popoldne.

I Seja mestnega sveta mariborskega je sklicana v četrtek, dne 27. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je poročilo načel-

nika, določitev članov v mestno disciplinsko sodišče, volitev gradbenega odbora, poročilo finančnega odseka, ki bo obravnavalo proračun za l. 1941, poleg proračuna pa še povziranje in razdelitev uporabnine, posojilo za razširjenje vodovoda, zvišanje tarife za večjo uporabo vode ter davčne olajšave in prorač. letu 1941. Gradbeni odsek bo poročal o parcelaciji ob Fochovi in Jadranski ulici, Mestna podjetja pa bodo podala poročila o tekočih zadevah.

I Ljudski oder. Na pustno nedeljo, 23. t. m., ljudska igra: »Pokora kmetu Bohanca«. Vstopnice v Cirilovi!

I Se nadaljne omejitve v tekstilni industriji. Tekstilne tovarne v Mariboru ne dobe surovin kljub vsem prizadevanjem in potovanju naših strokovnjakov po inozemstvu. Tudi tista podjetja, ki bi rada predelavala nemško stanično volno ter so svoje obrate primerno preuredila, niso na boljšem, ker tudi te volne ni dobili, ker je Nemčija premla produkcijo, nekatera velika podjetja pa so tudi začasno ustavila obratovanje. Zaradi tega se omejitve v mariborski tekstilni industriji nadaljujejo. Poleg delavske dobivajo sedaj odpovedi tudi mojstri, ki so stalno nastavljeni z mesečno plačo ter imajo z zakonskimi določili urejeno odpovedno dobo. Neke velika tovarna je odpovedala 16 mojstrom. Zanimivo pa je to, da so dobili v tej tovarni odpoved sami slovenski mojstri, dočim je nekaj inozemcev še ostalo v službi.

I Priprave za gradnjo velikega bloka. Bratje Bidefeldi, lastniki velike trgovske hiše v Gospodski ulici, so lastniki tudi obsežnega kompleksa malih enonadstropnih starih hiš za Mestno hranilnico med Orožnovo, Gospejno in Miklošičevo ulico. V ponedeljek se je vršila na tem kompleksu gradbena komisija, ker so zaprosili lastniki za parcelacijo zemljišča. Obenem se baje bavijo z načrti, da bi ves prostor zazidali z velikim stanovanjskim blokom. Za take namene bi bil ta prostor kot nalašč, ker leži zelo ugodno v središču mesta.

I Revež je umrl v hlevu. V Scherbaumovi hiši v Ulici ob Jarku se nahaja hlev, v katerem je že dolgo časa imel svoje bivališče 76letni siromak in berač Franc Škerbin, doma od Sv. Marijete ob Pesnici. Prosičel je po mestu ter se tako borno preživljal. Nedavno je prišel iz bolnišnice, kjer se je zdravil. Včeraj zjutraj so ga pa našli v hlevu mrtvega. Policijski zdravnik je ugotovil, da je umrl zaradi splošne oslabelosti in pomanjkanja.

I Smrtna kosa. Na Meljski cesti 3 je umrla znana trgovka s cveticami Josipina Spittau, ki je imela svojo prodajalno na Aleksandrovi cesti blizu kolodvora. — V bolnišnici je umrl v visoki starosti 83 let nadsprevoznik drž. žel. v p. Ivan Babst. Daj počivata v miru!

Hotel, kavarna in restavracija »OREL«

V soboto 22. t. m. domača veselica, v torek 25. t. m. pustna zabava, v sredo 26. t. m. kulinarčna razstava in slaničova pojedina. Vsak dan sveže morske in sladkovodne ribe.

I Razdelitev avtomobilskih gum. Kakor znano, je dobavila Francija naši državi 1100 komadov avtomobilskih plaščev za težka vozila, predvsem za avtobuse. Od tega števila je dobila naša banovina 10%, to je 110 gum, ki so bile razdeljene med avtobusna podjetja v Sloveniji, ki so zaradi vzdrževanja avtobusnega prometa prvenstvene važnosti. Na Štajerskem je dobilo avtobusno podjetje mestne občine celjske 10 komadov, Lenarska avtobusna družba 4 ter podjetje Fornezzi, ki vzdržuje vožnje med kolodvorom in Sv. Lovrencem na Pohorju, pa 2 komada. Od števila avtobusov v naši banovini pa odpade na štajerski del dve tretjini, na kranjski del pa ena tretjina avtobusnih vozil. Obeta se, da bo dobila naša država še drugo partijo avtomobilske gume iz Francije ter bo pri tej razdelitvi Dravska banovina boljše upoštevana, ker ima dobro tretjino vseh avtobusnih vozil v naši državi. Upati je potem tudi, da bo boljše upoštevan štajerski del naše banovine, ko se bodo gume doma delile.

I Firma Jug & Sonnenschein je najcenejša... Po mariborskih ulicah še vedno ležijo ogromni kupi snega ter počasi kopnjijo. Meščani se jezijo in razburjajo, zakaj občina letos snega ne odvaža v Dravo kakor druga leta. Če pa bodo vedeli, kako drago je takšno odvažanje, pa bo godrnjanje gotovo prenehalo. Mariborske ulice imajo pol milijona kv. metrov površine. Ko se je zadnji sneg sosedel ter dosegel višino 50 cm, ga je ležalo samo na ulicah in trgih okrog 250.000 kub. metrov. Vsega tega snega seveda ne bi bilo treba odpeljati v Dravo, v poštev bi pa vendarle prišla dobra četrtina za odvoz — torej 60.000 kub. metrov. Odvažanje snega pa je drago ter stane samo odvoz kub. metra bez nakladanja 4 din — 60.000 kub. metrov tedaj 240.000 din. Mestna občina pa je imela za odvoz snega v tekočem proračunu določeni 40.000 din ter je ta vsota že zdavnaj izrabljena, saj smo imeli v tej zimi kar trikrat obilno snega. Dvakrat so mestne ulice očistili, tretjič pa je to zaradi pomanjkanja sredstev nemogoče. Zato so se na občini odločili, da bodo prepustili očiščenje ulic in trgov po stari mariborski navadi »firmi Jug & Sonnenschein« — kot pravijo Mariborčani pomladanskemu južnemu in toplemu vremenu, ker je najcenejša, tistih 240.000 din, ki bi jih morali dati za odvoz, pa bodo rajši porabili drugje za koristnejše naprave, kakor da bi jih skoraj dobesedno zmetali v Dravo...

I Posojila mestne občine mariborske. Med izdatki mestnega zaklada v novem proračunskem predlogu je posebno zanimivo odplačevanje anuitet za posojila. Anuitetna služba, ki jo je od sedaj mariborska mestna občina najzornjeje vršila ter jo so tudi v bodočem proračunskem letu z isto vestnostjo izpolnjevala, pa je precejšnje obremenitev občinskega gospodarstva. Za odplačilo dolgov je v proračunskem predlogu predviden znesek 7.054.670 din ali 12,49% celotnega proračuna. Ta znesek je za 143.247,50 din višji, kakor je bil predviden za tekoče proračunsko leto. Od omenjenega zneska bo dobila Državna hipotekarna banka 1.701.950 din. Občinska posojilnica na Vrhniki 254.550 din, Hranilnica dravske banovine v Mariboru 1.346.980 din, Hranilnica dravske banovine v Ljubljani 357.100 din, Mestna hranilnica v Kranju 247.500 din, Posojilnica v Mariboru 83.690 din, Mestna hranilnica v Radovljici 89.400 din, Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani 1.228.200 dinarjev, Okrajna hranilnica v Sloveni Gradcu 308.250 din, Mestna hranilnica v Mariboru 845.550 din, Javna borza dela v Ljubljani 91.000 din, za novo posojilo, ki je omogočeno v znesku 2 milijonov z tržnico in 4.500.000 din za povečanje vodovoda pa 500.000 dinarjev.

Gledališče

Sreda, 19. februarja: Zaprti.
Četrtek, 20. febr. Ob 20: »Lepa Vida«. Gostovanje Danilove in Kralja, članov ljublj. drame.

Ptuj

Mestni preskrbovalni urad v Ptujju bo razdeljeval nakaznice za petrolej. Stranke, naj dvignejo nakaznice od 17. t. m. dalje pri uradu med 13. in 17. na mestnem poglavarstvu.

CELJE

Zanimiva razprava pred sodiščem

Celjsko okrožno sodišče je obravnavalo prav zanimiv primer iz brežiškega okraja. Balon Avgust in Jožeta, doma iz Bizeljskega, sta kupila od posestnika Zaviška Antona 3 parcele. Kupčija je bila sklenjena v kleti pri vinski kapljici. Balonova in posestnik Zavišek so se dogovorili, da bodo v kratkem šli k notariju dr. Lesarju v Brežice in napravili pismeno kupno pogodbo. Tako se je tudi zgodilo. Oglasili so se pri notariju, katera pa tega dne ravno ni bilo doma in je vzel njegov uradni zaradi informacij le Balonove podatke, češ, da naj se oglase kasneje, medtem časom pa naj si preskrbe dovoljenje za vknjižbo lastninske pravice. Nekaj dni nato je Zavišek zbolel in umrl, kupna pogodba pa še ni bila podpisana. Univerzalna dedinja je postala za pokojni Zavišek njegova žena, s katero pokojni ni živel skupaj in ista o zadevi ni vedela ničesar. Zavišek je imel gospodinjko Cunko Jožeto in ta je na zapuščinski razpravi pojasnila Zaviškovi ženi, da je njen mož prodal Balonovim 3 parcele, ni pa točno vedela, koliko je Zavišek pri ustni pogodbi obljubil za parcele. Cunko je prejela v kleti za gospodinja tisočak, ostalo pa naj bi Balonova plačala Zavišku po podpisani pismeni kupni pogodbi. Ker pa je Zavišek pred smrtjo izjavil nekaterim ljudem, da bo dobil za parcele 30.000, kar pa Balonova nista hotela priznati in sta bila pripravljena plačati le 15.000, sta bila ovadena državnemu tožilstvu in sodišču.

Pri razpravi je prišlo do pojasnjenja. Priče so izjavile, da se je pokojni Zavišek rad hvalil in da je bilo tudi v tej zadevi najbrže tako in je Zavišek prodalno ceno podvojil. Med tem časom je umrl tudi posestnik Balon in pred sodniki se je zagovarjala samo Balonova žena. Priče so nato izjavile, da ne vedo, kako je mislil pokojni Zavišek, ko je govoril o prodanih parcelah — ali

o furintih ali o dinarjih. Sodišče je zato Balonovo oprostilo vsake krivde.

I Drevo ob 7 bo v vrtni dvorani hotela Evropa važna seja celjskih nameščencev. Vabljeni! Na seji bo govoril g. inž. Košir Vinko iz Ljubljane.

I Ljubljanska drama bo uprizorila v petek ob 8 zvečer v Mestnem gledališču Pragovo dramo »Zaprta vrata«. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

I Z Zalea. Septet bratov Živko iz Maribora priredi v soboto ob 8 zvečer v kino dvorani v Zalcu koncert umetne in narodne pesmi.

I Cirkularka je odrezala prste na levi roki 26 letnemu Superju Alojzu iz Pesjega pri Velenju.

I Baletni večer prireditel jutri ob 8 zvečer v Mestnem gledališču operna solopesalca Moharjeva in Pilato. Tudi za to prireditev dobite vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

I Blagotinšek Franc iz Laškega se bori s smrtjo. V gostilni Benedek v Laškem je prišlo do obračunavanja med fanti. Pri pretepu je nekdo zabodel z nožem v prsi pod srecem 26letnega Blagotinška Francja, ki se je takoj onesvestil in močno krvavel. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je prejel infuzijo krvi. Njegovo stanje je zelo resno in se fant bori s smrtjo.

I Velika tatvina lesa v Smartnem ob Paki pred sodiščem. Pred celjskim sodiščem so se večeraj zagovarjali zaradi tatvine lesa na postaji v Smartnem ob Paki štirje lesni delavci, oziroma splavarji, ki so v treh mesecih ukradli iz lesnega skladišča ob času nakladanja v Smartnem ob Paki za okrog 6.000 din lesu v škodo dr. Reharia Ernesta. Sodišče je obsodilo Maha Antona na 4 mesece strogega zaporu, Maha Francja na 3 mesece in 10 dni, Pustonska Francja pa na 4 mesece zaporu, vse pogojno za dobo treh let, ker so škodo poravnali, dočim je četrtega obtoženca oprostilo.

V kraljestvu belega športa

Askov smuški tečaj in klubsko prvenstvo

Borba za Korošev zlati pokal

Hafner Ladi, Šorli Slavica, Puntar Stojan, dr. Pezdirc Lado in Zavašnik Lado — prvaki ASK za leto 1941

Minuli teden je organiziral ASK na Črnem vrhu nad Jesenicami tradicionalni vsakoletni smuški tečaj za vse, »kar leze in gre« za prvorazredne tekmovalce, za dame, za starešine in za začetnike. Tečaj se je kakor vsako leto zaključil s klubskim prvenstvom: prvorazredni vozači so se poizkusili v alpski kombinaciji, dame v smuku, starešine v veleslalomu in drugorazredni tekmovalci v smuku. Tečaj in tekme so v vsakem oziru odlično uspele in je bila organizacija obojega brezhibna.

Smuški tečaj

je vodil odlični tekmovalci in trener Jeseničan Leo Micelli. Že takoj prvi dan tečaja je odrinilo na črni vrh približno 40 članic in članov kluba z vrlim tajnikom, »šerifom«, na čelu Vsak dan so potem prihajali še novi, tako da je zadnji dan številno naraslo na daleč čez 60.

Vreme je bilo vse dni tečajnikom nadvse naklonjeno. Zjutraj, ko so se ASKovci še vsi zaspali umivali s snegom pred Gorenjčovo kočjo, jih je že z druge strani pozdravljala zlatordeče obzarjena veriga Julijskih Alp. Hitro so natakili dilce na noge in že zdrseli vsak proti svoji progi: fantje so se vzpenjali proti Španovem vrhu in drveli nato v divjem smuku po edinstveni »standard«-progi ter delali v izredno hudi S-strmini vse mogoče smuške umetnosti. Dekleta so divjala po valoviti »dioten-Wiese« in naredila prenekatere piko. Starešine pa so do potankosti natančno študirali svojo izredno dolgo in naporno progjo za veleslalom. Opoldne in zvečer so se vsi sladkotrutirani vračali v kočjo, kjer jih je oblastni »šerif« že pričakoval z dišečim kosilom in okusno večerjo. Pridni in marljivi kuhinjski pomočniki, Mija in Slavica, sta si urno zavijali rokave in pod strogim »šerifovim« nadzorom pričeli nositi krožnike na mizo.

50 tekmovalcev na tekmah

Za tekme se je vsega skupaj prijavilo okoli 50 tekmovalcev, samih ASKovcev, med njimi je bilo pet doktorjev in trije inženirji. To je vsekakor tudi edinstven uspeh, če pomislimo, da je pri tekmah v prejšnjih letih sodelovalo navadno le po kakšnih pet klubovih članov.

Prve so pričele voziti dame V divjem tempu so se spuščale po naporni progi in elegantno vozile v cilj. Bilo je precej presenečenj, precej izgubljenih stav, še več pa padcev in snežnih pik. Rezultati so bili naslednji: 1. Šorli Slavica 0.52.6; 2. Zebot Zora 0.58; 3. Velikonja Mija 1.04.5; 4. Bitenec Mihajla 1.17; 5. Ehrlich Ela 1.20.2 itd. — Slavica Šorli in Zora Zebot prejmeta lične diplome, ostale pa upanje, da si bodo s svojim talentom prihodnjič priborile prva mesta. Ker so letos začele tekmovali tudi dame, je ASKU podarila krasno prehodno darilo ga. dr. Meglerjeva, ki si ga bo priborila vsakoletna prvakinja v smuku. Kot prva si ga je priborila Slavica Šorli.

Takoj za smukom deklet je sledil smuk II. razreda. Med temi vozači je precej tolerantiranih, mladih smučarjev, ki si bodo z rutino in z marljivim treningom gotovo kmalu utrlili pot med prvorazrednike in še kam više. Vozili so takole: 1. Zavašnik Lado 0.53.4; 2. Pochyla Marian 0.53.7; 3. Šimenc Tone 0.58.3; 4. Štraus Saša 1.01.7; 5. Cukale 1.02.8; 6. Jereb Nežica 1.26.8 itd. — Zavašnik Lado in Marian Pochyla prejmeta diplome.

Drugi dan se je pričela dramatična borba za zlati pokal dr. Korošca, največjo klubsko trofej, ki jo je pokojni voditelj podaril ASKU kot dar za najboljšega klubskega vozača. Smuk-proga je bila stara, izredno naporna »standard«-proga, ki zahtevala mnogo tehničnega znanja, mnogo rutine in ki je ena najtežjih tovrstnih prog v državi. Start je bil visoko gori na Španovem vrhu, odkoder vodi strm smuk naravnost v gozd, po gozdu preko znamenite S-strmine in dalje doli čez zafrkantske »hange« v cilj. Že takoj po startu se je videlo, da bo borba izredno napeta in zanimiva. Takoj v začetku je bil najbolj ugaljal dr. Hafner, ki se je skokoma poval po divji strmini in smo kmalu dobili vtis, da bo letos pokal prišel v njegove roke. Tudi drugi seveda niso mnogo zaostajali za njim. Klubovi vozači so se plasirali itakole: 1. Hafner Ivan 3.00; 2. inž. Šorli Marian 3.04; 3. Zadnikar Vili 3.26.9; 4. Erker Nande 3.35.3; 5. Pantar Stojan 3.36 itd.

Veleslalom starešin

se je vršila kmalu po nedeljski sv. maši. V nedeljo zjutraj so vsi tečajniki in tekmovalci odšli k Sv. Križu, kjer je ob 7 ASKU izredno naklonjeni pred. g. župnik Krašna daroval sv. mašo za pok. voditelja dr. Korošca.

Komaj so orgle v cerkvi potihnile, so se že naši vrli starešine zapodili s hitrimi koraki nazaj na Črni vrh trenirati svojo izredno težavno progjo. Hoteli so izrabiti vsak trenutek, da bi se lahko čim bolj plasirali. Progo so omejili in teškočili s številnimi vrati, ki so zahtevala obvladovanja mnogih, komaj znanih tehničnih fines. Kaj hitro pa je nastopil veliki trenutek. Starter Planinko je zamahnil z zastavo, zadonel je med debelo zasneženimi smrekami njegov krepi »smuk« in pričela se je borba: med tistimi, ki so se steli za prvo polovico — za diplome, med tistimi, ki so se imeli za drugo polovico — pa za klubsko in pivo. Pri prvih je zmagal dr. Pezdirc pred dr. Arkom, vrhovnim sodnikom in vrhovnim organizatorjem tekem; pri drugih pa po dolgi in naporni vožnji preiskovalni sodnik Maks Loh — Rezultati: 1. dr. Pezdirc Lado 0.35; 2. dr. Arko Ludvik 0.36; 3. Hafner Andrej 0.38.3; 4. dr. Faganel Karel 0.41.5; 5. Paulin Franjo 0.51.9; 6. Dr. Kržič Jelko 0.56.3; 7. inž. Kregar Simon 1.00.6; 8. inž. Pogačnik Boris 1.04; 9. Kovač Ciril 1.06.6; 10. Varga Ivan, 11. Vaga Franc, 12. dr. Franček Zebot, 13. Maks Loh 6 min., 15 sek. in 3 deset. — Dr. Pezdirc in dr. Arko bosta delila diplome, Maks Loh pa je že dobil klubsko in pivo.

Ivan Hafner — klubski prvak za l. 1941

Popoldne se je nato vršila še zaključna točka, ki je imela odločiti pri častnem mestu klubskega prvaka, in sicer slalom. Sneg je bil nekoliko slabši, ker ga je sonce že preveč ogrelo, tako da tekmovalci niso mogli doseči prave brzine. Vrstni red

je bil naslednji: 1. Hafner Ivan 107.8; 2. Šorli Marian 124.7; 3. Natlačen Marko 134.7; 4. Puntar Stojan 144.9; 5. Pochyla Bojan 159.9 itd. Diskvalificirana sta bila Erker in Cop.

Sodniški zbor z dr. Arkom na čelu se je umaknil v kočjo, kjer so hitro izračunali rezultate v alpski kombinaciji. — Klubov prvak za leto 1941, in osvojitelj dr. Koroščevega zlatega pokala je postal Ivan Hafner, ki je dosegel 273.8 točke. Razen prehodnega pokala prejme v trajno last še lepo izdelano plaketo. Drugi je bil inž. Marian Šorli z 292.49 točke, ki prav tako prejme plaketo; 3. Marko Natlačen 335.29 točke, ki dobi diplomu; 4. Stojan Puntar 342.06 točke; 5. Bojan Pochyla, 6. Vili Zadnikar itd.

Popoldne so ASKovci v hitrih smukih zdrseli na Jesenice, kjer so se postavili v vrste, korakali in krepko zapeli njihove pesmi »Kaj so ASKovci težave...«. Po Črnem vrhu vozijo pa bele pike delajo... ter vedno mladostna in užigajoča »Orlovskas« so donele med dolgiimi vrstami hiš in se dvignile iz ozke doline više gori med gozdnate hribe in skalne gore. Na peronu v Jesenicah so zapeli še zadnjič v slovo lepim spominom in doživljenjem s Črnega vrha, nato pa jih je potegnil vlak

Smuške tekme obveznikov OTV na Mozirski planini

Prvak v alpski kombinaciji Megušar Marjan iz Ljubljane.

Celje, 17. februarja.

V soboto popoldne in nedeljo so se vršile pri Mozirski koči na Golteh na Mozirski planini medmestne smuške tekme obveznikov obvezne telesne vzgoje (OTV) iz Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja.

Tekmam so prisostvovali: zastopnik g. bana in pokrovitelja tekem dr. Marka Natlačen gornjegrajski okrajni načelnik g. dr. Franc Milnar-Cigale, zastopnik g. ministra za telesno vzgojo naroda banovinski strokovni referent za OTV g. major Ferdo Muslovič, zastopnik ljubljanske mestne občine in načelnik odbora za OTV g. Ivan Pavlin, zastopnik mariborske mestne občine g. inž. Ivan Lah, zastopnik celjske mestne občine in načelnik odbora za OTV g. prof. Mirko Bitenc, zastopnik ptujske mestne občine, šef odseka za OTV g. Hilarij Karis ter referent za OTV pri banki upravi g. Ado Lenard ter vsi šefi odsekov za OTV pri mestnih občinah.

Tekme v smuku

V soboto popoldne so se ob krasnem vremenu začele tekme in to s tekmami v smuku. Otvoril jih je zastopnik pokrovitelja g. bana dr. Marka Natlačen g. okrajni načelnik dr. Franc Milnar-Cigale z lepim nagovorom na obveznike, v katerem je poudarjal pomen obvezne telesne vzgoje, zlasti pa smuškega športa, za zdravje mladine in naroda ter važnost te vzgoje za državo in njihovo službo v vojski.

Po nagovoru so se začele tekme. Startalo je okoli 40 obveznikov. Na cilj so prišli vsi brez nesreč. Rezultati pa so bili sledeči: 1. Megušar Marjan, Ljubljana, 124.8; 2. Dvořák Fric, Celje, 142.8; 3. Stoklas Ernest, Celje, 143.2; 4. Uršič Dominik, Celje, 175.8; 5. Lončarevič Milan, Celje, 190.0; 6. Logar Jože, Ljubljana, 193.8; 7. Grad Valter, Ljubljana, 209.2; 8. Jurjevec Franc, Ljubljana, 211.0; 9. Repec Franc, Ptuj, 238.0; 10. Ušaj Vinko, Maribor, 239.0.

Razporeženje obveznikov je bilo ves čas odlično, čeprav je bila progja težka in mnogo obveznikov še nikdar prej ni tekmovalo.

Patrolni tek

Že v soboto zvečer je odšlo 9 patrol (36 obveznikov) in nekaj sodnikov ter voditeljev pod vodstvom predsednika sodniškega zbora v kočjo na Smrekovec, ker je vodila progja za patrolni tek od Smrekoveca do Mozirske kože, kjer je bil cilj nekoliko nad kočjo.

Vreme se je zopet preko noči spremenilo. Zaphala je močna burja, ki je podila po Mozirski planini tako gosto meglo, da se je včasih videlo komaj 50 metrov daleč. Kljub temu se je začel start ob 8 zjutraj, kakor je bilo določeno. Proga je bila na nekaterih mestih precej težka, kar je tudi povzročilo, da so nekateri dobili poškodbe na smučeh. Na ta način je tudi prva ljubljanska patrola, ki je imela najboljši izgled na uspeh in dosegla najboljši čas (40.20), prišla na cilj samo s 3 člani in dobila po pravilniku kazenski dodatek. Sicer so pa vse patrole dosegle prav lepe uspehe, saj je razlika v času med prvo in zadnjo patrolo komaj 10 minut. In kar je prav posebno značilno: vse patrole so prišle na cilj zelo svoje. Plasirale so se patrole takole: 1. Maribor (Fornazi, Kunc, Simončič, Zuntar) 40.30; 2. Maribor 42.00; 3. Maribor 46.15; 4. Ljubljana 50.21; 5. Ljubljana 52.32; 6. Ljubljana 54.50; 7. Ptuj 56.40; 8. Celje 57.42; 9. Celje 63.17.

Najlepši čas so dosegle vse tri mariborske patrole, ker so prišle na cilj kompaktno, medtem ko so imele vse druge karke smolo in dobile po pravilniku kazenski dodatek.

Slalom

Ob 11.30 so se nato začele nekoliko nad Mozirsko kočjo tekme v slalomu. Tekmovalo je 27 obveznikov. Te tekme so se že vršile v leto hudi burji in naletavanju snega, kar pa ni prav nič motilo razporeženja tekmovalcev ter njihove volje do tekmovalca. Doseženi so bili v tej disciplini sledeči rezultati: 1. Dvořák Fric, Celje, 78.1; 2. Magušar Marjan, Ljubljana, 85.8; 3. Stoklas Ernest, Celje, 98.6; 4. Logar Jože, Ljubljana, 110; 5. Vidmar Matija, Ljubljana, 119.1; 6. Uršič Josip, Celje, 119.6; 7. Uršič Dominik, Celje, 122; 8. Grad Valter, Ljubljana, 124.2; 9. Kunc Ivan, Maribor, 128.7; 10. Zunter Ivan, Maribor, 131.7.

Rezultati v alpski kombinaciji

Rezultati v alpski kombinaciji, a) Posamezniki: 1. Megušar Marjan, Ljubljana, 210.6; 2. Dvořák Fric, Celje, 220.9; 3. Stoklas Ernest, Celje, 241.8; 4. Uršič Dominik, Celje, 297.8; 5. Logar Jože, Ljubljana, 303.8; 6. Lončarevič Milan, Celje, 333; 7. Grad Valter, Ljubljana, 333.4; 8. Jurjevec Franc, Ljubljana, 363.2; 9. Vidmar Matija, Ljubljana, 378.1; 10. Kunc Ivan, Maribor, 378.9.

naprej v Ljubljano, novim ciljem in novim nalogam nasproti...

Kip zmagovalca — darilo

»Slovenca«

si pribori vsakoletni ASK-ov prvak v klubski kombinaciji (smuk, slalom, tek). V postev pridejo seveda samo tekmovalci I. razreda. V ta namen so naši tekači odšli v soboto, 15. februarja, v Radovljico in tekmovali skupno s FO na 16 kilometrski progi. Zmagal je Puntar Stojan in si s tem priboril naslov: Prvak ASK-a v klubski kombinaciji za leto 1941. Poleg prehodnega darila prejme v last še smuči za tek.

S tem je bilo klubsko prvenstvo, ki je bilo dosedaj največja tovrstna prireditve, končano. Vsi tekmovalci, posebno pa še zmagovalci, so na svoje uspehe lahko ponosni, ker je bila borba za prva mesta mnogo hujša kot prejšnja leta, ko je človek vse tekmovalce lahko sešel na prstih ene roke. Letošnji odbor je vzel stvar resno in izvedel tekme v najširšem obsegu, kjer so v tekmovalnem tempu pele dilce ne samo prvorazrednikov, temveč tudi dame, starešin in drugorazrednikov. S tem je med članstvom nastala povezanost, vsa športna javnost pa je prisluhnila slovenski katoliški akademski mladini, ki polna idealizma z vero v Boga in samega sebe zre v bodočnost.

Smuške tekme obveznikov OTV na Mozirski planini

b) Moštva. Posamezna moštva so se v alpski kombinaciji plasirala sledeče: 1. Celje I. 760.5 (Dvořák, Stoklas, Uršič D. in Lončarevič); 2. Ljubljana I. 847.8; 3. Celje II. 1261.1; 4. Ljubljana II. 1265.4.

Vseh obveznikov je tekmovalo 69 in sicer 27 iz Ljubljane, 16 iz Maribora, 17 iz Celja ter 9 iz Ptuja. Vse tekme so se izvršile brez nesreč, tako da celjski zdravnik dr. Kokol, ki je imel pri tekmah zdravniško službo, sploh ni prišel do svojega posla. Ob 14 popoldne so začeli obvezniki v skupinah pod vodstvom svojih vadiateljev zapuščati kočjo in se podajati v Mozirje, kamor so zopet pri-

Nemški skakalci pridejo v Planico

Po zimskošportnem tednu v Ga-Pa se bodo razpršili širom Evrope najboljši nemški smučarski tekmovalci, ki bodo v raznih državah tekmovali za barve svoje domovine v alpskih in klasičnih disciplinah ter v skokih. Tako pojdejo na Švedsko, v Italijo, na Češko, na Finsko in v Jugoslavijo.

Prvotno je bil določen za Planico teden od 2. do 9. marca. V tem času naj bi najboljši smučarji sveta preizkušali svoje sposobnosti v smučskih poletih na veliki ali mamutski skakalnici. Ker pa nemški skakalci tedaj ne bi mogli priti k nam, zato so prireditelji predstavili amuške polete na čas od 25. februarja do 2. marca. Glavni dan bo seveda dne 2. marca, ko bodo poleg naših in drugih skakalcev tekmovali tudi nemški mojstri v amuških poletih in sicer Gregor Hoell, Pavel Kraus, Heinrich Palme, Hans Lahr in Koehler.

Nekaj podrobnejših rezultatov iz Ga-Pa — Klančnik je v soloskokih osemnajsti v ostri konkurenci 48 tekmovalcev

V našem letu smo na kratko že objavili rezultate smučskih tekem iz zimskošportnega tedna v Ga-Pa. Toda espiro ostre konkurence ki je bila tam in zaradi evetovnih mojstrov, ki so sodelovali pri letošnjih tekmah, je potrebno, da si točneje ogledamo posamezne rezultate in mesta, ki so jih delili mojstri med seboj.

Moški slalom.

1. Rudi Cranz 131.5; 2. Engelbert Heider 133.2; 3. Josef Jennwein 134.4; 4. Karl Beer 137; 5. Hans Nogler 137.5; 6. Josef Gabel 137.7; 7. Herbert Heiss 138.3; 8. Helmuth Lantechner (Nemčija) 138.9; 9. Ceno Colo (Italija) 139.1; 10. Hans Hansson (Švedska) 140.6.

Alpska kombinacija.

1. Rudi Cranz 402; 2. Josef Jennwein 405; 3. Josef Gabel 412; 4. Harro Cranz 419; 5. Engelbert Heider 419; 7. Herbert Heiss 422; 8. Hans Nogler 433 (Nemčija); 9. Ceno Colo (Italija); 10. Karl Beer (Nemčija) 425.

Samostojni skoki.

1. Josef Bradl (Nemčija) 286.5 (84.79 m); 2. Muram (Finska) 220.4 (83.76); Weiler (Nemčija) 220.1 (81.73); 4. Palme (Nemčija) 214; (80.73); 5. Topila (Finska) 212.2 (76.71); 6. Laako (Finska) 211.9 (80.69); 7. Klopfer (Nemčija) 211.7 (81.86); 8. Lindström (Švedska) 208.4 (76.72); 9. Högl (Nemčija) 207.9 (77.69); 10. Fisegruber (Nemčija) 207.6 (77.69); 11. Karavus (Nemčija) 206.8 (79.73); 12. Lahr (Nemčija) 201.9 (71.73); 13. Berauer (Nemčija) 201.9 (78.67); 14. Jennwein (Nemčija) 281.4 (74.70); 15. Meerjans (Nemčija) 200.7 (70.69); 16. Dacolo (Italija) 199.4 (76.69); 17. Klančnik (Jugoslavija) 199.4 (74.70); 18. Wein (Nemčija) 196.2 (74.69); 19. Lantechner (Nemčija) 196.00 (60.68) — Vseh skakalcev je bilo 48.

Nogomet

Hrvatska liga:

V Zagrebu: Hašk — Gradjanski 1:1.
Concordia — Slavija (Varaždin) 6:0.
V Splitu: Hajduk — Železničar 3:0.
V Osijeku: Slavija — Split 4:0.
V Sarajevu: Sašk — Bačka 2:0.

Srbska liga:

BSK — Jedinstvo 1:0 (9:0).
Jugoslavija — Bask 6:0 (2:0).
Jugoslavija (Jabuka) — Bata (Borovo) 3:1 (0:0).
Vojvodina — Slavija (Sarajevo) 0:0.
Gradjanski (Skoplje) — Zak (Subotica) 1:1.

Italijansko nogometno prvenstvo

FC Bologna—Genova 4:1. Juventus (Torino)—FC Napoli 0:0. Lazio (Roma)—Novara 0:0. FC Firenze—Ambrosiana (Milano) 2:1. FC Milano—FC Livorno 5:0. FC Bari—FC Trieste 0:3. FC Venezia—AS Roma 1:0. Atlanta—FC Torino 0:1. (A. A.)

šli popolnoma premočeni, ker jih je tudi sedaj vso pot, ko so prišli nekoliko niže, pral dež.

Rezultati in darila

Ob 18.31 je načelnik odbora za OTV v Celju in zastopnik župana g. prof. Mirko Bitenc imel v navzočnosti zastopnika ministra za telesno vzgojo naroda g. majorja Ferda Musloviča, g. majorja Viktorja Mesarova in drugih na obveznike kratke nagovori, v katerem je poudaril veliko voljo in napor, ki so ga obvezniki pokazali na tekmah, ter vzorno disciplino, ki je ves čas vladala. Za njim je imel na obveznike nagovor zastopnik ministra za telesno vzgojo naroda g. major Muslovič, ki je tudi poudaril sijajno disciplino, ki so jo obvezniki pokazali pri tekmah, in jim čestitk uspehom. Pozval jih je, naj še nadalje delajo za dobrobit kraja in domovine, končno pa se je zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se je prireditve tekem tako dobro izvedla. Nato je predsednik sodniškega zbora razglasil rezultate tekem in razdelil nagrade.

Prva je bila nagrada najboljša patrola v teku: Fornazi, Kunc, Simončič in Zuntar iz Maribora. G. major Viktor Mesarov je vsem štirim članom po lepem nagovoru izročil v imenu g. ministra za vojsko in mornarico krasne ure s posvetilom na pokrovu na zadnji strani. Ista patrola je dobila tudi krasno zlato smuško palico kot prehodno darilo.

Drugo najlepše darilo je dobil prvak v alpski kombinaciji Magušar Marjan iz Ljubljane in sicer zlato uro pokrovitelja tekem g. bana dr. M. Natlačen.

Najboljše moštvo v alpski kombinaciji: Dvořák, Stoklas, Uršič in Lončarevič iz Celja so dobili prehodni pokal mariborskega župana dr. Al. Juvana in knjige.

Drugi v alpski kombinaciji, Dvořák Fric iz Celja, je dobil drugo pokroviteljevo darilo, kompletne smuči, in darilo celjskega odseka za OTV, smuški palici.

Smuči sta dobila potem še prvak v smuku Stoklas Ernest iz Celja in sicer od celjskega g. župana dr. Al. Voršiča ter prvak v slalomu Uršič Dominik iz Celja od ptujskega župana.

Drugi obdarovanci so dobili razne knjige, ki jih je darovala banska uprava s posvetilom g. bana in knjige, ki jih je daroval odsek za OTV v Celju.

Nato je predsednik odbora za OTV v Celju g. prof. Mirko Bitenc zaključil tekme s pozivom na obveznike, naj lepi uspehi teh tekem in krasna darila vzpodbujajo vse tekmovalce in tudi vse druge obveznike, da se bodo v bodoče še z večjo vnuemo udeleževali pri obvezni telesni vzgoji in pri prihodnjih tekmah dosegli še lepše uspehe.

Sestanek plavalcev v Zagrebu — Ligaške tekme — Žizek kaznovan z 9 mesečno zabrano tekmovalja

Na nedeljskem sestanku zastopnikov plavalnega športa so med drugim določili naslednje termine za obli ligni tekmi, ki se bosta odvijali v naslednjih dneh:

I. liga:

14. in 15. julija: Ilirija—Viktorija na Sušaku.
19. in 20. julija: Jug—Ilirija v Dubrovniku.
25. in 26. julija: Viktorija—Jug na Sušaku.
31. jul. in 1. avgusta: Ilirija—Jug v Ljubljani.
5. in 6. avgusta: Viktorija—Ilirija na Sušaku.
9. in 10. avgusta: Jug—Viktorija v Dubrovniku.

II. liga:

5. in 6. julija: Bob—ZPK v Belgradu.
12. in 13. julija: ZPK—Bob v Zagrebu.
19. in 20. julija: Jadran—Bob v Splitu.
30. in 31. julija: Bob—Jadran v Belgradu.
9. in 10. avgusta: Jadran—ZPK v Splitu.

Ob tej priliki je hrvatska plavalna zveza sklepala o Žizkovem primeru zaradi splitskega incidenta. Žizek je bil kaznovan z devetmesečno zabrano nastopa, kar pa poteče že 10. julija torej že pred pričetkom ligaških tekem.

Nova svetovna prvakinja v slalomu Italijanka Celina Seghi je dobila vse polno čestitk v Cortino. Neprestano so prihajale brzojavke in venomer so peli telefoni iz vse Italije zaradi navdušenja, ker je zmagala njihova rojakinja.

Snežne razmere

Poročila Tujškoprometnih zvez v Ljubljani
in Mariboru ter SPD od 18. februarja 1941:
Radovljica 476 m: —2, oblačno, 22 cm snega, sren.
Bokinja: Zlatogor 536 m: 0. megla, 30 cm snega, sren.
Pokljica 1500 m: —7, jasno, 25 cm snega, sren.
Dom na Komni 1520 m: —4, jasno, 25 cm snega, sren.
Skalaški dom na Voglu 1510 m: —2, jasno, 25 cm snega, sren.
Dom na Kravcu 1706 m: —3, delno oblačno, 15 cm snega, sren.
Koča na Veliki planini 1538 m: —2, delno oblačno, 30 cm snega, sren.
Ratečje-Planica 826 m: —3, jasno, 63 cm snega, sren.
Planica-Slatina 930 m: —2, jasno, 85 cm snega, sren.
Planica-Tamar 1105 m: —3, jasno, 110 cm snega, sren.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Slovenska košarska zveza v Ljubljani, Redna seja upravnega odbora bo v sredo, dne 19. t. m. ob 19 v kavarni Vospersnik, Ljubljana, Stari trg 34. Dnevni red: Spor v Koroški košarski podzvezi in poročilo delegatov o obnem zboru imenovane podzvezi. — Tajnik.

ZFO

Reprezentančna akademija ZFO in ZDK 2. marca v Unionu

IV. reprezentančna akademija, ki jo priredita letos Zveza fantovskih odsekov in zveza dekliskih krožkov v nedeljo dne 2. marca bo obsegala naslednje točke:

Fanfara — državna himna. 1. Bog, narod, domovina — citati. 2. Gojenke: otroško rajanje. 3. Člani: vaje na konju 4. Mladenke: vaje z obroči. 5. Člani: Talna telovadba posameznikov. 6. Mladci: Švedska omara. — Govor. — Odmor. — Fantovska himna. 7. Naraščaji: Mladji vojak. 8. Mladenke: Švedska klop 9. Člani: Bradlja. 10. Člani: Smučarji. 11. Članice: Gibanje. 12. Člani: Talna telovadba v skupini. 13. Člani: Drog. 14. Člani: mladci: »Tebi, zemlja naša eveta«.

Ze samo iz programa je razvidno, da bo letošnja akademija zopet na višku kakor so bile s vse dosedanje akademije naših dveh mladinskih organizacij.

Člane in članice ZFO in ZDK opozarjamo, da si takoj zagotovijo vstopnice, ker bodo sicer zopet ob lepo prireditvi kakor je bilo pri vseh dosedanjih takih nast

KULTURNI OBZORNIK

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

Ljubljanska drama – M. Praga: Zaprta vrata

(Premiera 15. februarja 1941)

Marco Praga, čigar »Zaprta vrata« smo gledali zadnjo soboto na odru naše drame, pripada struji idealističnega naturalizma, ki se je kakor v ostali Evropi pojavila tudi v Italiji proti koncu minulega stoletja, v dobi med realizmom in dekadenco. Povojno gledališče za njegova dela, ki so časovno precej vezana, ne kaže več posebnega razumevanja oziroma navdušenja, svoj čas pa je bil dovolj upoštevan, zlasti ker mu je do zmage na odru pripomogla kakor toliko drugim, tudi večjim dramatikom, slavna igralka Eleonora Duse.

»Zaprta vrata« so eno izmed njegovih kasnejših del, saj so bila napisana tik pred minulo svetovno vojno. Po zunanji zgodbi je to delo zajeto iz bogatega sveta meščanstva in to, se zdi, nekoliko pojasnjuje in utemeljuje tudi osrednji problem, ki bi bil brez zveze s tem okoljem lahko celo pomembnejši. Pisatelj nam je hotel pokazati, kako je življenje pogosto bolj zapleteno, kakor je videti in nam zato odpira vrata, ki zapirajo prehod med videzom in resnico. Podoba je, da je Bianca vzorna žena Ippolita Quereeta, v resnici pa sin, ki nosi njegovo ime, ni njegov, ampak otrok »njegovega najboljšega prijatelja« Decia, ki živi v hiši, kakor da spada k družini. To je skrivnost, ki je menda znana vsem razen sinu Giuliju. Ko pa le-ta na meji, ko se začne razvijati iz dečka v mladeniča, z neko tajnovitno slutnjo odpre vrata, ki so mu bila doslej zaprta, se začne spor ne le zanj, ampak tudi za njegovo mater, ki je že od njegove mladosti tretjala pred uro, ko ga bo izgubila. To je prav za prav edini spor te trojeanske drame, ki pa se zgosti, zaplete in razplete v bistvu v okviru drugega dejanja, medtem ko je prvo dejanje tako rekoč le dolga zasnova in je tretje dejanje potrebno samo še zaradi zgodbe in nekih ideoloških avtorjevih poudarkov. To kaže, da Praga ni velikopotezen dramatik, ampak oblikovalec detajlov. To se vidi že iz tega, da so res dramatične samo osrednje tri osebe Bianca, Giulio in Decio, medtem ko so ostali potrebni le bolj zaradi zgodbe in okolja.

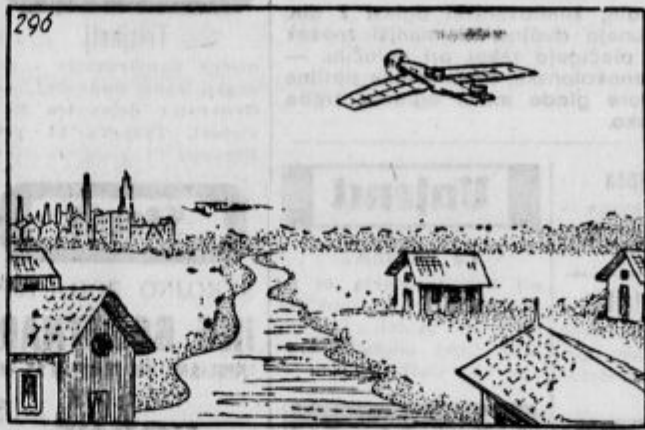
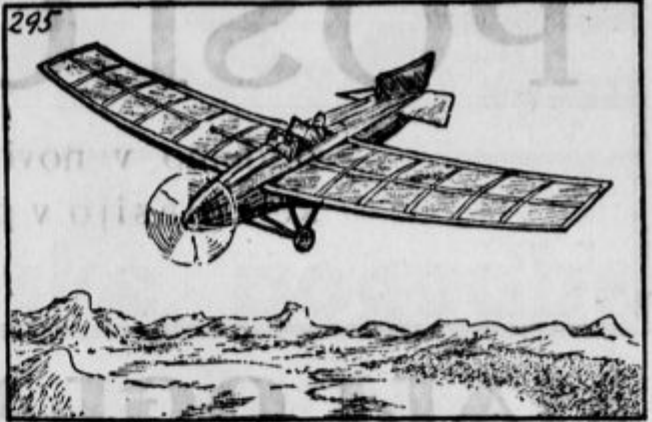
Toda za razumevanje pisateljevega dela je treba še nekaj opomb. Očividno zanima Praga vprašanje legalnosti in etičnosti zakona, na kar kaže zlasti tretje dejanje. Mesta, ki niso značilna le za župnika, ki sam nekako dvomi v skladnost svojih relativnih etičnih nazorov in katolicizma, ampak tudi za avtorja, ta mesta so sicer v naši uprizoritvi izpadla, vendar se ta poudarek še zmerom čuti. Kljub temu je pisateljeva družabna kritika medla, tembolj ker sam nima poguma in volje, da bi šel s svojimi junaki do skrajnosti obračuna. Njegovi ljudje, to se pravi Bianca in Decio, so kljub plemenitim osebnim potezom vse preveč ujeti v nazore svojega meščanskega okolja, da bi si upali uveljaviti svojo etično resnico nasproti splošni sodbi. Ker se boje škandala, žive v laži, dasi vedo zanj. Ta naša sodba in obsodba je pravilna, kajti pisatelj vprašanja nikakor ne re-

šuje etično dovolj prepričevalno, ampak se ga dotika le bolj kot analitik. To je najbrže vzrok, da je tudi težje prenesel v analitično prikazovanje zgodbe tistega zakona, ki ga spoznamo pod drugačnim videzom, in pa v psihološko dramo poglavitnih treh oseb, zlasti pa matere in sina. Tu pa mu moramo priznati, da je z veliko spretnostjo podal krizo mladostnika in tragedijo ženske, ki je »prenehala biti žena, da je bila lahko mati«. Razmerje med Bianco in Deciom je namreč popolnoma prijateljsko in po tem idealističnem poudarku se loči pričujoče delo od naturalističnih del s podobnimi motivi, prav tako kakor mu daje svojski značaj tudi poudarjena, da ne rečemo pretirana čustvenost. Ta sentimentalno pesimistična poteza, ki je značilna predvsem za mater, medtem ko Giulio celo v najhujši krizi veruje, da jo bo premagal, je obenem edina pesniška značilnost tega dela, ki utegne biti po tej strani tudi zanimiv izraz italijanske duševnosti.

Dramo je primerno skrajšano postavil na oder režiser g. Milan Skrbinšek, ki je poleg dobro nakazanega okolja poudaril zlasti osrednjo dramo med Bianco, Deciom in Giuliom. Zato je bilo drugo dejanje, kakor že v delu samem, tudi v igri najtežnješe. Premalo razgibani so bili začetni prizori, tako da se je že tako široka zasnova prvega dejanja še bolj zavlekla. Tudi igralsko je bila predstava dovolj zanimiva. Največji igralski nalogi sta pač vlogi matere in sina. Giulio, ki predstavlja glede na naslov, a tudi glede na osrednji konflikt glavno osebo, je igral g. Tiran. V njem se bijeta privržajena olikanost in srčna dobrota ter elementarna zapoved narave. Giulio g. Tirana, ki je to pot nastopil prvič v večji vlogi, je bil siguren v zunanjem nastopu, jasen v besednih poudarkih in zelo prepričljiv že tudi v značjski podobi. Čeprav so bili tu in tam še neizdelani detajli (n. pr. konec drugega dejanja), je vendar Tiran s to vlogo prestopil meje začetništva in še bolj potrdil upanje, ki smo ga že večkrat stavili vanj. Po duševnem ozračju in avtorjevem idejnem priznanju pa je središče drame in težišče igralskih nalog Giuliova mati Bianca. Ta žena, v kateri je avtor poudaril predvsem bojazn pred samoto brez otroka in njeno žrtve zanj, je dobila v igri ge. Šaričeve nadvse zadržan, skoraj statičen izraz, vendar izraz velike notranje boli, skrbi, strahu in zadržanosti solza. Prepričevalna je bila zlasti njena izpoved v drugem dejanju. Mirnejšo podobo predstavlja Decio, ki ga je neprisiljeno igral g. Kralj. Dve trdni odrski podobi sta bila nadalje Ippolito, ki ga je plastično podal g. Gregorin, in župnik g. Presetnik, ki je z njim ustvaril prav izrazit tip. Živahna navika je bila Mariolana ge. Levarjeve, ki je ugajala posebno v tretjem dejanju; želeli bi si jo vendarle nekoliko zreležjo. Izrazit v besedi in mimiki je bil sluga g. Kauklerja, medtem ko je bila Cristina ge. Praprotnikove predvsem pre-

France Vodnik.

(295) Povest o nekem nepremagljivem magnetičnem toku se je izkazala za netočno, saj letalca nista nikjer naletela na najmanjši odpor v zraku. Ali je bilo to kot navadno, samo strašilo za lahkovorne in malodušne, ali pa so se tisti »tokovi« držali bolj zemlje.

(296) Letela sta torej neovirano dalje in dalje in preden sta se zavedela, da sta prišla iz dežele »kovinastih« palčkov, je Mihec že zagledal znane obrise stolpov in hiš. Kaj res, da sta priletla že prav nad domače mesto?

Št. Vid nad Ljubljano

Po precejšnjem presledku bo oder v Ljudskem domu spet zaživel. Mlade igralske moči Blaž Potočnikove čitalnice, ki so se prvič pokazale z »Utopljenici«, bodo zaigrale Gogoljevega »Revizorja«, ki gotovo spada med najboljše komedije v svetovni literaturi. Zato ne ostajajte na pustno nedeljo, 23. t. m. ob pol 8 doma, marveč se pridite v dom od srca nasmejati. V trafiki pri Kautmanu so vstopnice že na razpolago!

Kranj

Občni zbor Združenja vojnih invalidov v Kranju bo v nedeljo 23. februarja t. l. ob 9. dopoldne v dvorani »Na Stari postci« v Kranju. Dolžnost vsakega člana U. V. I. je, da se udeleži občnega zbora. Eno dopoldne lahko vsakdo žrtvuje svoji organizaciji, zato pridite prav vsil Odbor.

Št. Rupert na Dol.

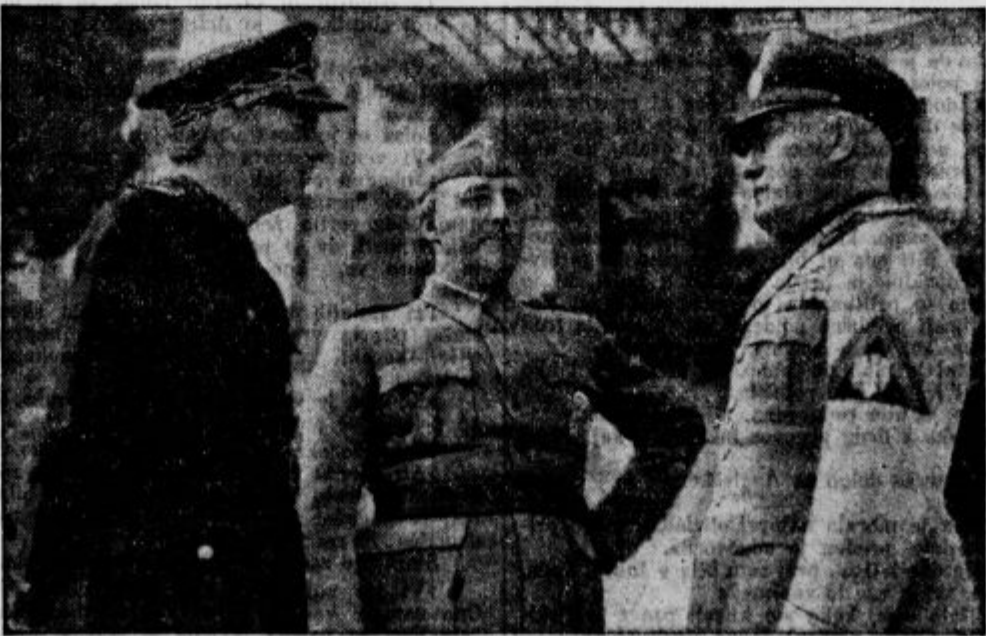
Na cesti umrla. Prejšnji četrtek je šla 60 letna Frančiška Kozlevčar iz Sveržoja pri Št. Janžu, v spremstvu svoje hčere v bolnišnico na zdravniški pregled. Med potjo na vlak, pa jo je na cesti pred bistriškim kolodvorom zadela kap in je umrla. Mrtvo so pripeljali v šent-rupertsko mrtvašnico in jo v soboto tudi na tem pokopališču pokopali. — V Št. Rupertu je pri svoji nečakinji ge. Zgonc, umrla Marička Brumek, bivša pos. na Straži. Pokojna je bila dolgoletna naročnica Domoljuba ter velika dobrotnica cerkve. Naj počiva v miru! — Krušne karte smo tudi v Št. Rupertu dobili, da bi nam le še dovolj moke poslali! Za reveže se je v naši župniji nabralo 7125 din. Obdarovanih je bilo 93 revnih družin. Bog plačaj!

Sv. Jurij ob Ščavnici

Higiensko društvo je priredilo skupno z društvom »Prijatelj Slovenkih gorice« pri nas higiensko razstavo, združeno s predavanjem in obdarovanjem mater dojenčkov. Vso prireditev je vodila zaščitna sestra gđ. Helena Mastnak, ki je imela številna predavanja o negi dojenčeka in o otroških boleznih ter je obiskala 94 družin, kjer imajo dojenčke. Več predavanj je imel tudi tukajšnji banovinski zdravnik g. dr. Peter Sokolov. Vseh predavanj se je udeležilo okrog 1750 ljudi, obe razstavi pa je obiskalo okrog 900 ljudi. To lepo število dokazuje, da se naša dekleta in matere zanimajo za taka vprašanja ter so kljub visokemu snegu redno prihajale k predavanjem tudi iz oddaljenih vasi. Ta prireditev je bila zares potrebna.

Turški visokošolci morajo imeti kratke lase

V nekaterih državah in tako tudi v Turčiji, se je po univerzah razpasla navada, da imajo dijaki dolge lase — mogoče zato, da s tem izkažejo pripadnost h kaki politični stranki. Rektor univerze v Ankari je zaterej izdal strogo prepoved, da ne bo smel noben dijak posecati univerze, če bo imel daljše lase kot deset milimetrov. Vsakdo, ki bi imel daljše lase, ne bo smel poslušati predavanj na univerzi. Rektor upa, da bo zdaj ta razvada, ki se je bila že pred nekaj leti razpasla med turškimi študenti, enkrat za vselej odpravljena.

General Franco, poglavar Španije, se je nedavno v Bordigheri sešel z Mussolinijem na važen posvet. Na sliki: v sredi Franco, na desni Mussolini, na levi pa španski zunanji minister Sener.

Litija

Krajevna protituberkulozna liga je imela v nedeljo redni občni zbor. Udeležba ni bila takšna, kakor bi pričelo 1213 članov, ki jih liga ima, morala biti. Škoda, da se ljudj za to potrebno ustanovo premalo zanimajo. Ob navzočnosti okrajnega načelnika in zastopnikov domačih društev, je predsednik ravnatelj g. Gjoja otvoril občni zbor in podal obsežno poročilo, iz katerega je razvidno, da je bila v preteklem letu posvečena glavna skrb dispanzerju in negi bolnikov po domih. Liga se dobro zaveda, da bi morala svoje delo še razširiti, vendar pa se mora boriti z začetnimi

denarnimi težavami. Saj je plačala za Röntgen-ski aparat, opremo dispanzerja, perilo in tiskovine nad 65.000 din. Če k temu pristejemo še nagrado zdravniku, plačo in potniino sestri, se moramo naravnost čuditi agilnosti odbora. Proračun za bodoče poslovno leto predvideva 45.000 din izdatkov in ravno toliko dohodkov. Podpora so obljubili: protituberkulozna zveza v Ljubljani, občine, razna društva, podjetja in OUZD. Clanarina, ki je povišana na 15 din letno, bo vrgla tudi precejšno vsoto. Po poročilih so sledile volitve, pri katerih smo dobili ves stari odbor, kar je pač redko, a lepo priznanje delu (odboru). Sklenjeno je bilo, da se bo pričeto delo in propaganda po vaseh nadaljevala. Saj je naša krščanska in državljanska dolžnost, da pomagamo bližnjemu, ki trpi. Predsednik je povabil k delu vse, ki so do brega srca: pomagajmo sočloveku in lajšajmo mu gorje.

Škofja Loka

V nedeljo 16. t. m. so se v mestni posvetovalnici v Škofji Loki zbrali občinski uslužbenci škofjeloškega okraja z namenom, da se posvetujejo, kako bi izboljšali svoj položaj. Zastopane so bile vse občine okraja, razen občine Železnikov, ki je svoj izostanek opravičila in Stare Loke. Po podanih poročilih predsednika, tajnika in blagajnika, so se obravnavale ostale stanovske zadeve, zlasti one glede službenih prejemkov, o katerih se bo baje razpravljalo na zasedanju banovinskega sveta, ki se je pričelo dne 17. t. m. Po končanem zborovanju se je zglasila pri banovinskem svetniku g. Lovru Planini 8 članska deputacija s prošnjo, da na banovinskem zasedanju ob obravnavi sprememb uredb o občinskih uslužbencih podpre želje obč. uslužbencev in se zavzame za izboljšanje njihovega gmotnega položaja. G. banski svetnik je s polnim razumevanjem obljubil, da se bo ob zasedanju banskega sveta zavzel za upravičene težnje in želje.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINŠEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 18. februarja
V. razreda 41. kola:

100.000 din št.	93784
80.000 din št.	40436
60.000 din št.	49392
40.000 din št.	71953
24.000 din št.	9513
20.000 din št.	97238
16.000 din št.	77881
12.000 din št.	44461
10.000 din št.	9063, 10655, 11215, 17843, 32201, 49887, 47957, 52623
8.000 din št.	2119, 21482, 30923, 39690, 42651, 53892, 57230, 64382, 82402, 98609
6.000 din št.	6511, 7848, 16085, 22021, 28345, 28834, 41580, 43898, 61697, 73270, 75678, 76748, 78371, 78782, 79561, 82056, 87694, 97696
5.000 din št.	28460, 38786, 40295, 45244, 45357, 51307, 79872
4.000 din št.	434, 3125, 5612, 11216, 11803, 24720, 32097, 32247, 39082, 39348, 41757, 41983, 45890, 49168, 59866, 60357, 63598, 65466, 73225, 82689, 83420, 84844, 86121, 86211, 89311, 90793, 92419, 92907, 95060, 97307

Nadalje je bilo izžebanih še veliko števil dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, event. pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo v sredo, 19. februarja. Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

Novim naročnikom so srečke še na razpolago.

Na svetu je 131 milijonov Američanov

Pravkar so zaključili ljudsko štetje v Združenih ameriških državah. Prebivalstvo v USA šteje 131.669.275 oseb. Pred sto leti je bilo v USA samo 17 milijonov ljudi, a l. 1790. jih je bilo le 3.900.000. Seveda se je prebivalstvo tako pomnožilo zaradi priselencev iz drugih zemljin in od leta 1920. do 1930. se je prebivalstvo povečalo še za 16 odstotkov, a v letih od 1930—1940 samo še za 7,2 odstotkov, saj je Amerika po zadnji svetovni vojni zaprla vrata za naselence iz Evrope. V poslednjih desetih letih je naraslo prebivalstvo zlasti tam, kjer prebivajo večidel zamorci.

Na mednarodnih zimsko-športnih tekmah v Garmisch-Partenkirchenu je v 18 km dolžinskem teku zmagal Finec Olkinuora.

Nekaj neznank o čebelah

Pač je znano, da čebele v svojem panju nočejo drugih kot le pripadnike svoje družine in straža pri vstopu na potni list, ali ima sleherni priletec svoj pravilni »potni list«, to se pravi, ali se ga drži vonj tistega panja. Čebelarju postane zaradi te posebnosti sitno takrat, ko v kakem panju ni več nobene kraljice, tako da je tu nevarnost, da bo tista družina čebel izumrla. Čebelar mora tujo kraljico vprav hitro najti, sicer bi jo čebele kot izgnane ali umorile. Čebelar da tujo kraljico v majhno žičnato kletko in tako jo vtihtopi v panj. Ko se nova kraljica navzame duha tiste čebelje družine, jo sme čebelar šele izpustiti iz kletke.

Ali so pri čebelah kraljice že kar rojene? Nikakor ne. Kako pa torej kraljica nastane? Tudi izvoljena ni, ampak jo čebele »izpitajo«, to se pravi, da kako mlado ličinko začno pitati s posebnim, tako imenovanim »matičnim sokom«, to je z gosto kašo, ki vsebuje mnogo beljakovinskih snovi. Navadno vzredijo matiko v posebnih, velikih, okroglih celicah. Ko se je ličinka zabubila, ej razvoj kraljice v 16 dneh dokončan. V tej razvojni dobi se dogajajo ljubosumni prizori s staro kraljico, nastajajo razni razburljivi spori in slednjič čebele rojijo, poletijo s staro kraljico in njenimi pristaši ven.

Neki čebelar pripoveduje zanimivo zgodbo: Razoglav in golorok je neki desetletni deček stal pri panju, vprav tedaj, ko so čebele vzrojile. Matika (kraljica) je sedla na dečkovo glavo in na tisoče njenih tovarišic se ji je pridružilo in so se kot visoka kučma nagromadile na dečkovo glavo. Čebelar, oče tega dečka, mu je ukazal, naj zapre oči in usta in naj mirno stoji. Oče je previdno polil vodo na glavo, ki je bila vsa v čebelah, malo ga je nagnil naprej in je z mehko strguljo previdno postrgal ves roj v panj. Niti ena čebela ni bila dečka pičila. Če bi bil pa kdo le eno samo čebelo prijel in jo razdražil, bi bila ta čebela dečka pičila, druge čebele bi bile po vonju strupa razdražene in bi vse začele dečka pikati, kar bi ga bilo brez dvoma umorilo.

Kri v obliki praška

Na švedski univerzi v Upsali se je profesorju Tiseliusu po dolgoletnem študiju posrečilo spremeniti kri v prašek. Ta izredna iznajdba bo imela za posledico vso predurčeno tehniko na področju prenašanja krvi. Zdaj bo mogoče konzervirati kri po posebnih krvnih skupinah v obliki praškov in te praške bodo mogli bolniki po bolnišnicah uživati, namesto da bi prenašali kri kot so doslej.

POSLOVNE PROSTORE

oddamo v novi palači v I. - IV. nadstropju. Interesenti naj se zglasijo v pisarni trgovine med 9-10 in 16-17 uro

Rata
LJUBLJANA

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žentovnjaški oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka perlitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Kovača

ali ključavničarja, nadarjenega, ki bi se hotel posvetiti kovanju lepih kovanih izdelkov v boljši kovinski delavnici, sprejem takoj. Mesto stalno, plača dobra. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vojašine prost« št. 2448

Pridnega hlapca

poštenega in zdravega - sprejme takoj trgovina - M. Soper, Hrastnik.

Starejši odvetnik

v zdravem mestu, išče družabnika. Dopolne upr. »Slovenca« pod »Sodelovanje« št. 2427.

Slugo

vajenega priprave expedite v zabojuh, sprejme takoj večja tujakinja firma. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Zanesljiv« št. 2426.

Službe

Istejo:

Absolventka

trg. tečaja išče mesto praktikantkinje. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2187.

Vajenci

Za mehanika

ali ključavničarja bi se rad izučil v Ljubljani pošten in priden 16-letni fant. Cenj. ponudbe prosim na: Goljuf, Trebnje.

Kupimo

VSAROVSTNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

SHARAGE SAFIRJE RUBINE

BISERE ITO. STARIŠKE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIH CENAH

STARA TVRKA

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOM

Razpis licitacije

za zgradbo nove mežnarje, obenem kaplanije, pri Sv. Jederti nad Laškim, ki bo dne 2. marca 1941 ob 14 v čitalnici. Načrti in proračun so na vpogled v župnijskem uradu.

Cerkveno-konkurenčni odbor Sv. Jedert n. Laškim, dne 18. februarja 1941.

Umrl je naš dobri oče, stari oče in tast, gospod

Josip Žirovnik

nadučitelj v pokoju

Pogreb nepozabnega nam pokojnika bo v četrtek, 20. februarja 1941 ob štirih popoldne iz župne cerkve na pokopališče na Bledu.

Na Bledu, dne 18. februarja 1941.

Žalujoči otroci in ostala rodbina

Edgar Wallace:

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Ostali boste tukaj in se obnašali čisto mirno. Čez nekaj ur se bo čisto zdanilo. Če boste kaj rabili, prosite deklo, ki bo tukaj čez nekaj minut.«

Nato je odšel iz sobe, ne da bi zaklenil vrata. Šele pozneje je opazila, da je ključavnica pokvarjena. Minilo je kakih pol ure, ko so se v veži začeli neki koraki in glasovi. Nekaj je močno zapopotalo po tleh. V prvem hipu se je Loisa zelo prestrašila, a se je takoj pomirila, ko je pomislila, da je to najbrž dekla vrgla s sebe kako težko breme. Slišala je, kako ženska nekaj godrnja. Gotovo je prinesla kake reči, ki so bile potrebne za to solitev. Zdelo se ji je, da je pripravljena bogata zaloga. Tappatt je gotovo mislil, da bo njeno bivanje v gozdu trajalo dalj časa.

»Skoraj mi je zlomilo križ,« je godla dekla.

»Zakaj pa ni tega ona sama prinesla, doktor?«

Loisa se je prikradla bliže k vratom, da bi boljše slišala. Upala je, da bo zvedela, ali je tukaj skrita samo zato, ker Tappatt pričakuje povratka Mihaela Dorna.

»Prinesite stol iz druge sobe!« začuje Loisa njegovo mrmranje. »Zakaj toliko godrnjate? Ali mislite, da je vam huje ko meni? Poleg tega pa to tudi ni prvič, da morate noč prebedeti.«

»Ne vem, zakaj je prav za prav to bilo potrebno,« odvrne žena. »Oni človek se ne bo vrnil; pa če pride, kako boste preprečili, da ne bi prišel tudi sem?«

»Čisto gotovo je, da se bo vrnil; o tem ne more biti nobenega dvoma. Vam se pa ni treba bati, da bi vas mogoče kaj tukaj. Saj menda ne more preiskati vsakega grma v bližini.«

Nekaj minut pozneje je odšel in zaloputnil vrata za seboj. Loisa je slišala, kako ženska še

naprej govori sama s seboj. Sedela je tik pri vratih, tako da je lahko slišala vsak šum v prazni sobi. Mogoče bi se dalo odpreti okno, toda to bi bilo nemogoče napraviti ne da bi vzbudila pozornost one ženske.

Takoj, ko se je zdanilo, je dekla odšla v kuhinjo in povedla s seboj tudi Loiso. Šli sta mimo sobe, v kateri se je morala nahajati ona druga jetnica. Loisa opazi v vratih ključ; če je bil položaj v tej sobi prav takšen, kakor v njeni, neznan ženska nikakor ni mogla pobegniti. A kdo bi naj to bila? Gotovo kakšna uboga oseba, ki jo je njena rodbina prepustila skrbi doktorja Tappatta. Loisa je začutila globoko sočutje s to žensko, tako da je za trenutek pozabila na svoj lastni, žalostni položaj.

Vse dolgi neznanosti dan Loisa ni opazila nobene žive duše razen dekle. Gozd je bil zasebna lastnina, a zarasla steza je dokazovala, da niti bližnji prebivalci niso pogosto hodili po njej. S svojega okna je lahko videla le bukovca debla in zelene krošnje dreves. Strašna samota je težila tudi deklo samo, ki je bila sicer popolnoma nepristopna. Niti ona ni bila vajena samotnega življenja. Popoldne je prišla v sobo k Loisi, ki je izkoristila to priliko, da jo pobježe spozna. Morala je imeti približno poldeset let in je bila trda in osorna, kot da je sprta z vsem svetom.

»Tukaj je tako puščobno, da bi človek lahko še pamet izgubil,« je potožila.

Loisa je bila radovedna, ali ne bi mogla zavesti ženske v drug pogovor in zvedeti kaj o njej sami.

»Ali ste že dolgo na Angleškem?« jo je vprašala.

Starka je morala najprej obvladati svojo prirojeno trdoto, preden je odgovorila.

»Šele dve leti... prej sem bila v Indiji. Toda, ne vem, kakaj vas to zanima?«

»Slišala sem, kako ste klicali pse z indijskimi imeni,« »Mili« pomeni denar, ne?«

»Ne vprašajte me ničesar,« odvrne ženska.

Kolesa

Tricikelj

močne konstrukcije - za vsako ceno naprodaj. — Generator delavnica Šušteršič, Tyrševa 13, pri Figovcu.

Stroji

STROJNO PODJETJE
ING. BORŠTNAR
LJUBLJANA, IV. JERNEJA ŠT. 10

IZDELUJE

VODNE TURBINE
ZAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Stroj

za izdelovanje strešne cementne opeke, nov, s podložnimi ploščami, se prodaja iz skladišča. Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 13. Telefon 37-54.

Še po starih tovarnih cenah so na razpolago strožnice, najmodernejša 200 x 1000 mm, z norton-prestavami, vdelanimi elektromotorji Shaping Klepp 550 mm skobelne dolžine, vrtni stroj, močan, vrta do 30 mm, z elektromotorjem. — Ileršič Ludvik, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54.

Mizarji!

Lesna industrija Trostranski skobelni stroj od tujaknjega skladišča, ter več mizarjskih univerzalnih strojev ter kombiniranih (poravnalni in skobelni), je na potu iz Nemčije. Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54.

Razno

Kupujem in prodajam umetnine. Demšar, Kolo-dvorska 20.

Gumbnice, gube, plise, monogrami, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Františkanska ulica

nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. delo

Denar

Kupuje — prodaja

Hranilne knjižice

bank in hranilnic ter

vrednostne papirje

po najugodnejših cenah

Bančno kom. zavod

Maribor

Prodamo

Več tisoč hektolitrov

starega belega vina naprodaj. Jankovič, Brdovec, pošta Zaprrešič. (I)

Prebavo si uredite

in zdravje utrdite z uživanjem »Jogurt«, Dnevno svežega izdelujejo - Gorenjske mlekarne za druge Naklo-Ljubljana - Malstrova 10. Telefon št. 24-48.

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 64, I. nadst. Telefon 44-20.

V prodaji imam

več parcel, stanovanjskih hiš, vil itd. v Ljubljani in izven Ljubljane. Realitetna pisarna Kunaver Ludvik, gradbeno strokovno naobrazen posredovalec pri kupoprodajah nepremičnin. Ljubljana - Miklošičeva cesta 34. — Telefon 20-37. — Vhod iz veže.

Stanovanja

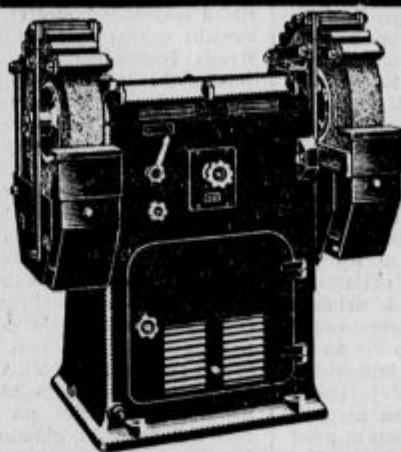
Istejo:

Štirisobno stanovanje komfortno, v centru — iščem za 1. avgust. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sončno« št. 2428.

Dijaki

Iščem stanovanje

s kompletno oskrbo za vsakešolko - pri poštenih družini v okolici Bleiweissove ceste. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »I. marec« št. 2441.

Brusilne stroje

v vseh velikostih in izdelavah z elektro-motorjem ali brez njega, fabrikat

MEIER & WEICHEL

Leipzig W 34

dobavlja hitro za skladišča: Spec. poslovalnica za industrijske potrebe

OTTO WOTTOWA, ZAGREB

Bauerova ulica št. 11

Poizvedbe

Izgubila sem

zapestno uro od franciškanske dvorane do kavarne »Evropa«. Pošten najditelj naj odda uro proti nagradi: Pietersnikova 3-I.

Scotch-terrier

mlada psička, temnosiva, se je zgubila. - Kdor jo privede nazaj - ali javi, kje se nahaja, dobi nagrado 500 din. St. Klimek, Bled 2.

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

IGLE

kakor tudi vsi nadomestni deli za domače in industrijske stroje stalno na skladišču

VIKTOR BABIC, ZAGREB

Martićeva ulica 4 — Telefon 58-21

Neizmerno potrta sporočava vsem, ki so jo poznali, da nama je umrla najina nad vse ljubljena žena in mati, gospa

Marija Gerdina

soproga uradnika drž. žel. v p.

Pogreb bo v sredo, dne 19. februarja 1941 ob petih pop. z Zal, iz kapelice sv. Janeza, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. februarja 1941.

Globoko žalujoča mož in hči

Loisi so se naježili lasje pri tej neprijetni prerokbi.

»Pa to ni nič hudega... par udarcev Blazneži prav za prav niti niso več ljudje, ampak živali, kot pravi doktor in bič je edino sredstvo, ki kaj pomaga.«

Loisa je skušala prikriti svoj obup in grozo, a ji to ni popolnoma uspelo.

»Upam, da z menoj ne boste postopali kakor z živaljo,« je rekla.

Starka se namrdne.

»Ako se boste dobro obnašali, se bo dobro postopalo z vami. Vsi bolniki imajo pri nas udobno življenje, če le ne postanejo predrzni in kljubovalni. Tega se doktor vedno drži.«

Loisi je bilo jasno, da ta ženska vse uboga in vse verjane kar ji reče doktor. Za stanko je bila ona sama prav tako umobolna, kakor ona druga nesrečnica. In če bo trdoglava, se bo z njo prav tako postopalo.

»Zakaj pa ste jo imenovali robijašico?«

Ženska je je zopet zaupljivo pogledala.

»Jaz imam za njo dosti porogljivih imen,« je odvrnila hladno. »No, porogljivja imena nikogar ne ranijo in so vedno boljše kakor pa bič... Ali poznate človeka, ki je prišel včeraj zvečer?«

»Mislite Mr. Dorna?«

»Da, — — — a kdo je to?«

»Neki policijski uradnik.«

Loisa ni pričakovala, da bodo te besede napravile na žensko takšen vtis. Njeno nagubano lice je pretledelo kakor zid.

»Detektiv?«

Loisa pritrdi; starkin obraz se tedaj zopet zvedri.

»To je zopet ena vaših namišljenih idej,« je rekla mirno »Vem to, ker mi je sam doktor pravil. Doktor je sicer v denarni stiski, a zaradi tega še dolgo ne bo imel opravka s policijo. V Indiji so bile o niem razširjene mnoge laži, toda on je dober človek, najboljši od vseh ljudi na svetu.«